

ครั้งหนึ่ง ใต้ร่มกาสาวพัสตร์

Once in the Shadow of the Yellow Robe

มูลนิธิดวงแก้ว ในพระสังฆราชูปถัมภ์

จัดพิมพ์ถวาย
เป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา

เนื่องในวโรกาส
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช
ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๘๐ พรรษา
๒๐ ปี มูลนิธิดวงแก้วฯ

ในโครงการเฉลิมพระเกียรติ "รอยยิ้มเพื่อพ่อ ๓"

โทร ๐๒-๗๗๖-๔๓๑-๕๙๗ / โทรสาร ๐๒-๘๗๖-๕๓๙๙
E-mail : dforhap@ gmail.com

www.duangkaew.org

มูลนิธิดวงแก้ว

ในพระสังฆราชูปถัมภ์

ISBN 978-974-09-4137-8

พิมพ์ที่ บี.บี. การพิมพ์และบรรจุภัณฑ์

โทร 02-678-4168-9 แฟกซ์ 02-678-7717

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 10,000 เล่ม

"ขอให้ท่าน และครอบครัวของท่าน จงประสบแต่ความสุข ความเจริญยิ่งขึ้นตลอดไป"

มอบเป็นธรรมบรรณาการ

แด่

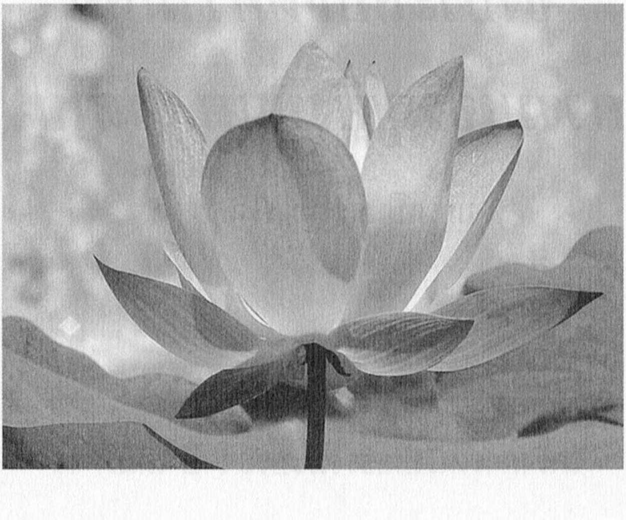
_ _

โครงการหนังสือธรรมะประจำปี เล่มที่ 19

มนุษย์ เกิดมาเพื่ออะไร

มนุษย์เกิดมาเพื่ออะไร เพื่อใช้ชีวิตอยู่อย่างมีความสุขไปวันหนึ่งวันหนึ่งหรือ? หรือมีอะไรมากกว่านั้น? คนเราถ้ามองไปข้างหน้าอาจพบคนที่มีเงินทอง ฐานะชื่อเสียงมากกว่าตน ทำให้เกิดความต้องการในสิ่งเหล่านั้น พยายามทุกวิถีทางเพื่อจะได้มา แต่เมื่อได้มาแล้วก็ยังคงมีคนที่มีมากกว่าเราอีกเสมอ เท่าไรถึงจะพอแก่ความต้องการของเรา

ในขณะที่ถ้าเรามองย้อนกลับไปจะเห็นคนที่เขาด้อยกว่าเราอีกมากมาย ในจำนวนพวกเขาเหล่านั้นมีทั้งเด็ก ๆ นักเรียนด้อยโอกาสที่จะศึกษาหาความรู้ ได้อย่างเต็มที่ ผู้ที่ด้อยฐานะ ขาดแคลน

และยากจน หรือแม้แต่ผู้ที่มีความทุกข์จากโรคภัยไข้เจ็บ และ
ทุพพลภาพทางร่างกายต่าง ๆ ผู้คนเหล่านี้เขาลำบากกว่าเรา
มากมายนัก ถ้าเราหยุดคิดสักนิด พอใจในสิ่งที่เรามีอยู่ในปัจจุบัน
แบ่งปันส่วนเกินของตัวเองด้วยความเมตตา ความปรารถนาดีจาก
ใจของเรามอบให้แก่พวกเขาเหล่านั้นเพื่อเป็นน้ำใจที่เพื่อนมนุษย์มี
ให้ต่อกันและกันเป็นกำลังใจให้แก่พวกเขา จะได้ต่อสู้กับชีวิตที่
ทุกข์ทรมานต่อไปได้บ้าง โลกนี้คงจะดีกว่านี้อีกมากมายนักจิตใจ
ของผู้ให้ย่อมจะได้รับความสุข ความสุขที่เกิดจากการให้นี้ คงจะ
ตอบเราได้ว่าเราเกิดมาทำไม เพื่อหาความสุขสงบในใจของเรา
เพื่อให้ความรักความปรารถนาดี และความช่วยเหลือที่ทำได้ต่อ
เพื่อนมนุษย์และธรรมชาติรอบข้าง เมื่อเราเข้าใจในสิ่งเหล่านี้ เรา
จะหยุดการดิ้นรน ต่อความต้องการอันไม่มีการสิ้นสุดลงได้
และรู้จักพอใจสิ่งที่เรามีอยู่ ความรักต่อเพื่อนมนุษย์ที่เกิดขึ้นในใจ
นี้เองที่จะเปรียบเสมือนดวงแก้วบริสุทธิ์ ที่จะเปล่งประกายจาก
ดวงใจดวงหนึ่งสู่อีกดวงหนึ่ง ทั้งใกล้ และไกลต่อไป สังคมนี้ก็จะ
สวยงามและน่าอยู่ยิ่งขึ้น

ขอให้ดวงแก้วนี้ จงชี้ส่องทางให้เราได้กระทำแต่สิ่งที่ดีงาม
และมีค่าต่อสังคมนี้ เพื่อเพื่อนมนุษย์ที่ด้อยโอกาสทั้งร่างกายและ
จิตใจ โดยเฉพาะเด็ก ๆ และผู้พิการในชนบทอันห่างไกลนั้น .....

Duty In Life

Life naturally has the duty to survive,
So that both body and mind are not wasted.
With the benefits of oneself and others harmonized,
Ones life is truly satisfying day and night.

Buddhadasa Bhikkhu

คำนำ

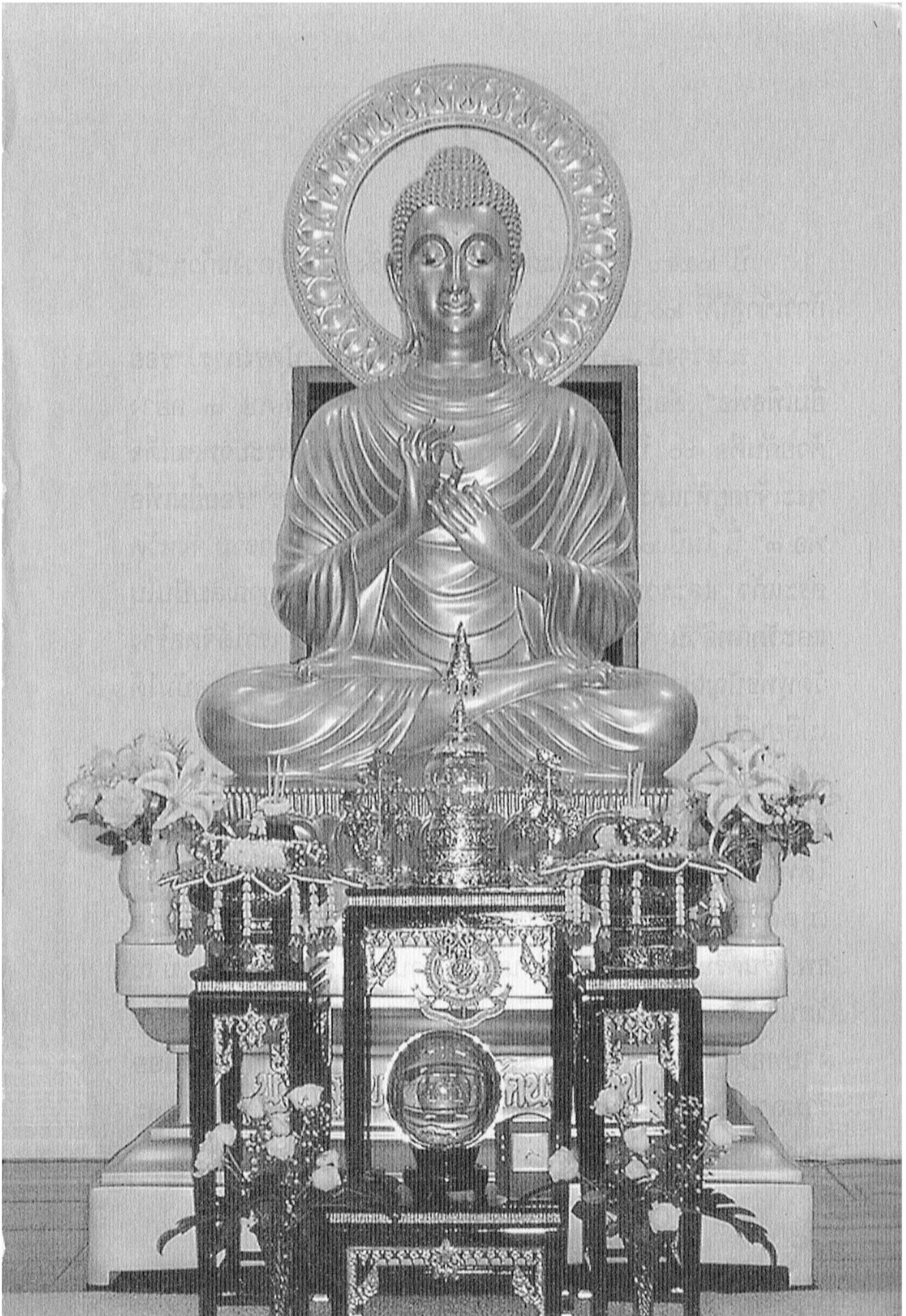
การเกิดมาเป็นมนุษย์เป็นของยากยิ่ง เมื่อได้เกิดมาแล้วจะมีโอกาสได้พบพระพุทธศาสนาก็เป็นของยาก ถึงแม้จะได้พบพระพุทธศาสนาแล้ว การมีโอกาสที่จะบรรพชาอุปสมบทเป็นพระสงฆ์ภายใต้ร่มผ้ากาสาวพัตร ก็ยิ่งเป็นการยากยิ่งกว่ายาก ในชีวิตของคนๆ หนึ่ง ในชีวิตของผู้เขียนได้เคยมีโอกาสบวชเรียน ๒ ครั้งด้วยกัน ครั้งแรกเมื่อมารดาป่วยเป็นโรคมะเร็ง หลังการผ่าตัด เป็นการบวชอุทิศบุญกุศลทั้งหมดให้มารดา หลังจากลาสิกขาแล้วจึงได้มีโอกาสดูแลท่านต่อมาอีก ๑๔ ปี ในปีสุดท้ายก่อนที่ท่านจะจากไป ผมจึงตัดสินใจบวชเข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์อีกครั้งหนึ่ง การบวชครั้งนี้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางความคิดและประสบการณ์กับผมอย่างมาก จนไม่อยากที่จะลืมเลือนตามเวลาที่ผ่านไป ด้วยเหตุนี้ผมจึงได้เขียนหนังสือเล่มนี้ขึ้น เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจตนเองถึงประสบการณ์ภายใต้ร่มกาสาวพัสตร์ในครั้งนี้ ผมได้พยายามถ่ายทอดและบรรยายข้อวัตรปฏิบัติของพระนวกะหรือพระบวชใหม่ในวัดป่าแห่งหนึ่งในอีสานที่สงบร่มเย็นเป็นอย่างยิ่งทั้งกายและใจ ข้อคิดจากหนังสือเล่มนี้เป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับผม ที่มีความจำเป็นต้องลาสิกขาบทออกมารับราชการต่อ แต่ก็หวังว่าคงจะเป็นประโยชน์กับผู้ที่สนใจในการใช้ชีวิตในวัดป่า ผู้ที่มีความปรารถนาที่จะบวชผู้บวชใหม่และผู้สนใจในธรรมปฏิบัติทั่วไปอีกด้วย

บุญกุศลใดที่เกิดขึ้นจากหนังสือเล่มนี้ ผมขออุทิศแด่พ่อแม่ ครูอาจารย์ทั้งทางโลกและทางธรรม ภริยา กัลยาณมิตร ญาติ เพื่อนร่วมงานและ ผู้มีพระคุณทั้งหลาย รวมทั้งท่านผู้อ่านทุกท่าน ขอให้ประสพแต่ความสุขความเจริญ คิดประสงค์สิ่งใดที่เป็นธรรมแล้ว ขอให้สำเร็จสมประสงค์ทุกประการ ขอธรรมะจงคุ้มครองและชี้นำทางชีวิตของท่านไปสู่ความสุขและสันติอันนิรันดร์ในทุกภพทุกชาติด้วยเทอญ

จิตรโส

ขอขอบคุณภาพวาดสวยๆ จาก น.ส.ปิยนุช สุวรรณคีรี นะครับ

คำปรารภ

ปี ๒๕๕๐ กำลังจะผ่านพ้นไปอีกครั้ง มูลนิธิดวงแก้วฯ ได้ก้าวเข้าสู่ปีที่ ๒๐ แล้วนะครับ

ระหว่างปี ๒๕๔๙-๒๕๕๑ มูลนิธิฯได้จัดทำโครงการ **"รอยยิ้มเพื่อพ่อ"** ต่อเนื่องเป็นโครงการที่3 ในวโรกาสพิเศษ ๓ อย่างด้วยกันคือ ๖๐ ปี ทรงครองราชย์ ๘๐ พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและ ๒๐ ปีมูลนิธิดวงแก้วฯ ในโครงการ **"รอยยิ้มเพื่อพ่อ ๓"** นี้ ในปี ๒๕๔๙ เราได้จัดสร้างวัดป่ากตัญญูตาราม จังหวัดสระแก้ว และร่วมสร้างวัดป่าเขาใหญ่เจริญธรรม ญาณสัมปันโน และวัดกทลิวัน จังหวัดนครราชสีมา ในปี ๒๕๕๐ เราได้จัดสร้างวัดพุทธปัญญา ที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็น วัดนครทิพย์ ตามชื่อของผู้ดูแลวัดที่ได้กราบขอพระอาจารย์ปัญญา เจ้าอาวาส ซึ่งท่านก็เมตตาให้ และที่พักสงฆ์ธรรมวิภาวัน ที่บ้านปากน้ำหน้า รร.นายเรือจังหวัดสมุทรปราการได้ทำพิธีเปิดโดยพระอาจารย์อินทร์ถวาย วัดป่านาคำน้อยเมตตามาแสดงธรรมและรับผ้าป่าร่วมสร้างตึกสงฆ์อาพาธ รพ.ศรีนครินทร์ ขอนแก่น จำนวน ๑ ล้านบาท รวมทั้งที่พักสงฆ์ ณ วัดป่าพุทธคยาประเทศอินเดีย ร่วมสร้างศาลาอเนกประสงฆ์ในงานทอดกฐินประจำปี ณ วัดป่าพิมาย สาขาวัดป่านาคำน้อย ร่วมถวายปัจจัยผ้าป่าสงเคราะห์โลก จำนวน ๔.๗ แสนบาทและทองคำอีก ๔๐ บาท ในงานทำบุญครบ ๕ ปีวัชรธรรมสถาน แด่

พระธรรมวิสุทธิมงคลหลวงตาพระมหาบัวญาณสัมปันโน ร่วมเป็นเจ้าภาพฉลองโบสถ์วัดเขาจันทร์งาม และบวชลูกแก้วฤดูร้อน ณ วัดป่ามณีกาญจน์อีกด้วย ในปี ๒๕๕๑ ที่จะถึงนี้พวกเราจะร่วมสร้างและบูรณะวัดป่ามณีรัตน์ของ หลวงปู่ทองรัตน์ กันตะสีโล ซึ่งเป็นพระอาจารย์องค์หนึ่งของ หลวงปู่ชาและเป็นศิษย์ของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น บูรพาจารย์ของพระป่ากรรมฐานในยุคปัจจุบัน ณ อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี ขณะนี้ทางมูลนิธิได้เริ่มจัดทำระบบน้ำกินน้ำใช้ไปบ้างแล้ว ทางวัดได้วางศิลาฤกษ์เจดีย์หลวงปู่ทองรัตน์เมื่อ ๓ พฤศจิกายน ๕๐ อาคารที่กำหนดจะสร้างได้แก่ ที่พักชาย ที่พักหญิง สำหรับผู้ปฏิบัติธรรม สุขาชาย สุขาหญิง สุขาพระภิกษุสงฆ์ โรงอาหาร โรงครัว อุโบสถ และพระเจดีย์พ่อแม่ครูอาจารย์ ทองรัตน์ กันตะสีโล อีกวัดหนึ่งที่ซื้อที่ไว้แล้ว ๒๕ ไร่หน้าอุทยานแห่งชาติทับลาน จังหวัดปราจีนบุรี ได้แก่วัดป่าเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งจะเริ่มสร้างต้นปี ๒๕๕๑ นี้

งานทางด้านศาสนาอื่น ๆ ที่ทำอยู่ประจำ เช่น การจัดทำสื่อซีดี หนังสือธรรมะ ออกเผยแผ่เป็นธรรมทานและการจัดสอนธรรมจากพระไตรปิฎก **"ธรรมจากพระโอษฐ์"** ที่ห้องประชุมชั้น ๘ รพ.จักษุรัตนินทุกเย็นวันพฤหัส ๑๘๐๐-๒๐๐๐ น. การจัดอบรมปฏิบัติธรรม ณ วัชรธรรมสถานทุกเดือน ๆ ละ ๒-๓ ครั้ง ปีนี้เริ่มจัดหลักสูตรเฉพาะผู้ปฏิบัติเก่า โดยพาไปนั่งภาวนาที่สุสานในคืนวันเสาร์ เพื่อจะได้มีโอกาสได้มีมรณานุสติ มองเห็นใจตนเองได้ดียิ่งขึ้น เป็นบรรยากาศที่สุข สงบ สบาย ตามข้อปฏิบัติในธุดงค์วัตร ๑ ใน ๑๓ ข้อที่พระพุทธองค์ได้ทรงประทานไว้ให้ ในปีต่อ ๆ ไปก็

จะมีหลักสูตรผู้ปฏิบัติเก่าและสมาชิกมากขึ้นโดยเพิ่มการปฏิบัตินอกสถานที่และข้อปฏิบัติในธุดงค์วัตร เช่นไปพักปฏิบัติในบรรยากาศป่าใน รีสอร์ทต่างจังหวัด และในวัดป่ากรรมฐานที่สงบร่มรื่นเป็นต้น การจัดอุปสมบทถวายเป็นพระราชกุศล ในปี ๒๕๔๙ มี ๑๑ รูป ไม่ขอลาสิกขาบท ๑ รูป ปี ๒๕๕๐ มี ๖ รูป ไม่ขอลาสิกขาบท ๒ รูป พวกเราขออนุโมทนาบุญด้วยใจจริงครับ กิจกรรมพิเศษเช่นการจัดงานมาฆบูชาที่มณฑลท้องสนามหลวง ปีนี้มีเทศมหาชาติทุกวันเพิ่มขึ้นโดยทีมงานของพระอาจารย์ปริญญา ซึ่งได้รับความสนใจเป็นอย่างดี นอกเหนือจากลานธรรมปฏิบัติที่ทางชมรมพระพุทธศาสนา บ.เอไอเอจัดมาตลอดอย่างต่อเนื่อง ส่วนงานจาริกแสวงบุญ ณ ประเทศอินเดีย เลื่อนไปจัดต้นเดือนมกราคมปีหน้าครับ

งานด้านช่วยเหลือผู้พิการ ขาดแคลน และด้อยโอกาส พวกเราก็ยังคงดำเนินการเป็นกิจกรรมหลังอยู่อย่างต่อเนื่อง โครงการ **"รอยยิ้มเพื่อพ่อ ๓"** นี้ มีการรักษาผ่าตัดเด็กผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส อย่างน้อย ๑,๐๐๐ ราย นอกจากนี้ก็มีการส่งของไปช่วยผู้ประสพอุทกภัยที่จังหวัดพิษณุโลก จัดสร้างอาคารพยาบาลให้กับ รร.เทพาลัย จังหวัดนครราชสีมา ร่วมสร้างอาคารผู้ป่วยให้ รพ.บ่อเกลือ จังหวัดน่าน อาคารที่พักญาติ รพ.ยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ได้สร้างไว้ก็เสร็จเรียบร้อยแล้ว ปลายปีเราได้จัดขบวนคาราวานนำของขวัญปีใหม่ไปมอบให้กับนักเรียนในชนบทที่ขาดแคลน ณ อำเภอดงหลวงบริเวณรอยต่อระหว่างมุกดาหารกับสกลนคร จำนวน ๑,๕๐๐ คน ชาวบ้าน ๑,๘๐๐ ครอบครัว โรงเรียน

๑๑ แห่ง และวัดป่ากรรมฐานอีก ๑๘ วัดด้วยกัน นอกจากมอบของขวัญแล้วยังได้สำรวจปัญหาการศึกษาของเด็กๆ ในชนบทและส่งเสริมโครงการฝึกอาชีพ โครงการอาหารกลางวัน และจัดสร้างถาวรวัตถุที่จำเป็นให้น้องๆ ในชนบทเหล่านั้นอีกด้วย งานในปีหน้าครบ ๒๐ ปีมูลนิธิฯ จะมีกิจกรรมฝึกพูดให้กับเด็กๆ ที่ได้รับการผ่าตัดจากมูลนิธิฯไปแล้ว มีโครงการจัดตั้งศูนย์ฝึกพูดอีกด้วย ในด้านงานช่วยเหลือผู้พิการในต่างประเทศเพื่อเสริมสร้างสัมพันธไมตรีอันดีระหว่างประเทศตามพระประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารีนั้น ปี ๒๕๕๑ นี้ มีกำหนดจะออกหน่วยที่ประเทศศรีลังกาและประเทศอัลจีเลียในทวีปอัฟริกาเหนือ ท่านใดต้องการร่วมสนับสนุนกิจกรรมเหล่านี้ขอเชิญได้นะครับ ปลายเดือนธันวาคมมูลนิธิกำหนดจะกราบอาราธนาหลวงตาพระมหาบัวมาแสดงธรรมโปรดชาว กทม. ณ สวนลุมพินี ๒๘ ธันวาคมนี้ แต่กำลังรออนุมัติจากผู้ว่ากทม.อยู่ครับ

สุดท้ายนี้ผมขอกราบอวยพรปีใหม่ ๒๕๕๑ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ขอจงดลบันดาลให้ท่าน ครอบครัวของท่านและบุคคลอันเป็นที่รักของท่านประสพแต่ความสุขความเจริญ คิดประสงค์สิ่งใดที่เป็นธรรมแล้วขอให้สำเร็จสมปรารถนาทุกประการเทอญ

ด้วยความรักและความปรารถนาดีจากใจ

มูลนิธิดวงแก้วฯ

สารบัญ

ธรรมพระบวชใหม่

ทำไม
จึงบวช

เมื่อพูดถึงการบวช หลายคนอาจถามว่า ทำไมจึงต้องบวช สาเหตุที่ผมบวช มีอยู่หลายประการด้วยกัน ประการแรก ก็คือ คุณแม่ ซึ่งเป็นผู้ที่มีพระคุณกับลูกอย่างล้นเหลือ ท่านป่วยมานานพอสมควรแล้ว ก็อยากจะให้ท่านเห็นผ้าเหลือง อยากบำเพ็ญบุญกุศลเพื่อทดแทนพระคุณท่าน นอกจากจะบวชให้คุณแม่แล้ว ก็อยากจะปฏิบัติศาสนกิจอย่างเต็มรูปแบบของความเป็นพระภิกษุศึกษาและสืบต่อพระพุทธศาสนา ให้สมกับที่เป็นพุทธบริษัทอย่างน้อย ๑ พรรษา

ผมอายุกว่า ๔๐ ปีแล้ว ทำงานเกี่ยวข้องกับคนมามากมาย ไม่ว่าจะในฐานะข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับคนในวงราชการหลายระดับและสังกัดต่างๆ หรือในฐานะประธานมูลนิธิที่เกี่ยวข้องกับคนหลากหลายอาชีพ หรือในฐานะบุคคลที่ต้องเกี่ยวข้องกับญาติพี่น้องและเพื่อนฝูง การที่จะทำงานโดยไม่กระทบกระทั่งทางกาย วาจา หรือใจกันเลยนี่คงเป็นไปไม่ได้ การบวชครั้งนี้ผมถือเป็นโอกาสที่จะได้ขออโหสิกรรมจากทุกท่าน สิ่งใดที่ทำผิดพลาดพลั้งไปด้วยกาย วาจา ใจ จะด้วยเจตนาก็ดี ไม่เจตนาก็ดี ผมขอ

อโหสิกรรมกันทั้งหมดทั้งสิ้น ท่านจะให้หรือจะไม่ให้ อย่างน้อยก็เชื่อว่าคงจะเบาบางลงไป เพราะมีเวลาได้คิดขอโทษ ขออภัยด้วยความตั้งใจที่ดี ด้วยเจตนาที่ดี จริงๆ แล้วในการดำเนินชีวิตของคนเราทุกคน ก็น่าจะมีการขออโหสิกรรมกันบ้างตามโอกาสอันควรคงจะเป็นการดีอย่างยิ่ง

ผมเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับสำนักปฏิบัติธรรมอยู่หลายแห่งส่งเสริมให้คนทั้งหลายได้ปฏิบัติธรรม โดยที่ตัวเองแทบจะไม่มีเวลาได้เข้าปฏิบัติกับเขา ทั้งๆ ที่ตั้งแต่เด็กมา คุณพ่อคุณแม่ก็พาเข้าวัดปฏิบัติ มีอาจารย์ดีๆ หลายท่านเป็นครูบาอาจารย์ ตั้งแต่อาจารย์วิริยังค์ หลวงพ่อสำราญที่หัวหิน ท่านอาจารย์โชดกวัดมหาธาตุ กรุงเทพฯ ทำให้มีโอกาสปฏิบัติธรรมมาตลอด ตอนหลังได้มาอ่านหนังสือท่านพุทธทาส รู้สึกพอใจที่จะศึกษาธรรมะด้วยตัวเอง ก็เลยไม่ค่อยได้เข้าวัดอีกจนได้มีโอกาสได้บวชครั้งแรกตอนที่โยมแม่ไม่สบายในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นเวลาสามสัปดาห์ ที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ผมจึงได้พบสมาธิอีกครั้งหนึ่งหลังจากห่างหายจากกันเป็นเวลากว่ายี่สิบปี ทั้งๆ ที่นั่งสมาธิเป็นประจำอย่างน้อยหนึ่งชั่วโมงทุกวัน

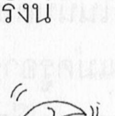
การบวชครั้งนั้นทำให้ผมได้กลับไปหาการปฏิบัติธรรมอย่างจริงจังอีกครั้ง หลังจากนั้นผมได้รับคำสอนจากครูบาอาจารย์ทางสายวัดป่าหลายท่าน หนึ่งในนั้นคือคำสอนของหลวงตามหาบัวแห่งวัดป่าบ้านตาดและพ่อแม่ครูอาจารย์มั่นที่ทำให้ชีวิตของผมเปลี่ยนแปลงไปมาก แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เพราะท่านให้กำลังใจ ให้แนวทางในการปฏิบัติที่มีค่าอย่างยิ่ง นอกจาก

นี่หลักธรรมคำสอนของหลวงปู่ชา วัดหนองป่าพงก็ทำให้ผมได้แนวทางในการดำเนินชีวิตที่สุขสงบยิ่งขึ้นด้วย

การที่ผมได้สร้างสถานปฏิบัติธรรมขึ้นมาจำเป็นต้องเข้าไปคอยดูแลเอาใจใส่จัดการเรื่องต่าง ๆ ทุกครั้งที่มีการปฏิบัติธรรม เพื่อให้ผู้ปฏิบัติธรรมได้มีโอกาสใช้เวลาในที่นั้นอย่างมีประโยชน์ และมีความสุขที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผมจึงไม่ค่อยมีโอกาสได้เข้าร่วมปฏิบัติสักเท่าไร เพียงแต่ได้ยินสิ่งที่เรียกว่า **"ธรรมะข้างหอธรรม"** ในขณะที่ผู้ปฏิบัติธรรมเหล่านั้นปฏิบัติกันอยู่ก็จะมีเสียงครูบาอาจารย์ที่ดังมาจากหอธรรม สอนธรรมะและแนวทางการปฏิบัติต่าง ๆ ผมก็ได้แต่ฟัง แล้วนำติดตัวมาใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง แต่ไม่ได้มีเวลาที่จะทุ่มเทให้กับการปฏิบัติจริง ๆ ผมจึงตั้งใจลาหยุดงานเพื่อการอุปสมบท สัก ๑ พรรษา จะได้มีเวลาปฏิบัติเต็มที่สักครั้งหนึ่ง

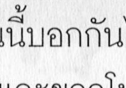
ขณะนี้งานต่าง ๆ ที่ผมทำอยู่ ไม่ว่าจะเป็นงานมูลนิธิฯ งานค้นคว้าวิจัย งานรักษาผู้ป่วย ก็ได้ลุล่วงไปค่อนข้างมากแล้ว จึงนับเป็นโอกาสดีที่จะได้กราบลาทุก ๆ ท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องออกบวชเพื่อปฏิบัติธรรมได้อย่างเต็มที่ และจะได้กราบขออโหสิกรรมและปฏิบัติธรรมสร้างบุญกุศลตอบแทนท่านผู้มีพระคุณเหล่านั้นพร้อมกันไปด้วยในครั้งนี้

การเตรียมตัว ก่อนบวช

ก่อนบวชก็เป็นเรื่องที่วุ่นวายมากเพราะเมื่อสึกแล้วผมจะต้องกลับไปทำงานอย่างเดิม จึงจำเป็นต้องเตรียมแผนงานในการทำงานหลังจากที่ลาบวชแล้วไว้ล่วงหน้า ซึ่งมีมากมาย ไม่ว่าจะเป็นงานในที่ทำงาน งานมูลนิธิ งานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคมที่ต้องรับผิดชอบอยู่ เป็นการเตรียมงานไว้สำหรับปีหลังการบวชเกือบทั้งปีผมต้องวางแผนงานไว้ทั้งหมดสองปีล่วงหน้ากว่าจะได้บวช โดยฝากภาระความรับผิดชอบไว้กับเพื่อนร่วมงานทั้งหลาย ซึ่งก็ทราบว่าเขาคงลำบากเหมือนกัน เพราะการที่ผมทำงานคนเดียวเป็นส่วนใหญ่ การคิดการวางแผนทำอยู่คนเดียว โดยผู้ร่วมงานมีส่วนไม่มากนัก หรือมีส่วนเฉพาะในการปฏิบัติมากกว่าการวางแผนอาจทำให้ผู้ร่วมงานลำบากใจในการตัดสินใจดำเนินการในแต่ละเรื่อง การที่เขายอมรับภาระงานไว้ให้ก็นับว่าเขาเป็นผู้ที่มีพระคุณอย่างยิ่งที่ทำให้ผมมีโอกาสบวชในครั้งนี้ ส่วนงานทางบ้านก็ตกเป็นภาระของภรรยาคู่ทุกข์คู่ยากผู้ให้การอุดหนุนภารกิจต่าง ๆ และดูแลผมอย่างดียิ่งมาโดยตลอด

หลังจากเตรียมงานทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว จึงกำหนดวันบวช ผมไม่ได้ทำบัตรเชิญ ได้แต่บอกกันไปปากต่อปากเป็นส่วนใหญ่ โทรศัพท์บ้าง ฝากคนโน้นคนนี้บอกกันไปบ้างและเวลาที่พอมีอยู่ก็ไปกราบผู้มีพระคุณทั้งหลาย และขออโหสิกรรมอย่างที่บอกมาแล้ว

วันบวช

วันบวช เป็นวันที่ผมปลื้มใจมาก เพราะว่ามีคนมาร่วมงานกันอย่างล้นหลามส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีพระคุณที่สนับสนุนผมมาตลอด เพื่อนสนิท มิตรสหาย ญาติ และผู้ที่เคยร่วมงานด้วยกันในโอกาสต่าง ๆ ถ้าคาดไม่ผิดน่าจะมีเกือบพันคน มาทั้งตอนเช้าและตอนบ่าย ทำให้รู้สึกถึงความมีน้ำใจของทุกคน ผมตื้นตันใจมากแต่ก็ได้แค่ขอบพระคุณอยู่ในใจมิได้กล่าวอะไรออกมาในตอนนั้น

งานบวชเป็นงานซึ่งไม่ได้จัดเองเลย เพื่อนฝูงทั้งหลายเป็นผู้จัดให้ ต่างคนต่างนำอาหารกันมาคนละอย่างสองอย่าง บางคนก็ว่าจ้างร้านค้าต่าง ๆ มาในงาน ท่านอาจารย์ เจ้าคุณพระเทพปัญญากวี (พระอุปัชฌาย์) ท่านเมตตาเป็นผู้จัดการให้ทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ในการบวช การเลี้ยงพระเพล หรือสถานที่รับรองแขก พระที่วัดได้ช่วยเหลือเป็นอย่างดี เจ้าหน้าที่

ทุกคนก็ช่วยกันทำให้งานทุกอย่างดำเนินไปอย่างเรียบร้อย แต่ค่อนข้างจะมีเวลาน้อยสักหน่อยที่จะถ่ายรูปเก็บความทรงจำไว้กับทุก ๆ คนที่มาร่วมงาน ส่วนใหญ่เก็บภาพไว้ได้เฉพาะคนที่อยู่ใกล้ ๆ บริเวณพิธีเท่านั้น

บ่ายวันนั้นเอง หลังจากที่ทุกคนกลับไปแล้ว ผมได้อยู่ในกุฏิคนเดียว นั่งพิจารณาว่างานการต่าง ๆ กำลังจะต้องละวางลง เราเปลี่ยนจากเพศคฤหัสถ์มาเป็นบรรพชิตแล้ว เพื่อปรับตัวให้เข้ากับเพศนี้แม้จะมีเวลาคิดเรื่องงานบ้างก็ไม่ได้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับงานต่าง ๆ แล้ว จึงควรปล่อยวางทุกอย่าง มีความกังวลอยู่บ้างเหมือนกันว่าเขาจะทำกันได้ไหม เป็นห่วงทุก ๆ คน สงสารว่าเขาจะต้องมารับผิดชอบแทนเรา ในตอนเย็นวันนั้นมีเพื่อนฝูงหลายคน มาเยี่ยมบ้างแต่ก็ไม่รู้จะคุยอะไร ยังทำตัวและวางใจได้ไม่ดีนัก คิดถึง ทางเดินอีกสามเดือนข้างหน้า ตั้งใจว่าจะเพียรพยายามศึกษาและปฏิบัติธรรมให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อเขาเหล่านั้นทุก ๆ คน

ขณะทำพิธีบวชก็ได้ตั้งจิตอธิษฐานขอพรให้กับทุก ๆ คน ที่มาในงาน ให้กับผู้มีพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ ญาติสนิทมิตรสหายที่ร่วมงานกันมาและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผมทุก ๆ คน ไม่ว่าจะเป็นเด็ก ๆ ผู้ด้อยโอกาสในชนบท ผู้พิการและคนไข้ของผมทุกคน ขอจงได้รับอานิสงส์ในการบวชครั้งนี้ร่วมกับเราด้วย ในงานนี้ผมได้เห็นความปลื้มปีติของคุณแม่แล้วก็สบายใจ คิดว่าได้กระทำในสิ่งที่ถูกต้องแล้ว แม้จะมิได้กล่าวอะไรออกมาก็ตาม

ก่อนเข้า วัดป่า

ภาระใหญ่ที่สุดที่จะต้องทำในแต่ละวัน ก่อนที่จะเข้าสู่วัดป่าก็คือไปโปรดโยมมารดาที่บ้าน ตื่นมาตั้งแต่เช้าตีห้าไปบิณฑบาตรอบวัด มีพระพี่เลี้ยงเป็นเพื่อนในการปฏิบัติตนไม่ให้ผิดพระธรรมวินัย ให้รู้จักวางตนในโอกาสต่างๆ ให้เหมาะสมในการเป็นภิกษุ

การเดินบาตรครั้งแรกก็ตื่นเต้นเหมือนกัน เพราะทำตัวไม่ถูก แต่ก็เป็นประสบการณ์ที่ดีที่ได้เห็นว่าแม้คนในเมืองหลวงที่วุ่นวายก็ยังมีผู้ปรารถนาที่จะทำบุญใส่บาตร ถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา และต่ออายุพระพุทธศาสนา มีพระมากมายเดินบิณฑบาตในบริเวณนั้น แต่ทุกองค์ก็มีอาหารเต็มอยู่ในบาตร แสดงให้เห็นความศรัทธาของญาติโยม ประชาชนคนไทยในกรุงเทพฯ ก็ยังมีมากอยู่ไม่ได้ลดน้อยถอยลงไป แม้ว่าการปฏิบัติตนในเรื่องรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ จะย่อหย่อนลงไปบ้าง เช่น การใส่บาตรด้วยปัจจัยหรือการใส่รองเท้าขณะตักบาตรก็ตาม

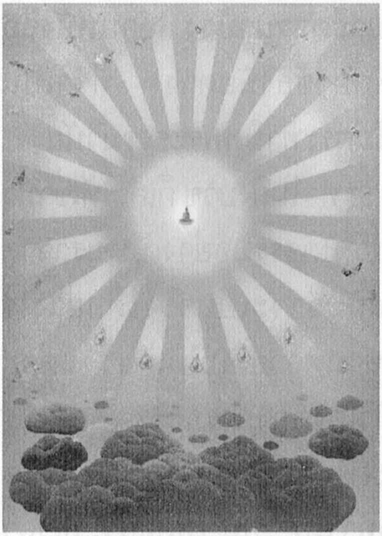
เมื่อบิณฑบาตเสร็จก็กลับมาที่วัดเอาอาหารที่ได้มาให้ศิษย์วัดให้คนงานต่างๆ แล้วก็ไปเยี่ยมโยมมารดาที่บ้าน รับอาหารจากโยมมารดาแล้วก็ฉันที่นั่น เสร็จก็ให้พร แล้วก็กลับมาที่วัด บ่าย

เตรียมตัวศึกษาปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิภาวนาบ้าง อ่านหนังสือธรรมนวกะสำหรับพระบวชใหม่ ศึกษาข้อวินัยต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องรู้ต้องทราบว่ามีอะไรบ้าง จะได้ไม่กระทำผิดพระธรรมวินัย

มีหลายคนมาเยี่ยม แล้วก็ถามว่า ทำไมถึงบวช ก็เล่าให้เขาฟัง บางท่านก็บอกว่าไม่ต้องบวชก็ได้ ปฏิบัติธรรมอย่างเป็นฆราวาสก็ได้เหมือนกัน ก็ไม่ทราบเหมือนกันว่าจะเป็นจริงได้อย่างไร เพราะจริง ๆ แล้วก็เป็นฆราวาสมานานหลายสิบปีทีเดียว แต่จะหาเวลาอยู่คนเดียวเพื่อศึกษาว่า ตัวเองต้องการอะไร คิดอะไร ทำไมจึงทำอย่างนั้นอย่างนี้ และเพื่อตอบคำถามที่มีอยู่ในใจตลอดมาตั้งแต่เด็ก ๆ ว่า **"เราเกิดมาทำไม?"** นั้น ไม่ค่อยจะมีเวลาทำได้อย่างที่คิด การไปเที่ยวพักผ่อนวันหยุดสุดสัปดาห์ ก็ไม่ได้เป็นเวลาพักผ่อนที่มีความสุขความสงบจริง ๆ และส่วนใหญ่ก็เป็นการออกไปทำทานช่วยเหลือผู้อื่นที่ด้อยโอกาส ผู้พิการและเด็ก ๆ ในชนบท หาเวลาย้อนมองตนเองได้น้อยเต็มที จะได้บ้างเวลาไปสนทนาธรรมตามวัดวาอารามต่าง ๆ เท่านั้น

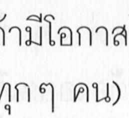
การมาอยู่วัดในบรรยากาศที่เงียบสงบอยู่กับพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นบรรยากาศคนละอย่างกันจริง ๆ การอ่านหนังสือธรรมะบ้าง ศึกษาธรรมะต่าง ๆ บ้าง ทำให้ใจผมสงบลงเป็นอย่างนี้อยู่ได้สาม-สี่วัน ก็จะต้องออกเดินทางไปวัดป่า โดยเอารถตู้ไปจากกรุงเทพฯ มีเพื่อนมาส่งด้วยหนึ่งคน

ก่อนเดินทางก็ไปลาโยมมารดาและหลวงพ่อ กราบลาทุก ๆ คน บอกให้ท่านทราบว่าบุญกุศลที่ผมได้ทำครั้งนี้ ขออุทิศให้กับคุณพ่อคุณแม่นะ ขอให้ท่านจงมีความสุขความเจริญ ความเจ็บ

ป่วยไข้ของคุณแม่ก็ขอให้บรรเทาลง ขอให้คนที่เกี่ยวข้องกับผมทุกคนมีความสุข ผมก็จะตั้งใจภาวนา ตั้งใจศึกษาปฏิบัติธรรม ถ้าบุญกุศลมีจริง ขอให้ทุกคนที่เป็นเพื่อน เป็นครอบครัว ญาติ คนรู้จัก และคนที่เกี่ยวข้องทำงานด้วยกัน ไม่ว่าจะเคยกระทบกระทั่งกันบ้างหรือไม่ก็ตาม ขอให้มีความสุข

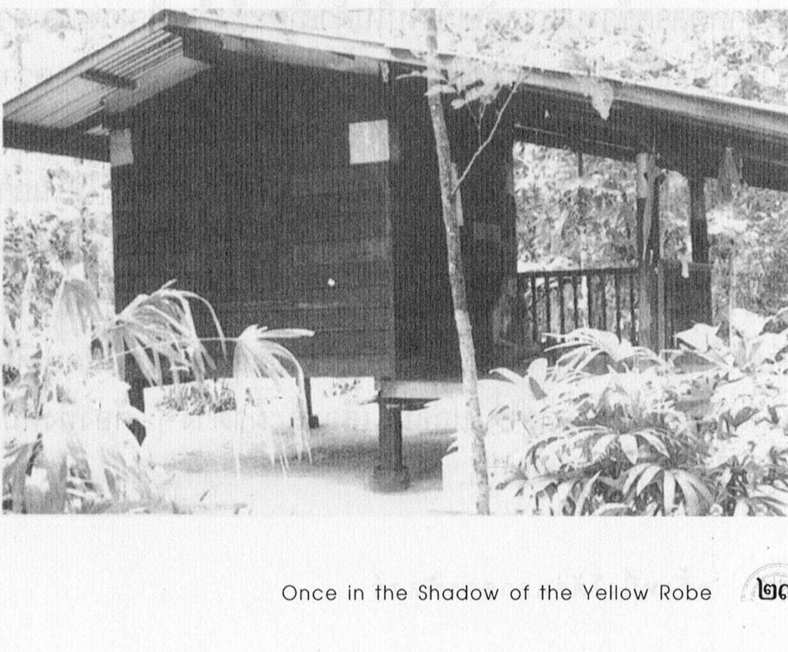
ขอให้ธรรมะซึ่งผมได้จากการปฏิบัติและบุญกุศลที่ผมได้ทำในครั้งนี้ จงส่งผลให้เขาเหล่านั้นประสบแต่ความสุขความเจริญยิ่งๆ ขึ้น โดยเฉพาะคนที่อยู่รอบข้างซึ่งเป็นเพื่อนร่วมงานและบุคคลในครอบครัวผู้ใกล้ชิดบางครั้งผมได้พูดจาไม่ถูกใจเขาบ้างทำตัวไม่ถูกใจเขาบ้าง แต่ในใจนั้นรักและคิดถึงทุกๆ คน และก็อยากให้เขาได้ดีมีความสุขจริงๆ การแสดงออกทางกายและวาจาของผมบางครั้งไม่ถูกไม่ควร เพราะเป็นคนใจร้อน และมีเรื่องที่ต้องแบกไว้มากมาย (ถ้ามีโอกาสได้อ่าน ได้เข้าใจว่าเราคิดยังไงก็ขออโหสิให้ผมด้วยนะทุกๆ คน)

วัดป่า

การเดินทางมาที่วัดป่า ในต่างจังหวัดแห่งนี้ ใช้เวลาเกือบทั้งวัน ไกลทีเดียวจากกรุงเทพฯมาถึงที่นี่ประมาณห้าโมงเย็น มาถึงก็มีพระที่ดูแลศาลารออยู่และบอกว่าท่านอาจารย์ท่านได้จัดกุฏิไว้ให้แล้ว อยู่กลางวัดพอดี อยู่หลังต้นโพธิ์ใหญ่ซึ่งฝังอัฐิโยมมารดาของท่านไว้ เพื่อนที่มาด้วยมาส่งถึงกุฏิ ช่วยขนของจากรถซึ่งมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่ก็จะเป็นยารักษาโรคสำหรับหมู่เพื่อนในวัดและของจำเป็นที่จะต้องใช้นิดๆ หน่อยๆ รวมอยู่ในลังเล็กๆ หนึ่งลังและหนังสือที่จะเอาไว้อ่านคือบทสวดมนต์และธรรมะสำหรับพระนวกะ ๒-๓ เล่ม

กุฏิซึ่งคงไม่ได้มีคนใช้มาอย่างน้อย ๆ หกเดือนขึ้นไปแล้ว มีทั้งเศษกระดาษ เศษของใช้ต่าง ๆ กระจัดกระจายอยู่ เนื่องจากคงจะมีทั้งหนู ทั้งกระรอกกระแตเข้ามาใช้เป็นที่อยู่ของเขา มีกลิ่นฉี่หนูเต็มไปหมด มีมด มีตุ๊กแก และไข่ตุ๊กแกอยู่ตั้ง ๒๐-๓๐ ฟอง ตุ๊กแกตัวใหญ่เท่าครึ่งแขนตัวหนึ่ง แล้วก็มีตัวเล็ก ๆ ขนาดฝ่ามืออีก ๒-๓ ตัว หนูก็วิ่งกันอยู่ในนั้น เปิดเข้าไปที่ห้องเก็บของ เห็นของที่

เก็บไว้ดีแล้วก็จริง แต่สัตว์พวกนี้เข้าไปอยู่กัน ก็เลยต้องทำความสะอาดกันยกใหญ่ ช่วงแรกจำเป็นต้องอยู่ไปอย่างนี้ก่อน

เพื่อนกัลยาณมิตรผู้มาส่งได้มีความเมตตาออกไปซื้อข้าวของจากตลาดข้างนอก กลับเข้าไปในตัวเมือง ซึ่งก็อยู่ไกลพอสมควร แล้วกลับมาด้วยข้าวของหอบใหญ่ ทั้งน้ำดื่ม ทั้งอุปกรณ์ทำความสะอาดห้องน้ำ ไม้กวาด ทั้งผ้า ทั้งอะไรต่าง ๆ ที่ต้องใช้ กระดาษทิชชู เทียน กาน้ำ แก้วน้ำ เป็นต้น รวมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในการซ่อมแซมกุฏิและห้องน้ำ เนื่องจากห้องน้ำเก็บน้ำไม่ได้ ท่านก็เลยจะไปซื้อปูนขาวมาให้ แต่ท่านบอกว่าซื้อมาไม่ทัน พรุ่งนี้เช้าจะกลับมาใหม่ คืนนี้ท่านจะไปนอนในเมือง เราก็เลยอยู่กุฏินี้ไปคนเดียว คืนนั้นก็ปัดกวาดพออยู่ได้ไปก่อน เสื่อและผ้าต่าง ๆ ต้องทิ้งหมด เพราะขึ้นมากขึ้นราใช้ไม่ได้

เช้าวันรุ่งขึ้นก็ออกไปบิณฑบาตกับพระภิกษุในวัดนั้น มีพระที่เป็นพี่เลี้ยงคอยแนะนำ ส่วนใหญ่ก็รู้จักกันอยู่บ้างแล้ว ค่อนข้างจะเป็นกันเองกับพระที่นี่มาก แต่ถึงจะไม่รู้จักก็ตามพระในวัดนี้ทำตัวเสมือนดั่งเพื่อนสนิทหรือไม่ก็ญาติพี่น้องกันจริง ๆ อาจจะไม่ได้พูดจาทักทายกันทุกรูป แต่ก็ยิ้มแย้มแจ่มใส เรียกว่ารู้ถึงความรู้สึกเป็นห่วงเป็นใยเอื้ออาทรกันอย่างดี

พอกลับจากบิณฑบาตและฉันที่ศาลาแล้วก็เข้ามาที่กุฏิ ท่านอาจารย์ยังอยู่ที่กรุงเทพฯ จึงยังไม่ได้ไปรายงานตัว สายวันนั้นเพื่อนที่ไปพักที่โรงแรมในเมืองก็กลับมาเอาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการซ่อมแซมกุฏิและเครื่องมือทำความสะอาดต่าง ๆ มาให้เพิ่มเติมอีกนิดหน่อย เราก็เลยทำความสะอาดกัน ท่านก็ช่วยด้วย พี่คนที่ขับรถมาส่งก็ลงมือทำด้วย ช่วยกันซักผ้าเช็ดพื้นทำความสะอาดกุฏิ ปูพื้นกุฏิด้วยกระเบื้องยางกันชื้น เสร็จตอนบ่าย

กุฏิซึ่งดูรกร้างเมื่อวานนี้วันนี้กลับดูสะอาดเรียบร้อยน่าทิ่งมากทีเดียว เพื่อนท่านนั้นก็ขอตัวกลับกรุงเทพฯ เพราะว่าต้องเดินทางอีกไกล ท่านออกจากวัดเกือบเที่ยงกระมัง เราก็เตรียมอาหารและน้ำดื่มจากการบิณฑบาตเมื่อเช้าไว้ให้ท่าน แต่คงทานได้เฉพาะมื้อเที่ยง ท่านคงต้องไปหาอาหารกินกันเองตามจุดพักริมทางขากลับ ผมรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณท่านอย่างมากที่มาส่งในครั้งนี้

เครื่องใช้ทั้งหลาย เช่น จีวร ผ้าต่างๆ รองเท้า ย่าม และของที่จำเป็นหลวงพ่อก็เตรียมไว้ให้แล้วและพระที่วัดท่านก็เตรียมไว้ให้อีก มีโยมและพระที่วัดนี้ซึ่งเป็นกัลยาณมิตรกันเตรียมไว้ให้ด้วย ผมจึงเอาทั้งสองอย่างมารวมกัน แล้วใช้บางส่วนที่จำเป็นที่เหลือก็นำไปถวายพระที่ท่านต้องการใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป ส่วนจีวรที่ใช้อยู่ที่กรุงเทพฯ ก็เก็บคืนไป เพราะว่ามีความแตกต่างกันทั้งสีทั้งลักษณะหลายอย่างระหว่างวัดป่ากับวัดในเมือง ไม่ควรใช้ให้แตกต่าง จากหมู่เพื่อนนัก

ในคืนที่สองนี้ ผมก็ยังทำความสะอาดอยู่ เพราะว่าหลายๆ แห่งยังไม่ค่อยสะอาดเท่าไหร่ โดยเฉพาะห้องน้ำซึ่งเมื่อทำความสะอาดเสร็จก็ต้องใช้ปูนขาวยาที่รั่วทั้งหมด ทำความสะอาดพื้น

เพดาน ทั้งนอกและในกุฏิอีกรอบ คืนนั้นขณะที่ทำความสะอาดในห้องนอนได้จุดไฟทิ้งไว้ในห้องน้ำ เวลาประมาณสัก ๓-๔ ทุ่มได้ ก็เหมือนมีคนมาเรียกอยู่หน้ากุฏิว่า เอ้า ออกมาหน่อย ออกมาหน่อยนะ ผมก็เอ๊ ! มองออกมาก็ไม่มีใครเพราะมืดมาก สักครู่หนึ่งจึงออกมาหน้ากุฏิ ตอนแรกก็ยังไม่คิดว่าจะมีใครมาเรียก ส่องไฟออกมาก็ไม่เห็น ไม่มีใครแต่ว่าพอหันกลับไปดูที่ห้องน้ำเห็นไฟกำลังลุกไหม้อย่างมาก เลยเกือบจะถึงบริเวณที่เป็นไม้ติดไฟได้อยู่แล้ว เพราะว่าเทียนที่วางไว้นั้นไปถูกกับแปรงสีฟัน แล้วเกิดไหม้ไฟเห็นเป็นแสงสว่างโชติช่วง เราก็รีบเข้าไปดับ

ฝาผนังซึ่งเป็นกระเบื้องเปรอะเป็นรอยคราบเขม่าเต็มไปหมด คิดในใจว่าถ้าทิ้งไว้อีกสักห้านาที สิบนาทีก็คงจะติดไฟถึงไม้แล้ว ดีจังที่มีคนมาเตือน เสียงที่เรียกนี้ไม่ทราบเป็นใคร ไม่รู้ใครเรียกเหมือนกัน แต่น่าจะมาจากทางต้นโพธิ์นั่นแหละ ก็เลยยกมือไหว้ไปทางต้นโพธิ์ว่าขอบพระคุณครับ ถ้าเข้ามาวันที่สองก็เผากุฏิของวัดจนวอดไปแล้วนี่คงจะอยู่ไม่ได้ในพรรษานี้ละมัง คืนนั้นหลับอย่างเป็นสุข เพราะว่าทุกอย่างก็สะอาดสะอ้านเรียบร้อย อากาศหนาวทีเดียว แต่มีของที่เพื่อนเอามาถวายเลยเอามาปูทั้งเสื่อน้ำมันกันชื้น ผ้าห่มต่าง ๆ ทำให้ผมนอนหลับได้อย่างอบอุ่นสบายทีเดียว ฝนตกมานิดหน่อย คืนที่สองนี้เหนื่อยมากหลับเป็นตายเลยตั้งแต่ห้าทุ่มจนตีสอง กว่าจะตื่นมาทำสมาธิ ตีสามจึงได้ออกไปจัดอาสนะและทำความสะอาดศาลา

ข้อวัตรปฏิบัติ

เช้าวันรุ่งขึ้น ก็ออกมาบิณฑบาต หลังทำข้อวัตรทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว ฝนตกลงมาแต่ก็ไม่มากเท่าไร ผมออกไปที่ศาลาตั้งแต่ตีสามครึ่ง ช่วยพระรุ่นพี่ที่นั่นกวาด ถู ทำความสะอาดศาลา จัดข้าว จัดของ เช่น จัดอาสนะสำหรับพระ เช็ดถ้วยชาม เช็ดถาด เช็ดช้อน ส้อม ทัพพีต่างๆ ที่ต้องใช้ในการแจกอาหารตอนเช้า ปูเสื่อสำหรับให้ญาติโยมที่มาวัดนั่ง จัดน้ำดื่ม แก้วน้ำ ขวดน้ำ และกระโถนใส่ขยะ กระดาษทิชชูสำหรับเช็ดมือเช็ดปากวางตามที่ ปกติจะทำถึงประมาณสักหกโมงได้ ประมาณตีห้าครึ่ง พระที่ลงฉันทุกรูปจะจัดวางบาตรของตนตามที่ที่จัดไว้และขึ้นไปถูศาลาชั้นบนกัน ถูด้วยกระลามะพร้าวจนเป็นเงามันเลย ใช้กะลามะพร้าว

ขัดถูพื้นเป็นการออกกำลังกายที่ดี เหงื่อตกเลยละครับ ทุกคนช่วยกันทำ ทำเสร็จแล้วก็กวาดผงที่ขัดออกไป ก็เป็นอันว่าเสร็จ และลงไปชั้นล่างกวาดลานต่อ ใบไม้ที่ตกอยู่ตามถนนและลานวัดกวาดกองไว้ แล้วก็เก็บใส่ถุงขยะเอาไปทิ้ง เสร็จแล้วทุกคนก็เปลี่ยนสบง ล้างไม้ล้างมือทำอะไรต่างๆ ให้พร้อม เพื่อจะออกไปบิณฑบาตในเวลาประมาณหกโมงสิบห้านาที

การบิณฑบาตในวันที่สองนี้ขาเริ่มเจ็บแล้ว วันแรกก็มีปัญหาเหมือนกัน คือเดินตามเขาไม่ค่อยทัน วันที่สองผมก็เลยกะไว้ว่าจะต้องออกไปก่อน เดินไปก่อนทีเดียว ไปเป็นคนที่สองคนที่สามเลย พยายามกระย่องกระแย่งเดินไปเพราะเจ็บมาก เท้าที่เคยแต่ใส่รองเท้า มาทุกวัน ต้องมาเดินกับกรวดไม่ถึงกับบาดหรือแตก แต่ก็เจ็บทีเดียว ขากลับก็กลับมาเป็นรูปสุดท้ายเสมอ

บิณฑบาตเสร็จแล้วก็มีคนมารับบาตรให้ที่หน้าวัด คนที่รับบาตรเขาก็ช่วยดูแลให้หลายอย่างทีเดียว เช่น จัดอาหาร ล้างบาตร เป็นต้น อาหารที่เหลือจากบิณฑบาตก็ให้เขาและแบ่งให้ญาติโยมคนโน้นคนนี้บ้างแบ่งกันไป แล้วก็เข้าส่วนกลางในโรงครัว สำหรับผู้มาปฏิบัติธรรมที่วัดต่อไป คนที่มา ปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ ปกติอย่างน้อย ๆ ประมาณร้อยกว่าคน บางครั้งถึงสองร้อยกว่าคน เพราะฉะนั้นทุกวันก็จะมีอาหารที่ได้จากการบิณฑบาตส่วนหนึ่งไปช่วยให้เขามีอาหารกินกัน จะได้ไม่เป็นเรื่องวุ่นวายทำอาหารสำหรับผู้ปฏิบัติ หรือนอกจากนั้นก็ยังมีฆราวาส ชาวบ้านที่เข้ามาช่วยทำงานวัด พระเณรก็จัดอาหารเลี้ยง เพราะไม่ได้มีค่าจ้างแรงงานอะไร มีแต่อาหารนี้แหละให้เขากินกัน เช้ากลางวันเย็น บางทีถ้าเป็นของแห้งพอจะให้ได้ก็ให้กลับบ้านไปบ้าง นี่ก็เป็นการช่วยเหลือกันระหว่างพระกับชาวบ้าน เป็นที่น่าชื่นใจอย่างยิ่ง เป็น

ลักษณะศรัทธาที่ผูกพันกัน น่าจะเป็นแบบฉบับของคนไทยในอดีตจริงๆ และเป็นรูปแบบที่น่าจะรักษาไว้ให้สืบต่อไป

วันที่สามเป็นวันเข้าพรรษามีพิธีเข้าพรรษาตอนเย็น ตอนเช้าก็เหมือนปกติ ออกไปบิณฑบาต ทำวัตรตอนเช้าและบ่ายส่วนใหญ่ในแต่ละวัน พอกลับมาจากบิณฑบาตก็ฉันร่วมกันที่ศาลาและฟังครูบาอาจารย์ท่านเทศน์อบรมธรรมะ เสร็จแล้วจะกลับมาถึงกุฏิประมาณเก้าโมงครึ่ง ทำวัตรเช้า ทำความสะอาดกุฏิกวาดบริเวณรอบๆ กุฏิอีกสักรอบนึง เสร็จแล้วต่างรูปต่างก็เดินจงกรมกันจะทำนานเท่าใดจะเดินมากน้อยแค่ไหนก็แล้วแต่ความเพียรของแต่ละรูป

ส่วนผมเองในระยะแรกๆ ก็ยังไม่ค่อยจะไหว เดินได้ประมาณชั่วโมงหนึ่งก็ปวดเมื่อยขาและเท้ามากแล้วสิบเอ็ดโมงก็ขึ้นมากุฏิฉันน้ำพักผ่อนสักนิดหนึ่งแล้วก็นั่งสมาธิต่อ นั่งสมาธิเดินจงกรมเดินจงกรมแล้วก็นั่งสมาธิ เวลาที่จะอ่านหนังสือก็รู้สึกไม่ค่อยอยากจะอ่านเท่าไหร่เพราะเวลาในการปฏิบัติน่าจะมีค่ามากกว่ามาก ส่วนเวลานอนก็มีแต่เฉพาะเวลากลางคืน ตั้งแต่ห้าทุ่มถึงตีหนึ่ง

สมัยก่อนก็เปิดเทปครูบาอาจารย์ฟังบ้างแต่ปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่ก็ไม่เป็นเทปแล้วมักจะเป็น CD หรือ MP3 เพราะว่าแผ่นหนึ่งมีหลายกัณฑ์ ไม่เปลืองและไม่ต้องเปลี่ยนไปเปลี่ยนมาค่อยๆ ตั้งใจฟังยึดแนวทางการปฏิบัติที่ครูบาอาจารย์เคยสอนไว้และปฏิบัติตามเดี๋ยวก็

เดิน เดี๋ยวก็นั่ง เหนื่อยจริงๆ ก็นั่งพักบ้าง ขยับแข้งขยับขา ฉันน้ำ พักผ่อนนิดหน่อยแล้วก็เดินต่อ

จนถึงเวลาสองโมงครึ่ง สองโมงสี่สิบห้าก็เริ่มทำข้อวัตร คือ กวาดบริเวณกุฏิให้เรียบร้อย เสร็จแล้วก็กวาดตลอดทางเดินจากกุฏิเข้าไปที่ศาลาใหญ่ พอถึงก็กวาดลานวัดไปเรื่อยๆ ประมาณบ่ายสามโมง สามโมงสิบห้า ทุกคนก็จะมารวมกันอยู่บริเวณศาลา ช่วยกวาดและถูรอบบริเวณศาลาชั้นล่างทั้งหมด เสร็จแล้วก็ขึ้นไปถูทำความสะอาดชั้นบนจนเสร็จ พระบางรูปก็ออกไปขัดห้องน้ำห้องส้วม บางรูปก็ไปเทน้ำใส่ตุ่มต่างๆ ที่สำหรับให้ญาติโยมล้างเท้าบ้าง ทำความสะอาดอะไรต่างๆ บ้างบางรูปก็ต้มน้ำเตรียมน้ำร้อนไว้ให้ครูบาอาจารย์ได้ฉันได้ใช้น้ำร้อนในตอนเย็น ทำกันอย่างพี่น้อง ทำกับแบบในครอบครัวเดียวกันจริงๆ ช่วยเหลือกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน เป็นที่น่าภาคภูมิใจที่ได้มาอยู่เป็นคนหนึ่งในสังคมที่

ดีๆ อย่างนี้ ดูแล้วเป็นที่น่าเคารพศรัทธาของชาวบ้านฆราวาสผู้ไปมาหาสู่วัดนี้เป็นอย่างมาก เสร็จแล้วก็มีน้ำปานะ มีอะไรนิดๆ หน่อยๆ ฉันกัน เช่น ลูกสมอ เนยแข็ง ก่อนจะเข้าไปปฏิบัติธรรมต่อที่กุฏิ บางรูปก็จะไปสรงน้ำ เปลี่ยนสบงจีวร ซักผ้า แล้วก็ทำวัตรเย็นเองที่กุฏิ พอทำเสร็จก็ถึงเวลาปฏิบัติต่อ เดินจงกรมนั่งสมาธิไป จนถึงเวลาจำวัดตอนห้าทุ่ม และตื่นตีหนึ่งทำความเพียรต่อจนเช้าวันใหม่ นี่ก็เป็นกิจวัตรอย่างคร่าวๆ ในวัดนี้

พระบางรูปที่ค่อนข้างจะกระหาย หรือค่อนข้างหิวเพราะอดอาหาร ไม่ได้ออกไปบิณฑบาตเนื่องจากเร่งทำความเพียร ที่โรงน้ำร้อน ข้างๆ ศาลาใหญ่ ตั้งแต่เที่ยงถึงบ่ายสามโมง ทางญาติโยมก็จะเตรียมน้ำปานะไว้ถวาย จะมาฉันน้ำปานะหรือฉันน้ำร้อน กาแฟ อะไรนิดๆ หน่อยๆ พูดคุยกันบ้างเมื่อพบปะกันแล้วก็อาจจะมีฆราวาสบางคน ที่มีปัญหาธรรมะอยากจะถามอะไรบ้าง ครูบาอาจารย์บางท่านก็เมตตาแนะนำสั่งสอน โดยเฉพาะชาวต่างชาติก็จะมีพระต่างชาติสอนให้เป็นกลุ่มๆ ไป บางทีก็ห้าหกคนสิบคนก็มีผลัดกันสอนให้ เป็นที่น่าชื่นชมมากทีเดียว

ข้อวัตรที่นอกเหนือไปจากนี้ก็จะเป็นการอยู่เวรของพระประจำศาลา พระเวรศาลาจะผลัดเวรกันประมาณอาทิตย์ละรูป ท่านจะเป็นคนคอยดูแลเรื่องทั้งหมด ทั้งการติดต่อประสานงานกับชาวบ้าน เช่น ฆราวาสจะมาขออยู่ปฏิบัติธรรมในวัด ผู้ชายจะอยู่ที่ไหน ผู้หญิงจะอยู่ที่ไหน ต้องทำอย่างไรบ้าง เช่น ต้องมีบัตรประชาชน และลงชื่อไว้ว่าจะไปอยู่กุฏิไหน อยู่นานเท่าไหร่ จะกลับเมื่อไหร่ก็ต้องมาบอกท่าน หรือว่าใครจะเอาของมาถวาย

ท่านก็เป็นคนรับไว้ หรือจะมาขอความอนุเคราะห์ข้าวสารอาหารแห้งต่าง ๆ จากทางวัด ท่านก็เป็นคนจัดให้ คอยดูแลรับใช้ครูบาอาจารย์ และเป็นตัวแทนครูบาอาจารย์ในการติดต่อประสานงานเรื่องต่าง ๆ ในวัดทั้งหมด ก็อยู่เวรกันครั้งละเจ็ดวันหรืออาทิตย์หนึ่งครับ การจัดของมอบให้โรงพยาบาล โรงเรียน และวัดต่าง ๆ ที่มาขอความอนุเคราะห์นั้น ครูบาอาจารย์ท่านให้ตัดสินใจเองว่าสมควรให้เท่าใด เสร็จแล้วต้องถวายรายงานท่าน ถ้าน้อยไปท่านก็จะบอกให้เพิ่มเติม ถ้ามากไปท่านก็จะให้ลดลงในครั้งต่อ ๆ ไป ทั้งนี้เป็นการสอนให้ศิษย์ได้หัดพิจารณาเรื่องต่าง ๆ โดยธรรมไปด้วยในตัว

นอกจากนั้นก็จะมีพระอีกชุดหนึ่งที่ผลัดกันอยู่เวร คอยทำความสะอาดหลังจากฉันเสร็จแล้ว เพราะจะมีของมากมาย ตั้งแต่ จาน ช้อน ส้อม ถาด กระโถน แก้วน้ำ ญาติโยมก็จะช่วยกันทำความสะอาดให้ เสร็จแล้วพระที่ทำหน้าที่ทำความสะอาดนี้ก็จะเก็บและเช็ดให้แห้ง จัดวางให้เป็นที่เป็นทาง ดูเรียบร้อยงามตาแต่ไม่หรูหราฟุ่มเฟือย พระจะทำหน้าที่ทั้งในตอนเช้าและในตอนบ่ายซึ่งก็จะมีของที่ต้องเก็บตั้งแต่ผ้าเช็ดเท้าที่เอาไปซัก แล้วเอามาเตรียมไว้สำหรับพรุ่งนี้ ที่จะวางไว้ให้ญาติโยมเช็ดเท้าก่อนเข้าศาลา ดูแลเก็บเสื่อและของใช้ต่าง ๆ เช่น แก้วน้ำ ถ้วย ที่ฉันน้ำปานะในตอนบ่าย และของที่ยังไม่เรียบร้อยในตอนเช้า ของพวกนี้เมื่อจัดแล้วก็จะดูเป็นระเบียบเรียบร้อยมากเป็นที่น่าศรัทธาแก่คนทั่วไป

อีกส่วนหนึ่งก็จะมีพระที่คอยปฏิบัติครูบาอาจารย์โดยเฉพาะ

เช่น คอยจัดที่รับประทานอาหารตอนเช้าให้พ่อแม่ครูบาอาจารย์ จัดไว้อย่างเรียบร้อยมาก วางที่นั่ง อาสนะ ผ้าห่ม หมอนอิง ของใช้ต่างๆ ไมโครโฟนที่จะใช้เทศน์ ทุกอย่างจัดวางไว้อย่างประณีตเรียบร้อย เครื่องใช้ต่างๆ ที่จะใช้สำหรับพ่อแม่ครูบาอาจารย์ ช้อน ถ้วย ทัพพี จานต่างๆ จะลวกจะฆ่าเชื้ออย่างเรียบร้อย เป็นการให้ความเคารพอย่างนอบน้อมด้วยความจริงใจ ของทุกอย่างจะทำอย่างประณีตจริงๆ ด้วยใจ

การทำงานทั้งหมดทุกครั้งแทบจะไม่มีเสียงออกมาให้ได้ยินเลย ไม่ว่าจะเป็นเสียงช้อนกระทบกับจาน หรือว่าถ้วยกระทบกับพื้นทั้งๆ ที่ต้องทำความสะอาดเช็ดจาน ถาด ช้อน ทัพพี ถ้วยเป็นร้อยๆ ตั้งแต่ตีสามตีสี่ซึ่งเงียบมากในบริเวณวัด พระทุกรูปจะทำเป็นข้อวัตรปฏิบัติด้วย คือ ขณะที่ทำต้องมีสติรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นการที่จะเพลิน เช่น ถาดตก จานหรือช้อนตกกระทบพื้นนั้นจะไม่มีเลย ของทุกอย่างวางอย่างประณีตเป็นระเบียบ ได้ฉากได้มุม วางแก้วน้ำ วางขวด วางอะไรก็เป็นระเบียบดูแล้วงามตา สวยงามเรียบร้อยเสมอ ใครไปใครมาก็รู้สึกชื่นชม นี่เป็นสิ่งที่น่าจะเอาเป็นตัวอย่างไม่ใช่เฉพาะวัดนี้วัดเดียว ได้ทราบว่าทุกๆ วัดก็จะคล้ายๆ กันดูเป็นระเบียบเรียบร้อย ถึงแม้จะมีคนมามากมาย ทุกวันมาเป็นหลายร้อยคนมาเป็นพันคน ทุกอย่างจะจัดอย่างเป็นระเบียบใช้เสร็จแล้วก็เก็บเรียบร้อย บริเวณลานวัด ใบไม้และถุงพลาสติกไม่มีให้เห็น บริเวณทั่วไปในวัดนี้จะไม่มีความสกปรกให้เห็นเลย ทุกอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยหมด ดูแลทั้งเช้าทั้งเย็น ญาติโยมที่มาก็ช่วยทำด้วยดูแล้วน่าจะเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับพวกเราชาวพุทธ

ทั้งหลาย น่าจะเอาแบบอย่างจากครูบาอาจารย์ในสายวัดป่านี่แหละไปใช้ที่บ้าน ที่ทำงาน นี่เรียกว่าข้อวัตรปฏิบัติ

ข้อวัตรปฏิบัติจริงๆ แล้ว ท่านให้นึกถึงธรรมะด้วย เช่น ขณะที่ทำงานก็มีการเจริญภาวนาอยู่ด้วย เช่น พุทโธ ธัมโม สังโฆให้มีสติระลึกรู้อยู่กับลมหายใจเข้าออก รู้อิริยาบถที่กำลังทำอยู่ เช่น ยืน เดิน นั่ง นอน กวาดใบไม้ หรือว่าทำความสะอาดถ้วยชาม และเมื่อจิตสงบเพียงพอแล้วท่านจะให้พิจารณาธรรมบทหนึ่งบทใดไปด้วยก็ได้

สิ่งที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมออย่างหนึ่งก็คือ การบิณฑบาต การบิณฑบาตเป็นวัตรที่สำคัญอย่างหนึ่ง เป็นการโปรดสัตว์ตอนเช้าทุกวัน เป็นการหาเลี้ยงชีพอย่างสุจริตของพระ ไปโปรดญาติโยมให้ใส่บาตร ระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สืบต่อพระพุทธศาสนา เป็นการเอื้อเฟื้อเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เดินไปหลายกิโลตอนเช้า เดินเท้าเปล่า เจ็บก็จริงแต่ก็ต้องอดทน ต้องมีสติระลึกรู้ มีคำบริกรรมขณะเดินไปหรือว่าจะต้องพิจารณา เรียกว่าธัมมวิจยะ หรือพิจารณาธรรมข้อหนึ่งข้อใดไป ขณะบิณฑบาตอยู่ตลอดเวลา ต้องมีการสำรวจการแต่งเนื้อแต่งตัว การแสดงกิริยาท่าทางทุกอย่างจะควบคุมด้วยสติทั้งหมดทุกอิริยาบถ พร้อมทั้งกายและใจ ดูแลการทำข้อวัตรปฏิบัติต่างๆ และตั้งใจปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้นทุกๆ วัน ทุกๆ เวลา

พระ
กับชาวบ้าน

ทุกเช้าจะเห็นพระเดินกันเป็นแถว เดินตามกันเป็นคล้ายสายธารธรรม เห็นชาวบ้านที่มารอใส่บาตรกันแต่เช้า แต่งตัวอย่างดี เตรียมเสื้อผ้าที่เขาดูแล้วว่าสุภาพเรียบร้อยที่สุด อาหารที่ดีและตั้งใจจัดเตรียมอย่างประณีต ส่วนใหญ่เป็นข้าวเหนียว ที่เอาผ้าสะอาดเรียบร้อยปิดไว้ พอพระเดินมาก็ค่อยๆ เปิดผ้าหยิบข้าวเหนียวใส่ลงในบาตรพร้อมของคาวหวาน ลูกเด็กเล็กแดงทั้งหมดในบ้านก็มาช่วยกันใส่บาตรแต่เช้า คนใดที่ไม่ได้เตรียมมาใส่บาตรก็นั่งพนมมือรออยู่หน้าบ้านให้พระเดินผ่านไป ถ้าถีบจักรยานหรือว่าขี่จักรยานยนต์ มาก็จะจอดลงจูง รถยนต์ก็จะหยุดรอให้พระเดินผ่านไปก่อน ยกมือพนม นั่งคุกเข่าเกือบทุกคน บางคนถึงกับออกมาจากรถลงนั่งคุกเข่า พนมมือกับพื้น เป็นภาพซึ่งหาดูได้ยากและประทับใจมาก ถึงแม้จะไม่ใช่เป็นคนร่ำรวยมีข้าวของที่จะใส่บาตรอย่างหรูหราประณีตงดงาม เหมือนกับคนในเมือง แต่เขาใส่ด้วยใจและของทุกอย่างนี้ทำด้วยความ ตั้งใจจริงๆ ถึงแม้จะไม่ใช่ของราคาแพงหรือเป็นของที่ทำอย่างวิจิตรบรรจง แต่ก็สะอาดประณีตและงามตา

การบิณฑบาตทุกวันให้ความรู้สึกที่ดีกับพระกับทุกคน

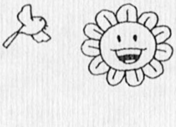
ที่ผ่านไปมาและกับชาวบ้านซึ่งเป็นผู้ใส่บาตรด้วย นี่คือข้อวัตรปฏิบัติส่วนหนึ่งที่เขาทำกัน

เมื่อพูดถึงความสัมพันธ์ของชาวบ้านกับวัด นับว่าเป็นความสัมพันธ์ทางสังคมที่น่าสนใจและใช้เป็นแบบอย่างอย่างมาก ชาวบ้าน ในบริเวณนี้ทั้งหมดจะเข้ามาช่วยเหลือดูแลวัดเช่นในวันพระพวกเขาจะเข้ามาช่วยงานในวัด เช่น ซ่อมแซมทางเดินจงกรมที่เสียหาย ตัดแต่งต้นไม้ที่เข้าไปรบกวนกุฏิ ซึ่งอาจทำให้มีสัตว์กระโดดเข้าไปทำ ความเสียหายในกุฏิได้ ช่วยดูแลและซ่อมแซมของที่สึกหรอเสียหาย ทั่วไปในบริเวณวัด เป็นต้น

ส่วนพระก็มีหน้าที่ช่วยโยมบ้าง คือ ตอนเช้าบิณฑบาตมาอาหารที่เหลือจะจัดแบ่งให้ชาวบ้านไปทาน และแนะนำสั่งสอน

ศีลธรรม ข้อประพฤติปฏิบัติต่างๆ ให้ ชาวบ้านที่เสียสละแรงงานให้กับวัดมีมากมาย มาตั้งแต่เช้าช่วยทำความสะอาดวัด ช่วยขนของสิ่งละอัน พันละน้อย บางทีอยู่วัดตั้งแต่เช้าถึงเย็น ช่วยกวาดทางเดินบ้าง ช่วยเก็บใบไม้ ช่วยซ่อมแซมอะไรต่างๆ บางคนก็อยู่วัดไปเลยทั้งวัน กว่าจะกลับบ้านก็เย็น มาแต่เช้ากลับเย็นเป็นประจำ ทำงานทุกอย่าง ให้วัดโดยไม่มีการเกี่ยงงอน อย่างเช่นขณะที่ผมมาอยู่ที่กุฏินี้ เป็นกุฏิที่ไม่ได้มีคนอยู่มานาน ทางเดินจงกรมก็ทรุดพังไปบ้าง พอเอ่ยปากบอกหมู่เพื่อน ท่านก็ไปบอกชาวบ้าน ชาวบ้านก็มาช่วยกันสิบกว่าคน มาช่วยแต่งเติม เอาดินมาปรับที่ให้เรียบร้อย ดูแล้วชื่นใจจริงๆ บอกเพียงครั้งเดียวก็รีบทำกัน ดูแล้วผิดกับสังคมเมืองเป็นอย่างมากเลย หรือใครว่าอย่างไร

ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับวัดเป็นสิ่งที่ดีมาก ทำให้ชาวบ้านได้เรียนรู้คุณธรรมตามที่พ่อแม่ครูอาจารย์สอนให้นำไปประพฤติปฏิบัติด้วย ถึงแม้จะไม่ได้บวช แต่ถ้าได้มีโอกาสเข้ามาช่วยงานกิจการของศาสนาก็จะได้เรียนรู้ฝึกฝนมารยาท จริยธรรมระเบียบ วัฒนธรรมมากมายหลายด้านไปโดยปริยาย

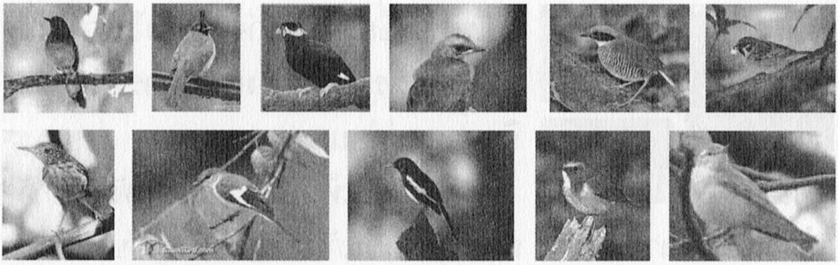
เพื่อนสัตว์ ในวัดป่า

เรื่องสิงสาราสัตว์ในวัดป่า เป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากกุฏิที่อยู่เป็นกุฏิที่อยู่กลางวัด วัดมีเนื้อที่ประมาณ ๑๖๓ ไร่ (ถ้ารวมเนื้อที่ลานจอดรถที่ปลูกต้นไม้อีกก็มีประมาณ ๓๐๐ กว่าไร่) เรียกว่าอยู่แทบจะกึ่งกลางโดยตรง รอบบริเวณมีป่าไม้ทึบ มีกุฏิเรียงรายอยู่ทั่วไป มองไม่ค่อยเห็นกัน แต่ก็ไม่ไกลกันนัก กลางคืนเวลาเงียบ ๆ นี่ พูดที่กุฏิหนึ่งก็ดังไปถึงกุฏิหนึ่งได้ เพราะฉะนั้นเวลาเราอยู่กัน เราจะพูดกันเบา ๆ ใช้เสียงเบา ๆ เพื่อไม่ให้รบกวนพระรูปอื่น

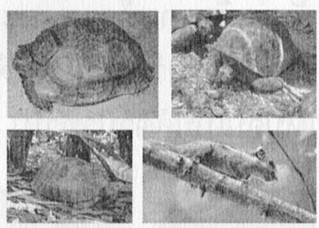
รอบ ๆ กุฏิที่ผมอยู่นี้จะมีตั้งแต่ **เต่า กระต่าย กระแต กระรอก อีเห็น** (ถ้าเจอต้องจับออกไปปล่อย) **ตะกวด ไก่ป่า นกยูง**

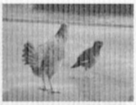

นกหลากหลายพันธุ์ เช่น **นกกระจิบ นกกระจอก นกกางเขน นกปรอด** เยอะแยะมากมาย จนนับไม่ถูกว่าจะมีอะไรบ้าง

เต่า ก็เป็นเต่าบกนะครับ ตัวใหญ่เหมือนกับหมวกเหล็ก หรือทรงรถถังสมัยโบราณ ดูแล้วอาจนึกไปถึงเต่าโลกล้านปี ให้ความรู้สึกแปลก ๆ ดี **กระรอก** ก็วิ่งกันทั่วไปหมด จากต้นไม้นี้กระโดดไปต้นโน้น จากต้นไม้โน้น กระโดดไปต้นนั้น พอฟันเขาขึ้นใหม่ เขาก็ลับฟันกัดเปลือกไม้ร่วงลงมาเต็มไปหมด ส่วน **กระแต** ก็วิ่งอยู่กับพื้น วิ่งไปทางโน้นทีมาทางนี้ที ได้ผลไม้ ได้อะไรมาบางทีเขาก็เอาไปซุกใส่ไว้ตรงนั้นบ้างตรงนี้บ้างดูน่ารักดี

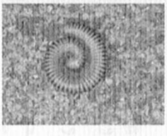
ไก่ป่า ก็หาอาหารตั้งแต่เช้า ตื่นมาตีสี่ก็ขัน เอ้กอี๊เอ้กเอ้ก พอตื่นก็หากินตั้งแต่เช้าเลย หากินเสร็จพอสาย ๆ สิบโมงก็พักกัน ไม่ค่อยได้หากินเท่าไหร่ เริ่มบ่ายก็เอาอีกแล้วหากินอีกแล้ว ตัวผู้ก็จะคอยดูตัวเมียแจเลย ช่วยเขี่ยหาอาหารให้จนถึงช่วยทำรังไว้กกไข่ แต่ว่าเมื่อไหร่ที่ตัวเมียออกไข่แล้ว จะไม่สนใจเลย ปล่อยทิ้งเลยไปหาตัวอื่นแทน ตัวเมียก็จะทำหน้าที่กกไข่ มีลูกออกมาดูแลลูกเลี้ยงลูกต่อไป คุ้ยเขี่ยหาอาหารให้ลูก ลูกก็จะพยายามวิ่งตามแม่

ไปเพราะเขี่ย ยังไม่เก่ง คุ้ยยังไม่เก่ง ไม่รู้จะไปคุ้ยตรงไหนต้องเรียนการหาอาหารกินจากแม่ก่อน

ไก่ที่นี่เห็นบอกว่ามีเป็นพันๆ ตัวแล้วก็เพิ่มจำนวนเร็วมาก **กระต่าย** ก็เช่นกัน บางครั้งต้องจับไปปล่อยนอกวัดให้โยมไปเลี้ยง กระต่ายก็มีหลายสี ทั้งสีขาว สีดำ สีน้ำตาล เขาจะวิ่งหาผักหญ้ากินกัน พระที่นี่บางรูปสงสารสัตว์ ก็ไปเอาผักซึ่งชาวบ้านเอามาให้เข็นเอาไปวางในที่ต่างๆ ทั้งข้าวเหนียว ทั้งผัก ทั้งกล้วย บางทีก็มีผลไม้อย่างอื่นด้วยเอามาทิ้งไว้ตามจุดต่างๆ ให้สัตว์พวกนี้ได้กินกัน

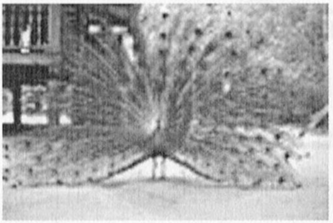
นอกจากนี้ก็ยังมีสัตว์อีกมากมาย ตัวเล็กตัวน้อย เช่น พวก**กิ้งกือ ไส้เดือน มด** ตัวเล็กตัวใหญ่หลากหลายสีหลากหลายพันธุ์ **จิ้งจก ตุ๊กแก ตะกวด** มองแล้วเหมือนอยู่ในสวนสัตว์เลยทีเดียว สัตว์เหล่านี้บางตัวก็เชื่อง บางตัวก็ไม่เชื่องเพราะลักษณะเหมือนเป็นสัตว์ป่าทั่วไป

นกยูง มีอยู่ฝูงหนึ่งประมาณสักสิบตัว ไปไหนก็ไปด้วยกัน เช้าเดินไปทางหนึ่งเย็นกลับมานอนที่เดิม ส่วนใหญ่ก็จะมานอนที่หลังคากุฏิ แต่ก่อนนี้เขาไม่ได้นอนบนหลังคากุฏิ เขาจะนอนที่กิ่งต้นโพธิ์ แต่พอผมมาอยู่ที่กุฏินี่เขาก็มานอนบนหลังคากุฏิ คงจะรู้สึกปลอดภัยจากสัตว์ชนิดอื่นๆ นั่นเอง นอกจากนกยูงจะมา

นอนบนหลังคากุฏิแล้ว บางครั้งก็ยังจะมีตัวรบกวนอยู่เรื่อยๆ อีกก็คือ กระรอกและกระแต **กระรอก** ก็จะวิ่งกระโดดจากต้นไม้ กิ่งไม้ลงมาบนหลังคากุฏิ ดัง ตึ้งๆๆๆ กลางคืนตกใจนึกว่าอะไรตกลงมา แต่ก็ไม่มีอะไร เขาก็มาเล่นของเขา ส่วน **กระแต** ถ้าหาทางขึ้นกุฏิได้เมื่อไหร่ เขาจะดีใจมาก ขึ้นมาสำรวจหมดว่ามีอะไรอยู่บ้าง กัดโน่นกัดนี่ แทะโน่นแทะนี่เล่นไปตามเรื่อง

บนกุฏิเองก็มีสัตว์อยู่หลายจำพวก มี **ตุ๊กแก** ตัวใหญ่อยู่ ๕ ตัว ตัวสีลายจุดๆ สีแดง ตัวยาวราวสิบห้านิ้ว ตัวใหญ่สุดน่าจะเป็นตัวผู้ ตัวอื่นตัวเล็กๆ ราวสิบนิ้วสีเขียวดำๆ มี ๔-๕ ตัว มีไข่อยู่ ๒๐-๓๐ ฟอง ขณะที่อยู่ๆไปเขาก็เริ่มออกมาเป็นตัวเล็กๆ ตุ๊กแกตัวเล็กๆ ก็วิ่งเล่นตามพ่อตามแม่เขา บางทีตกลงมาจากข้างบน ปุ๊ ลงมาจุกอยู่กับพื้นอยู่นาน ๕ นาที ๑๐ นาที แม่พ่อต้องตามลงมา เขาถึงเดินตามขึ้นไปข้างบนใหม่ ตุ๊กแกเขาก็ไม่ได้ทำอะไร ทุกครั้งที่ขึ้นกุฏิมาเขาก็โผล่หน้ามาดู ก็เลยทักทายสวัสดีเขา เคยหายไปจากกุฏิบางที ๖-๗ วัน ไปแบบมีธุระ เขาก็หายไปบ้างกลับมาเขาก็ไม่โผล่ออกมา จนมาอยู่สักวันสองวัน ถึงจะโผล่กลับมาใหม่ เวลาเขาโผล่มาทักทาย เขาจะหย่อนตัวลงมาสักครึ่งตัวเห็นจะได้ แล้วมองดูเราสักพักจึงกลับไปนอนที่เดิม

ตอนระยะหลังๆ ที่ผมไปกางกลดนอนใต้ต้นไม้ข้างหลังกุฏิ

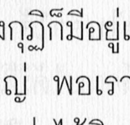
ขณะกางกลดจุดเทียนอยู่ เขาก็ตามกันไปหมดเลย เวลาลงจากกุฏิเขาก็วิ่งตามลงมาด้วยตัวเดียวบ้างหลายตัวบ้าง เวลาผมเดินจงกรมเขาก็เกาะอยู่ที่ต้นไม้ พอเหนื่อยก็จะพักนั่งสมาธิตรงปลายทางเดินจงกรมบนเก้าอี้ไม้แล้วก็มีเทียนจุดอยู่สองข้าง เขาก็วิ่งอยู่รอบๆ เก้าอี้นั่นแหละ คอยกินแมลงกินอะไรตามเรื่องเขา พอผมลุกเดินจงกรมต่อ เขาก็วิ่งขึ้นไปหลบบนต้นไม้ และอีกสักพักหนึ่งผมกลับมานั่งสมาธิต่อเขาก็วิ่งลงมาอีก เป็นอย่างนี้ตลอด

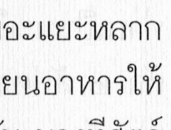
พอผมกลับขึ้นมาบนกุฏิ เขาก็คลานตามมาด้วยน่ารักดีเหมือนกันนะครับตุ๊กแก แต่ก่อนผมไม่เคยคิดว่าจะเป็นอย่างนี้เลย โดยเฉพาะในห้องนอนที่กุฏิจะมีตุ๊กแกอยู่สองตัว ตัวใหญ่ตัวหนึ่งตัวเล็กตัวหนึ่ง บางทีเจ้าตัวเล็กนี่จับแมลงตัวใหญ่ได้พอจะกิน เจ้าตัวใหญ่ไม่ไหอยากกินบ้าง อ้าปากงับหัวเจ้าตัวเล็ก ก็ไม่ได้งับจริงหรอกนะครับ งับสั่งสอนน่ะ เสร็จแล้วเขาก็ปล่อยไป เจ้าตัวเล็กก็วิ่งหัวซุกหัวซุนไป ตัวใหญ่ก็คุม เป็นจระเข้ขวางคลองอยู่อย่างนั้นนี่ที่ของฉันนะ คงจะบอกเจ้าตัวเล็กให้รู้

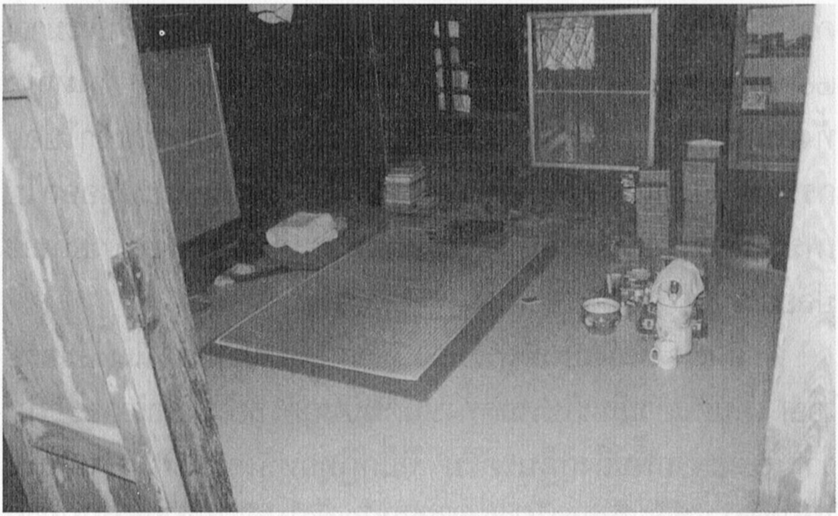
แล้วก็ **หนู** กุฏินี้มีหนูเยอะมาก วันที่มาใหม่ๆ เขาก็จะออกมาตอนกลางคืนวิ่งเล่นอยู่ในห้อง บางครั้งตกใจเหมือนกัน พอส่องไฟดูเห็นตาเขาเป็นประกาย ส่งเสียงจุจุอยู่ในห้อง มีที่ฉี่ของเขาประจำ ฉี่อีในห้องน้ำตรงนั้นเลย ตรงไหนตรงนั้นทำอยู่ทุกวันๆ จนเอ๊ะ ไม่รู้จะทำอย่างไรดี ก็พยายามหาไม้ตะแกรงมาปิดกั้นเขา เขาก็ยังพยายามเข้ามาจนได้ รูที่เขาเคยมาเขาก็พยายามดันโน่นดันนี่จนหลุดออกแล้วก็เข้ามาได้อีก ขนาดเอากับดักมาวางบางทีเขายังถ่ายไว้หน้ากับดักเลย สุดท้ายต้องลงไปดักข้างล่างกุฏิ

ค่อย ๆ ดักไปปล่อย (ให้โยมไปปล่อยบนภูเขา อยู่ห่างออกไปประมาณ ๒๐ กิโลเมตร) ดักอยู่เกือบเดือนได้มาทั้งหมด ๑๔ ตัว ตัวใหญ่ๆ ทั้งนั้นเลย บางครั้งในกรงดักหนู กระแตเจ้ากรรมก็เข้าไปอยู่ กระแตเข้ามาเราก็ปล่อยเขาไปไม่ว่ากัน เอาเฉพาะหนูออกไป เพราะทำความเดือดร้อนให้ ไม่ใช่เฉพาะกุฏิผม กุฏิอื่นด้วยก็เลยปล่อยเขาไป

อีกเรื่องหนึ่งเป็นที่น่ารบกวนมากก็คือ **เจ้ามด** นี่แหละครับ โอ๊ย! เดินกันยั้วเยี้ยะไปหมดทั้งบนดินบนกุฏิ อย่าเผลอเอาอะไรไปวาง แตะจากพื้นถึงกุฏินะครับ ที่นี่กุฏิทุกหลังจะมีน้ำมันกันไว้ไม่ให้มดขึ้น แต่ถ้าเกิดเราไปวางพาดอะไรเข้าไปทำให้เป็นที่ที่มันผ่านมาได้ มันจะรีบขึ้นมาบนกุฏิกันใหญ่ไม่รู้จะมาทำไม พอขึ้นมาแล้วก็ยากที่จะเอาออก ทุกวันผมจึงมีหน้าที่เลี้ยงมด เอาขนมเอาอะไรใส่ถ้วยพอเขามากินเสร็จก็เอาไปทิ้งข้างนอก ทำอยู่ตั้งแต่เข้าพรรษาจนจะออกพรรษาก็ยังทำอยู่ แล้วมดข้างล่างกุฏิก็มีอยู่เยอะแยะหลากหลายพันธุ์ ทั้งมดดำมดแดงตัวเล็กตัวใหญ่ พอเราโยนอาหารให้สัตว์อื่นเช่นไก่ กระรอก กระแต กระต่าย เต่าได้กินกัน บางทีสัตว์เหล่านั้นยังไม่ทันมากิน เจ้ามดก็ไปก่อน ไม่รู้อยู่ที่ไหน ๆ ได้กลิ่นเร็วมาก แล้วขนกันแบบใหญ่เท่าไหร่เป็นอย่างไรก็ขนเข้ารังได้ เขาจะเดินกันเป็นสายเป็นขบวนเลย มีระเบียบมาก ในขบวนจะมีเจ้าตัวใหญ่คอยคุมคงจะสั่งการและแก้ไขปัญหาให้เจ้าตัวเล็กที่ทำหน้าที่แบกอาหารเข้ารัง ขนกันเข้าไปโดยเฉพาะตอนใกล้ ๆ ฝนตก เขาจะยิ่งเก็บเสบียงกันใหญ่เลย แต่พอเริ่มเข้าหน้าหนาวหมดฝนเขาก็หายไป อาจจะหากินได้เองไม่ต้อง

กลัวฝนแล้ว เป็นอย่างที่เราพูดกันถึงมดว่า เป็นสัตว์แสนขยันและรักพวกรักพ้อง

ตอนที่ผมมาอยู่แรก ๆ นี่ มีพระผู้ใหญ่รูปหนึ่งเป็นชาวต่างชาติ ท่านเป็นมะเร็งในลำไส้ แล้วก็มรณภาพไป ก่อนที่ท่านมรณภาพสัก ๒ สัปดาห์ ผมได้มีโอกาสดูแลท่าน ตอนที่ท่านยังรู้ตัวดี ท่านบอกกับพระชาวต่างชาติอีกรูปหนึ่งที่ช่วยดูแลท่านว่าให้ระวังมดนะเดี๋ยวมันจะมากัดเรา ทุกคนก็ไม่รู้สึกอะไร แต่คืนก่อนที่ท่านจะมรณภาพ ท่านกระตุกหลายครั้งจนเราสงสัยว่า เอ๊ะ ท่านเป็นอะไรไป พอเปิดไฟมองดู โอ้ มดขึ้นตัวท่านเต็มเลย บนเตียงในแพมเพิร์ส ตามตัวเต็มไปหมด โดยเฉพาะบางแห่งกัดจนเลือดไหลเลย เหมือนกับเขากัดคนที่ตายแล้วอะไรอย่างนี้นะครับ เราก็พยายามไล่ออกไป และแปลกใจว่า ท่านก็รู้ตัวก่อนเหมือนกันว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นกับท่าน ท่านอาจไปพลาดพลั้งทำให้เขาเกิดไม่พอใจหรือว่า เกิดผูกพยาบาทอะไรไว้ก็ได้นะครับ

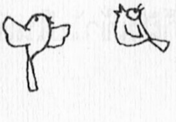
อันนี้ก็เป็นอุทาหรณ์ให้พวกเราได้นึกว่า แม้แต่สัตว์เล็ก ๆ ก็อย่าไปเบียดเบียนเขาเลย อย่างไรก็อยู่กันอย่างมีความสุขเถอะ อย่าไปฆ่าแกงอย่าไปทรมานเขาเลยนะครับ ตัวเขาเล็ก ๆ ฆ่าเขาง่ายก็จริงแต่ว่าอย่าไปทำเขาเลย

อีกเรื่องหนึ่งที่เห็นได้ชัด ๆ เลยนะครับ คือ **ไส้เดือน** ที่นี่ไส้เดือนเยอะมาก ขุดดินขึ้นมาตามพื้นเต็มไปหมด โดยเฉพาะในหน้าฝนนี้จะเห็นชัดมาก แต่ว่าเขาขึ้นมาแล้วเขาก็ลงไปในดินได้ตามเดิมในหน้าฝน แต่พอถึงหน้าแล้งตั้งแต่เริ่มหน้าหนาวไปนี่เขาจะลงไปในดินไม่ได้ เพราะดินมันแข็ง เลยต้องขึ้นมาจากดินขึ้นมาทำไมหรือครับ ขึ้นมาตายอยู่ข้างบน เพราะมันกลับลงไปไม่ได้ ไก่ก็จิกกิน บ้างหรือไม่ก็ถูกมดทั้งฝูงรุมกัดกินนะครับ ทรมานทรกรรมเป็นอย่างยิ่ง

สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เตือนใจเรานะครับ เตือนให้นึกถึงบาปบุญคุณโทษที่เราทำไว้ นี่แค่สัตว์เดรัจฉานนะครับ ถ้าเป็นสัตว์นรกจะยิ่งหนักกว่านี้เท่าไหร่ สัตว์เดรัจฉานยังทรมานขนาดนี้แล้ว สัตว์นรกจะเท่าไหร่ล่ะครับ เดี๋ยวอาจจะได้พูดเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่งในบทเรื่องการภาวนา ยังมีอีกหลายเรื่องนะครับ เช่น นกยูงกระโดดเตะคนหรือว่าไก่ป่าจิกคน ซึ่งไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นไปได้ คือคนเขานึกว่านกยูงและไก่ป่าที่นี่เชื่องก็เลยเดินเข้าไปหาหรือบางทีก็ไปไล่เขาเขาตกใจหรือว่ากลัวจะมาทำร้ายเขาหรือว่าทำร้ายพรรคพวกเขาก็เลยกระโดดขึ้นเตะ มีทั้งพระและชาวบ้านที่ถูกไก่ป่าจิกและนกยูงเตะเขามีเดือยนะครับ เดือยก็ฝังเข้าไปในเนื้อ เกิดเป็นแผล และเป็นแผลที่รักษายากด้วย

เรื่องนี้เป็นสิ่งที่บอกว่า เขาไม่ได้เชื่อง เราไม่ได้เลี้ยงเขาอย่างนกยูงหรือไก่บ้านนะครับ นอกจากนี้แล้ว ไก่ป่ายังสอนเราได้อีกด้วย ตอนมาแรก ๆ ไก่ที่กุฏิก็ไม่ค่อยเชื่องหรอกครับ เข้าไปใกล้ ๆ เขาก็หนี พออยู่ไป ๆ เราก็เอาเศษอาหารเอาข้าวให้เขาบ้าง เขาก็ไม่มา แต่พอเราไป เขาก็มากิน ไปแล้วก็มากิน แต่พอเราเดินเข้าไปตรงนั้นเขาก็หนีไปอีก ตอนหลัง ๆ เราก็โยนข้าวให้แล้วก็ยืนอยู่ตรงนั้น เขาอยากกินเขาก็เข้ามา พอเขาเริ่มรู้จักข้าวรู้จักเราเข้า ตอนนี้มากินไม่กลัวแล้วนะครับ ก็แปลกดีเพราะเมื่อให้เขารู้แล้วว่าข้าวนี้ไม่ได้เป็นพิษเป็นภัยกับเขา แล้วเราก็ไม่ได้ทำร้ายเขาด้วย เขาจึงไม่กลัวและเข้ามากินอาหารจากเรา ไม่เฉพาะไก่ แม้แต่ กระรอก กระแต ก็เช่นเดียวกัน แต่ปรับตัวช้ากว่าไก่มาก ต่อมาพอถึงเวลากลับจากบิณฑบาตเช้าและเวลากลับจากทำข้อวัตรตอนบ่ายพวกเขาก็จะมารอกันที่บริเวณกุฏิ กลายเป็นเพื่อนสนิทกันไปได้

ที่จริง สัตว์เหล่านี้รู้กันด้วยใจนะครับ ระยะหลังเมื่อเราได้แผ่เมตตาให้เขาอยู่เสมอ คิดถึงว่าเราเป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันนะ ขอให้เป็นสุขเป็นสุขเถิด เราคิดอยู่ในใจเสมอว่าสัตว์พวกนี้เป็นเพื่อนเราได้ ขณะนี้เขาทุกข์ทรมานมากกว่าพวกเรานัก ถ้าเราสามารถจะช่วยอะไรเขาได้ แม้เพียงเล็กน้อยหรือคิดแต่เรื่องดี ๆ เพื่อเขา ไม่ทำร้ายเขาไม่เบียดเบียนเขา ก็นับว่าเป็นบุญแล้วละครับ จบตอนสิงสาราสัตว์ในวัดป่าไว้เพียงนี้ก่อนนะครับ

การภาวนา
และการพิจารณาธรรม

เรื่องการภาวนาในวัดป่าน่าจะเป็นหัวใจหลักของพระที่มาปฏิบัติในวัดป่า พ่อแม่ครูอาจารย์บอกว่าหน้าที่ของพระหน้าที่เดียวที่จำเป็นต้องทำและที่สำคัญที่สุดก็คือ จิตตภาวนา ในวันแรกที่มาถึง เรื่องแรกก็คือเรื่องกุฏิที่ผมต้องทำความสะอาด ๒-๓ วัน กว่าจะเสร็จเรียบร้อยสะอาดสะอ้านพอวันที่ ๓ ผมก็เริ่มจัดกุฏิ จัดแต่งให้สวย ตรงนั้นควรจะวางยังไง ตรงนี้ควรจะวางยังไง ครูบาอาจารย์ท่านว่าทันทีว่านี่กิเลสทั้งนั้น กิเลสมันพาไป แทนที่จะใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ คือเป็นที่พัก กลับมาต้องมานั่งแต่งนั่นแต่งนี่ตามกิเลส ผมก็เลยได้คิดแล้วก็หยุด ใช้ที่พอเหมาะพอควรจึงจะดี กิเลสนี้มันเก่งนะครับ พอดีกับเกินพอดีมันต่างกันนิดเดียวเท่านั้น พอดี คือ ธรรม แต่ เกินพอดี เป็น กิเลส ไปแล้ว ถ้าทำน้อยไปก็ยังเป็นกิเลสอีก (ขี้เกียจ) เพราะไม่ทำในสิ่งที่ควรทำ เพราะฉะนั้นจะต้องอยู่ตรงจุดสมดุลตรงกลางนี่แหล่ะครับ ไม่หย่อนและไม่ตึงเกินพอดี ในการปฏิบัติธรรม การจัดกุฏิ ให้เรียบร้อยหรือให้สวยงามแตกต่างกันนะครับ นี่เป็นธรรมะครั้งแรกเลยที่ผมได้เข้ามาอยู่ที่นี่

ในวันเข้าพรรษา เรามีการอธิษฐานเข้าพรรษา เสร็จแล้วเราก็นั่งฟังพ่อแม่ครูอาจารย์ให้โอวาท เราต้องนั่งอยู่เกือบสองชั่วโมงครึ่ง พระรุ่นพี่ทั้งหลายท่านไม่ขยับกันเลย นั่งนิ่งตั้งใจฟังพ่อแม่ครู

อาจารย์เทศน์ ในขณะที่ผมอยากจะขยับตัวแทบตาย แต่ญาติโยมก็นั่งอยู่ข้างหลัง ผมอายก็อายไม่รู้จะทำยังไง ต้องทนๆ ไป ฟังก็ปะติด ปะต่อได้บ้างไม่ได้บ้าง เพราะว่ามีเวทนา ปวดขามาก แต่พอผ่านไปได้สักครึ่งชั่วโมง ขาก็เริ่มชาและเวทนาเริ่มหายไป จิตเริ่มสงบเริ่มนิ่ง และฟังพ่อแม่ครูบาอาจารย์พูดถึงเรื่องการภาวนา สิ่งเดียวที่ท่านย้ำในการที่จะปฏิบัติธรรมให้ถึงความสุขสงบที่แท้จริง

ที่ท่านบอกว่าให้ทำจิตตภาวนา จิตตภาวนาทำอย่างไรล่ะ? ท่านบอกให้ฝึกจิต จิตดวงนี้เป็นสิ่งสำคัญให้รู้จักว่าจิตกับกายนี่อยู่ด้วยกัน กายเป็นที่อยู่อาศัยของจิต ส่วนจิตคือเจ้านาย เป็นตัวคอยรับรู้และคอยบงการทุกๆ อย่างให้เกิดการกระทำต่างๆ ทั้งทางกายวาจา และใจ (กรรม) จิตเป็นผู้บันทึกและเก็บไว้เพื่อที่จะรับผลแห่งกรรมนั้น กรรมดีก็รับผลดี กรรมชั่วก็รับผลชั่ว ท่านสอนตั้งแต่เรื่องการบริกรรม จนจบสุดท้าย ถึงอวิชชาว่าเป็นอย่างไร การที่จะละอวิชชานั้นทำอย่างไร แต่ผมเองฟังได้กระท่อนกระแท่น รู้ว่าในช่วงแรกนี่ต้องให้จิตมีสมาธิก่อนและทุกขณะเมื่อจิตมีความสงบเกิดขึ้นเมื่อไหร่ ก็ให้นำธรรมะเข้ามาพิจารณา

ธรรมะที่ต้องพิจารณาในระดับแรกๆ ก็คือ **การพิจารณากาย** พิจารณากายอย่างไร? ก็คือพิจารณาว่ากายนี้ เป็นของไม่เที่ยง เป็นของที่ไม่น่าดู หรือเรียกว่า **อสุภะ** และมีการเน่าเปื่อยอยู่ตลอดเวลา กำลังผุพังไป มีการเจ็บป่วย มีการแก่ชราลงไป และ**เป็นสิ่งปฏิกูล** ไม่มีความสะอาดไม่มีความสวยงามอยู่ในกายนี้

ดูก็น่าจะเป็นจริงแต่ทำไมคนทั้งโลกกลับมองว่ากายนี้เป็นสิ่งสวยงาม ได้แต่คอยตกแต่งประดิดประดอย ทำความสะอาด

ให้ความสำคัญต่อกายนี้มากกว่าใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญกว่ากายมากมายนัก น่าแปลกนะครับ หลังจากพิจารณากาย ท่านก็ให้พิจารณาจนรู้ว่ากายนี้ ประกอบกับใจ โดยท่านใช้คำว่า **ขันธ์ ๕** ซึ่งประกอบด้วย

รูป คือ กายนี่แหละ มีรูปทาง สี เสียง กลิ่น รส สัมผัส

เวทนา คือ ความรู้สึกเป็นทุกขเวทนา สุขเวทนา หรือเฉยๆ เวทนานี้เกิดได้ทั้งกายและใจ

สัญญา คือ ความทรงจำ ความจำได้หมายรู้ต่างๆ

สังขาร คือ การปรุงแต่งเป็นเรื่องโน้นเรื่องนี้ขึ้นมา เอาความจำเดิมมาปรุงแต่งกับสิ่งที่เข้ามาใหม่กลายเป็นอีกเรื่องหนึ่ง อาจจะมากขึ้นน้อยลง ปรุงแต่งเป็นอีกเรื่องหนึ่งก็ได้

วิญญาณ คือ การรับรู้ของจิต เช่น การรับรู้ หนาว ร้อน เย็น อ่อน แข็ง สัมผัส ความรู้สึกเจ็บต่างๆ ก็เป็นวิญญาณ

ขันธ์ ๕ นี่ พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ว่าเป็นของไม่เที่ยง เป็นของที่ทำให้เราเป็นทุกข์ และไม่มีตัวตนจริงๆ เป็นธาตุ ๔ ที่ประกอบขึ้นมาเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ของจิตในภาวะหรือสภาวะของกายที่เราใช้อยู่ในชาตินี้ภพนี้เท่านั้นเอง ถ้าเราพิจารณาได้ดังนี้ โดยรู้อยู่เสมอและไม่ได้ยึดกับกายสังขารของเรานี่ (ขันธ์ ๕) ความเป็นทุกข์จากร่างกายหรือจากขันธ์ทั้งห้าก็จะน้อยลงมาก และทุกข์ใหญ่ที่เรามีอยู่ก็มาจากการยึดมั่นในขันธ์ทั้ง ๕ นี่เอง

อีกเรื่องหนึ่งที่ท่านสอน คือ เรื่อง **อุปาทาน** การยึดมั่นในตัวตน ไม่ว่าจะเป็นตัวเรา ตัวเขา เป็นสัตว์ บุคคล ตัวตนต่างๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ยึดมั่นถือมั่นในตัวตน ท่านจึงให้พิจารณาว่า ตัวเราที่แท้จริงคืออะไร ประกอบด้วยอะไรกันแน่ การให้กรรมฐานขั้นแรกจากครูบาอาจารย์ท่านจึงให้พระทุกรูปได้รับ **กรรมฐาน ๕** (มีหนังเป็นที่ ๕) ก็คือ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ตั้งแต่วันอุปสมบททุกๆ คน

ท่านให้พิจารณาว่า ผมเป็นอย่างไร ขนเป็นอย่างไร เล็บเป็นอย่างไร ฟันเป็นอย่างไร หนังเป็นอย่างไร การพิจารณานั้นท่านก็สอนอุบายไว้มากมายเช่น ดูซินั่นมันสะอาดไหม มันเป็นปฏิกูลจริงหรือไม่ ตัวเรามันสวยงามจริงหรือเปล่า ท่านบอกให้พิจารณาหนังโดยลองลอกหนังออกซิ หนังบางๆ เท่ากระดาษนี่มันหุ้มคนเราไว้ ลอกออกมาเห็นเป็นเลือดแดงทั้งตัว น้ำเหลืองทั้งตัว นี่..ดูซิมันจะรักจะใคร่กันอยู่หรือเปล่า เมื่อมองเห็นได้กามราคะต่างๆ การหลงใหลในรูปก็จะลดน้อยลง เมื่อเห็นความจริงว่าร่างกายนี่เป็นสิ่งที่ไม่สวยงามจริงๆ เป็นของปฏิกูล ถูกนำมาใช้เพื่อเป็นเครื่องมือของจิตในภพนี้ชาตินี้เท่านั้น

ถ้าเรารู้จักใช้ขันธ์นี้ประกอบความดีก็สามารถจะได้รับกรรมดีผลดีได้ ถ้าเราทำชั่วผลแห่งกรรมนั้นก็จะต้องกลับมาที่จิตให้จิตเก็บไว้ แล้วเราก็ต้องได้รับสิ่งที่ไม่ดีตามผลของกรรมชั่วนั้น ซึ่งอาจจะเกิดในชาตินี้หรือชาติหน้าในอนาคตก็ได้ แน่นอนเราไม่สามารถจะเปลี่ยนอดีตได้ แต่เราสามารถสร้างอนาคตจากปัจจุบันนี้ได้

จากการพิจารณานี่ พ่อแม่ครูบาอาจารย์ยังกรุณาสอนเรื่องวิธีการพิจารณาอย่างแยบยลอีก เช่น สอนว่าร่างกายนี้ประกอบด้วยกระดูกสามร้อยท่อน สอนว่าผิวหนังต่าง ๆ มันเป็นอย่างไร มันปฏิกูล อย่างไร สกปรกที่ไหน ตั้งแต่หัวถึงเท้า รวมทั้งทวารทั้งหลายก็เป็นทางหรือประตูที่สิ่งปฏิกูลเข้าออกทั้งนั้น ทำไมเรายังยึดมั่นถือมั่นอยู่ในตัวตนของเราอยู่

ท่านก็พยายามสอน และพยายามให้เราศึกษาปฏิบัติพิจารณาอยู่เนือง ๆ เพื่อถอดถอนให้จิตของเรานี้ ให้หลุดออกจากอุปาทานที่ว่าตัวตนของเราไม่ได้เป็นจริงอย่างที่เราคิดฝันหรืออยากให้เป็น แต่มันเป็นสิ่งปฏิกูล ไม่สวยงาม เราจะได้ไม่ยึดมั่นถือมั่นกับตัวตนนี้จนเป็นทุกข์ เช่น บางครั้งยึดตัวเรา บางครั้งยึดตัวคนรอบข้างของเราว่านั่นเป็นคนของเรา นั่นเป็นลูกของเรา ภรรยาของเรา นี่คือตัวเราทุกอย่างเพราะว่าของเรานี่แหละ ที่ทำให้เราเป็นทุกข์อยู่ทุกวันนี้

ท่านบอกว่าถ้าฝึกจิตจนสามารถมีสมาธิได้แล้ว เมื่อจิตเข้าสู่ภวังค์ เข้าสู่ฌาน มีวิตก วิจารณ์ ปีติ สุข เอกัคคตา ต่อมา วิตก วิจารณ์หายไป มีปีติ มีสุข ต่อไปปีติหายไป เหลือสุข และเข้าเป็นเอกัคคตา มีจิตสว่างสะอาดสงบนิ่งอยู่ จิตดวงนั้น จะมีสติระลึกรู้ แต่ไม่ปรุงแต่งให้เกิดอารมณ์ใด ๆ หรือถ้าสงบมากขึ้นก็จะไม่รับรู้อารมณ์ใด ๆ เลย จิตดวงนี้มีพลังที่จะพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนเพราะเวลาเราออกจากสภาวะนั้น จิตจะมีสติระลึกรู้สิ่งต่าง ๆที่มากระทบทั้งกายและใจได้อย่างดีมาก

จิตที่รวมตัวได้แล้วก็เหมือนกับสายน้ำที่รวมกันจากกระแสน้ำเล็ก ๆ มาเป็นแม่น้ำใหญ่ แล้วกักไว้ที่เขื่อน เมื่อเราเปิดเขื่อนปล่อยน้ำให้ไหลลงมาจากเขื่อน มันก็จะเป็นกำลังแรงมากจนสามารถทำลายสิ่งที่ปิดกั้นต่าง ๆ ได้อย่างง่ายดาย เมื่อเทียบกับสายน้ำเล็ก ๆ ย่อมเทียบกันมิได้ สิ่งที่ปิดกั้นสายน้ำนี้เปรียบได้คืออุปาทานที่ทำให้เรายึดมั่นในสังขาร ในขันธ์ ในตัวในตนของเราเป็นต้น

ตอนนี้ถ้าเราจะสอนจิตให้เห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงก็ย่อมจะได้ง่ายขึ้น เพราะอุปาทานที่ยึดมั่นในร่างกายซึ่งคล้ายกับสิ่งปิดกั้นนั้นได้ถูกทำลายลงจากพลังของจิตที่มีสมาธิ จนเราสามารถมีสติต่อเนื่องเห็นสิ่งที่มากระทบทางกายและใจตามความเป็นจริงว่ามันเกิดขึ้นและดับไปนั้นมันไม่เที่ยง ทุกอย่างเป็นลักษณะของไตรลักษณ์ มีเกิดขึ้นต้องมีดับไป อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา มันไม่มีตัวตนจริง จึงไม่ต้องไปยึดมั่นถือมั่น

จิตเมื่อมีพลังแล้วก็จะสามารถรับสิ่งเหล่านี้ได้ จะเห็นสภาวะความเป็นจริงเหล่านี้ชัดเจน เมื่อเห็นสภาวะความเป็นจริงจิตก็จะถ่ายถอนออกจากอุปาทานได้ ละขันธ์นี้ได้ เมื่อละขันธ์นี้ได้ถ่ายถอน อุปาทานนี้ได้ จิตก็จะแยกออกมาจากขันธ์ เมื่อแยกออกมาได้ จิตแม้ จะอยู่กับขันธ์ ก็ไม่ได้ยึดขันธ์เป็นตัวตนของตนอีกต่อไป สามารถใช้ขันธ์ในการทำโน่นทำนี่ไป แต่ว่าไม่ได้พะวงกับความทุกข์ซึ่งเกิดกับขันธ์แล้ว ความทุกข์ซึ่งเกิดกับขันธ์และความยึดมั่นกับตัวตนก็จะน้อยลง ตรงนี้แหละเป็นสิ่งที่พ่อแม่ครูอาจารย์สอนเป็นเบื้องต้น

คำสอนต่อจากนั้น คือ การละตัณหาราคะต่างๆ เนื่องจากคนเราอยู่ด้วยตัณหา ทั้งราคะตัณหา ภวตัณหา และวิภวตัณหา สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้เราดิ้นรนอยู่ในโลก มีความทะยานอยากต่างๆ ในการสร้างครอบครัว สร้างฐานะ สร้างอาชีพ หาเงินทอง สร้างชื่อเสียง สุดท้ายแล้วก็วนอยู่ในโลกธรรมแปด คือ การมีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ มีสรรเสริญ มีนินทา มีสุข มีทุกข์ ถึงแม้ทุกคนจะรู้นะครับ แต่บางคนก็ทำเป็นไม่รู้ หรือว่าไม่ได้ใส่ใจ เราทุกคนได้แต่ปรารถนาในลาภ ยศ สรรเสริญ สุข และไม่ต้องการเสื่อมลาภ เสื่อมยศ นินทา ทุกข์ ทั้งๆ ที่มันเป็นของคู่กัน

ตราบใดที่เรายังปรารถนาด้านเดียวคืออยากได้สุข ไม่อยากได้ทุกข์นั้นมันก็เป็นไปไม่ได้ เราทุกข์ตั้งแต่วันที่เราตั้งความปรารถนา แล้ว เพราะว่าเราขอในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ เราขอไม่ให้แก่ ขอไม่ให้เจ็บ ขอไม่ให้ตาย ขอได้ไหม มันก็เป็นไปไม่ได้ เช่นเดียวกับ อริยสัจ ๔ ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนเรามาเป็นหลักนี้ พ่อแม่ครูอาจารย์ก็สอนเหมือนกันว่า ให้ใช้เป็นหลักในการพิจารณา ทุกๆ อย่างที่เกิดขึ้น มีสมุทัยตั้งอยู่ตรงนี้จึงทำให้เกิดทุกข์ เมื่อเราละสมุทัยได้ก็จะเกิดนิโรธความดับทุกข์ แล้วเราจะละอย่างไรล่ะ ก็มีวิธีที่ท่านสอนอยู่ในมรรคมีองค์ ๘ ท่านก็สอนต่อไป ท่านให้พิจารณาสิ่งต่างๆ เหล่านี้ ทุกข์มีไว้ให้รู้ สมุทัยมีไว้ให้ละ นิโรธมีไว้ให้ถึง มรรคมีไว้ให้ทำ แต่ระยะหลังเผอิญผมจำได้บ้างไม่ได้บ้างก็เลยได้แค่นี้เอง

สำหรับพระบวชใหม่คงไม่สามารถเข้าใจได้มากเท่าไหร่ เท่าที่ท่านสอนและพอเข้าใจบ้างก็นำมาเล่าสู่กันฟังนิดๆ หน่อยๆ

แต่เห็นพระรุ่นพี่ๆ เขานั่งฟังกันนิ่งทุกรูป คงจะซึ้งในรสพระธรรมมากกว่าผมมาก ทำอย่างไรจะให้หายปวดขานะ ทำยังไงจะให้หายปวดนะ คิดอยู่ในใจ พุทโธ ก็แล้ว ทำอะไรก็แล้วหายใจเข้าออกก็แล้ว ก็ยังไม่หาย โอ๊ย! ทรมานจริงหนอ ปวดขาปวดหลังปวดตัวไปหมด ทรมานจริงหนอ พอสักพักเริ่มรู้สึกชาขึ้นมาจากขาและตัวทั้งหมดความเจ็บปวดก็หายปุ๊บ เอ๊ะ มันเกิดสุขนะ มันมีปีติอย่างมาก อ้อ! เราผ่านเวทนาตรงนี้ได้แล้วนะ จิตมันก็รวมนิ่งฟังครูบาอาจารย์สอน ไม่ได้เจ็บ ไม่ได้ปวดอีกต่อไป มีความสุขจริงๆ

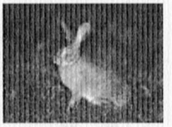
นั่นคือวันแรกที่ฟังการอบรมจากพ่อแม่ครูอาจารย์ ณ วัดป่าแห่งนี้ ต่อมาเวลาเช้า ผมก็ออกไปทำข้อวัตร ท่านก็สอนอีกว่าข้อวัตรปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญสำหรับพระมาก เพราะว่าในการทำวัตรปฏิบัตินี่เราจะต้องมีสติ ท่านเน้นสติเป็นอย่างมาก สติปัญญาเป็นตัวคู่กันที่จะเผาผลาญหรือใช้ฟาดฟันกับกิเลส ถ้าไม่มีสติไม่มีปัญญา ไม่มีทางนะครับ ท่านบอกว่าไม่มีทางที่จะทำได้ต้องมีสติไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม แม้สมาธิก็จำเป็นต้องมีสติอยู่ด้วย

เพราะฉะนั้นท่านจึงสอนการฝึกสติ ทำอย่างไร? เริ่มฝึกด้วยข้อวัตรปฏิบัติต่างๆ ก่อนในเบื้องต้น เช้าตื่นมาเช็ดจาน เช็ดถ้วย เช็ดช้อน เตรียมอาสนะต่างๆ ต้องไม่ให้เกิดเสียงดังเลย โถถาดเป็นร้อยๆ ถ้วยก็เป็นหลายร้อยใบ ปูเสื่อวางแก้วน้ำ แรกๆ ก็มีก๊อง แก๊งๆ ซึ่งทำให้เรารู้ว่าสติเรายังอ่อนอยู่

ภายหลังพอปฏิบัติไปก็จะดีขึ้นๆ เช่นบิณฑบาตแรกๆ ก็เจ็บกะย่องกะแย่งๆ ต้องรีบออกไปเป็นพระรูปแรกๆ เลย ขากลับก็มาสุดท้ายเสมอ กะย่องกะแย่งๆ มา บาตรก็หนักเท้าก็เจ็บ โอ๊ย

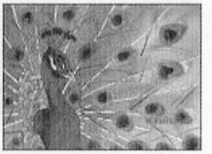

ไม่รู้อะไร สารพัด ภาวนาก็ยังไม่ได้ ท่านบอกให้ภาวนาก็ไม่รู้จะภาวนาอย่างไร กลับมาถึงกุฏิก็ต้องหัดเดินจงกรมและนั่งสมาธิอีก จะทำอย่างไรดีนะ แม้เตรียมตัวมาบ้างแล้วก็ยังอดจะรู้สึกเครียดเล็กน้อยไม่ได้

อาทิตย์แรกของการอยู่วัด เดินจงกรม ถึงแม้ว่าจะไม่มีใครมารบกวน ไม่มีงานการให้วุ่นวายใจ แต่ใจที่ไม่สงบ แม้แต่เสียงไก่ที่ขันเอ้กอี้เอ้กเอ้กอยู่ใกล้ๆ กระรอกกระแตที่วิ่งผ่าน มดที่เดินขวางทางจงกรม ก็ทำให้ใจหงุดหงิดได้เช่นกัน ทำไมเธอต้องมาขันรบกวน จิตใจฉันนะ ไปขันที่อื่นไม่ได้หรือไร แรกเดินจงกรมมีเจ้ากระต่ายสีดำมานั่งดูผมเดิน ผมก็ทำเฉยๆ ไม่สนใจเดินไปได้สักหน่อย เจ้าสีขาว ตัวน้อยก็มานั่งดูอีก คงจะสงสัยอยากรู้ว่า

พระบวชใหม่รูปนี้จะไปได้สักกี่น้ำกัน เห็นเขานั่งมองผมตาแป๋วนึกอยากไปเล่นด้วยอยู่เหมือนกัน แต่สักพักเขาก็เบื่อและวิ่งจากไป

ตกเย็นฝูงนกยูงเจ้าถิ่นก็เดินวางก้ามเข้ามายึดทางเดินจงกรมทั้งฝูง ๑๐ ตัวเห็นจะได้ ผมเลยต้องถอยหลบกลับเข้ากุฏิ เจ้าฝูงมดก็เป็นไปด้วย เดินกันเป็นสายเต็มทางเดิน ใจก็กลัวจะเหยียบเขาอีก ใจที่ไม่สงบนี่สามารถปรุงแต่งได้เป็นเรื่องร้อยแปดพันเก้าจริงๆ วันแรก โอ๊ย! ครึ่งชั่วโมงก็เหนื่อยแล้วท้อแล้ว พยายามให้ถึงหนึ่งชั่วโมง แล้วก็ เดินไปไม่ถึงชั่วโมง ๔๕ นาทีพักก่อนนะ อาทิตย์แรกก็ได้ ๔๕ นาทีบ้าง ชั่วโมงบ้าง เสร็จแล้วก็ต่อด้วยนั่งสมาธิ เดินแล้วก็นั่ง นั่งแล้วก็เดิน

เราก็ เอ๊! ทำอย่างไรดีนะ ท่านบอกให้ภาวนาพุทโธๆ เราก็ภาวนาพุทโธเหมือนกัน แต่ว่าตอนเดินเราก็ก้าว ขวาพุท ซ้ายโธ, ขวาพุท ซ้ายโธ แต่พอมานั่งภาวนา เอ้า! จับหายใจ เข้าพุท ออกโธ, เข้าพุท ออกโธ ทำไปเรื่อยๆ มันก็ไม่ค่อยจะดีเท่าไหร่ ก็ยังไม่รู้ตัวละครับตอนนี้ ก็ทำๆ ไป กลางคืนหลังจากทำวัตรเย็น ๕ โมงครึ่ง ๖ โมงก็เดินจงกรม แรกๆ ถึงประมาณทุ่มหนึ่ง แต่พออาทิตย์ที่สองก็ได้ประมาณทุ่มกว่าๆ ๒ ทุ่ม ก็นั่งสมาธิต่อจนถึงสัก ๓ ทุ่ม ออกมาเดิน ๔ ทุ่ม ขึ้นมานั่งสมาธิต่อจนถึง ๕ ทุ่ม แล้วก็หลับตื่นมาอีกทีก็ประมาณตี ๑ นั่งสมาธิต่อจนเช้า

เนื่องจากเป็นคนที่ไม่ค่อยเดินจงกรมมาก่อน และอีกอย่างคือข้างนอกมืดมากไม่กล้าออกไปเท่าไหร่จึงนั่งสมาธิจนถึงเช้าเลยแรกๆ ก็นั่งได้บ้างไม่ได้บ้าง บางทีได้ชั่วโมงครึ่งสองชั่วโมงก็จะตายอยู่แล้ว

ปวดไปหมด ทรมานไปหมด เพราะว่าไม่ได้นั่งสมาธินานๆ มานาน ปวด พยายามสู้กับเวทนา แรกๆ ก็พยายามไม่ขยับ แต่พอสักชั่วโมงครึ่งก็ขยับแล้ว เดี๋ยวขยับตรงนี้นิดขยับตรงนั้นหน่อย โอ๊ย! อาทิตย์แรกทำได้สองชั่วโมงก็ไม่ไหว ถึงกับหันหน้าไปหารูปครูบาอาจารย์ ยกมือไหว้ ขอนอนพักหน่อยนะครับ อะไรอย่างนี้

ได้นอนพักสักแป๊บหนึ่งเกรงใจตัวเองก็ลุกขึ้นมาใหม่นอนพักได้สัก ๑๕ นาทีครึ่งชั่วโมงก็ยังดี คลายลงไปนิดหนึ่ง ออกจากกุฏิมาก็ ตี ๓ ครึ่ง ตี ๔ ออกไปทำข้อวัตรที่ศาลา เป็นอย่างนี้อยู่สักอาทิตย์สองอาทิตย์ก็ค่อยๆ ดีขึ้น แต่นั่งจนก้นเป็นแผลผุพองแสบไปหมด เท้าก็เช่นกันเจ็บระบบเป็นสีแดง บางแห่งก็พองออกมาต้องเอายาทาวันละหลายๆ ครั้ง แต่ดีที่เท้าไม่ถึงกับแตกเป็นแผลเพราะเอาปลาสเตอร์ปิดไว้กันเกิดแผลทุกๆ ที่ ทรมานก็ตอนจะลุกนั่งและตอนเดินบาตรนี่แหละ เป็นมากในสัปดาห์ที่สองและสามกว่าจะสบายขึ้นก็เกือบหนึ่งเดือน เรื่องการเจ็บเท้าก็น้อยลง เดินบิณฑบาตก็ได้เร็วขึ้น ก้นก็หายเป็นแผลแล้ว การห่มจีวงจีวรก็เริ่มคล่องขึ้นกว่าเดิม นั่งสมาธิ เดินจงกรม ภาวนา ก็ได้นานขึ้นกว่าเดิมด้วย สงสัยจะเริ่มเป็นพระป่ากับเขาได้แล้วนะเรา

ในช่วงอาทิตย์สองอาทิตย์แรกๆ นี่ พ่อแม่ครูบาอาจารย์ท่านก็ให้กำลังใจ เอ้า! พยายามเพียรเข้าไปนะ มีวิริยะความเพียรนะ จะผ่านทุกข์ได้ด้วยความเพียรเท่านั้น เราก็ เอ้า! ครูบาอาจารย์สอนให้ เตือนให้เพียร เราก็เพียรสู้ต่อไป ต้องไม่ถอย ต้องสู้พยายามต่อไป พออาทิตย์ที่สามเริ่มนั่งสมาธิได้นานขึ้นอีกหน่อยเริ่มได้ ๒ ชั่วโมง ๒ ชั่วโมงครึ่ง บางทีก็ได้ ๓ ชั่วโมง นั่งสมาธิ ๓ ชั่วโมง ต่อจากนั่งสมาธิเราก็เดินจงกรม บางทีชั่วโมงครึ่ง ๒ ชั่วโมง

ก็เริ่มกระหยิ่มยิ้มย่องใจ เราทำได้แล้ว เราทำได้แล้ว แต่ทั้งก้นทั้งเท้าเจ็บระบมเป็นแผลพุพองไปหมด

หลังจากรู้สึกดีได้ ๔-๕ วัน ในสัปดาห์ที่สี่ พ่อแม่ครูอาจารย์ก็เตือนอีก **"จะบ้าหรือเปล่า ทำอะไรอยู่ ไม่เห็นมีดีอะไรเลย"** ผมก็สงสัย เพราะว่าวันที่ท่านดุผมเป็นวันที่รู้สึกเหมือนกับว่าจิตมันสงบมากเลย สบายมากแล้วก็ดูดี เดินนั่งก็ได้นาน รู้สึกว่ามองเห็นจิตว่าง ๆ สว่างไสวอยู่ตรงหน้า สักพักก็สว่างโล่งไปหมด พิจารณาอะไรก็เข้าใจได้ง่าย รู้สึกสงบและมีความสุข มีปีติมาก ๆ ไม่ว่าจะเดินหรือนั่งก็สงบ รู้สึกเหมือนประหนึ่งราวกับว่าเราได้ธรรมแล้ว เวลานั่งสมาธิคล้ายจิตรวมตัวได้ง่าย เหมือนนิพพานอยู่ใกล้แค่เอื้อม ใครที่อยู่ใกล้นึกคิดอะไรก็ดูเหมือนจะรู้จะเข้าใจได้โดยง่าย

ถ้าท่านไม่ดุไม่ว่าเราคงคิดว่าบรรลุธรรมขั้นหนึ่งขั้นใดแล้วจริง ๆ ผมก็เลยสงสัยว่าท่านดุทำไม แต่ก็ไม่กล้าถาม เพราะพระทุกรูปในวัดก็กลัวพ่อแม่ครูอาจารย์หมด ผมก็กลัวเหมือนกัน เห็นแค่สายตาท่านก็กลัวใจสั่นแล้ว เลยกลับมานั่งพิจารณาดูว่า เอ๊ะ! เราทำอะไรผิด ค่อยๆ เดินดู ค่อยๆ นั่งพิจารณาดู มีโอกาสกราบถามพ่อแม่ครูอาจารย์ ท่านบอกให้ดูที่สติ แล้วก็ไม่ว่าอย่างไรอีก ปลายอาทิตย์ที่ ๔ จึงค่อยๆ พิจารณาดูได้ว่า อ๋อ! มันเป็นอย่างนี้นี่เอง ทำไมหรือครับ? เพราะสตินั่นเอง

ขณะที่เราเริ่มมีสมาธิมีอะไรนิดหน่อยนี่ จิตเราเริ่มปรุงแต่งไปกับการพิจารณา การพิจารณาต่าง ๆ ที่เราคิดนี่ บางครั้งมันทำให้สติหลุดออกไป แล้วก็ทำให้เราอยู่กับสิ่งสมมติคือความคิดของเรามากกว่าที่จะอยู่กับสติ ทำให้ลืมตัวเอง พอผมเห็นอย่างนี้

ผมก็เข้าใจและตั้งใจว่าต่อไปฉันไม่ยอมปล่อยสติละนะ ฉันจะจับลมหายใจไปตลอดพร้อมคำบริกรรมพุทโธ ๆ ต่อมาจิตเริ่มสงบนิ่งกว่าเดิม นั่งก็ดีขึ้นเดินก็ดีขึ้น การพิจารณาก็ดูจะพิจารณาได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม เพราะในการพิจารณาช่วงนี้ผมดูอยู่ที่กายอย่างที่ครูบาอาจารย์สอน แต่ผมอาจจะอาภัพกว่าผู้อื่น ขณะที่พ่อแม่ครูอาจารย์สอนให้ค่อย ๆ ลอกหนังออกทีละนิด ๆ ทีละส่วน ๆ ให้มองจากผิวหนังลงไปเหมือนกับเอ๊กซ์เรย์ เห็นเนื้อเห็นหนังเห็นไขมันเห็นเลือดเห็นกระดูกเห็นเอ็นเห็นตับไตไส้พุง เราก็พิจารณาตามนั้น เห็นไปหมด ซึ่งหลายคนซึ่งปฏิบัติภาวนาไม่สามารถจะนึกเห็นได้ บางคนพิจารณาจนเห็นได้โดยใช้รูปประกอบ เมื่อเห็นแล้วก็เกิดสลดสังเวชและวางกายได้ แต่ผมกลับเห็นอย่างทะลุปรุโปร่งเห็นชัดเลย แต่จิตไม่สะดุ้งสะเทือนเลยสักนิด อาจเป็นเพราะว่าผมเป็นหมอผ่าตัดก็เลยไม่รู้สึกตรงนี้เท่ากับผู้ปฏิบัติคนอื่น

เอ! อย่างไรดีนะ ผมก็หาอุบาย อุบายของผมคือการพิจารณาเวทนา ผมพิจารณาย้อนกลับไปถึงขณะที่อยู่ในท้องของคุณแม่ ดูว่าขณะนั้นจะรู้สึกอย่างไร พอจิตเป็นสมาธินี่ มันบอกไม่ถูกว่าคาดคิดเองหรือว่าความรู้สึกสัญญาเก่า ๆ มันเกิดขึ้น มันรู้ถึงความทุกข์ทรมานที่ขดตัวอยู่ ขยับไปทางไหนไม่ได้ หลังจากนั้น ความทุกข์ทรมานจากการที่เกิดหลุดออกมาจากท้องแม่ มันเหมือนถูกแรงบีบมหาศาลออกมา การหายใจซึ่งไม่จำเป็นต้องมีเลย เพราะก่อนเคยได้ออกซิเจนจากทางรกโดยตรง ทำให้รู้สึกว่าไม่จำเป็นต้องหายใจแต่เรา ถูกบังคับให้หมดอากาศหายใจจากการตัดสายสะดือ มันช็อกไปเลย ปวดแสนสาหัสมันทรมานแสนสาหัส จนต้องอ้าปากพะงาบ ๆ เพื่อให้รอดชีวิต เหมือนมีคนมาทั้งตบทั้งตีทั้งแช่น้ำร้อนน้ำเย็น

ตอนเราออกมา อ้าปากร้องตะโกนออกมา ร้องไห้ และหายใจเป็นหายใจเอาออกซิเจนเข้าปอดได้เองเป็นครั้งแรกในชีวิต

หลังจากนั้นก็ทั้งเจ็บทั้งปวด โตขึ้นมาจากนั้นไม่สบายก็มี กินอาหารชอบอย่างนี้ไม่ชอบอย่างนั้นก็มี บางทีก็ไปมองว่าเมื่อไหร่เราจะโตเท่ากับผู้ใหญ่เสียที อยากทำอะไรก็ไม่ได้ดังใจ พอโตขึ้นมา เอ้า! อยากจะทำอย่างนี้เขาให้ทำอย่างนั้น อยากจะทำอย่างนั้นเขาให้ทำอย่างโน้น บอกเขาอย่างนี้เขาก็ทำอย่างนั้นให้ โอ้ย! มันไม่มีอะไร มีแต่ความทุกข์ มีแต่สิ่งที่ไม่ถูกใจต้องใจ เมื่ออยู่ในวัยเด็กอยากจะได้สิ่งใดที่ต้องการพ่อแม่ไม่ให้ก็ทุกข์ อยากจะไปเที่ยวไปเล่นไม่ได้ไปก็ทุกข์ บางครั้งเขาพาไปที่ไม่อยากไปก็ทุกข์ อยากได้ของเล่นของกินของใช้ เขาไม่เห็นด้วยเราก็ซื้อเองไม่ได้ทำเองไม่ได้ไปไหนเองไม่ได้ก็ทุกข์อีก

พอโตขึ้นมาเล่นกีฬา เขาอนุญาตให้ไปเล่นได้ อยากจะชนะที่หนึ่งอยากจะได้รางวัล ได้บ้างไม่ได้บ้างทุกข์บ้างไม่ทุกข์บ้าง เรียนต้องให้เก่งทันเพื่อน ต้องให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ ต้องได้ติดบอร์ด ต้องได้รางวัลเรียนดี ก็ทุกข์อีก พยายามที่จะให้ได้สิ่งที่สังคมตีค่าว่าเป็นสิ่งที่ดี ได้ก็ดีไม่ได้ก็ทุกข์ แต่กว่าจะได้มาสิ่งเหล่านี้ก็ต้องทุกข์อีกเหมือนกัน ก็เป็นทุกข์ที่ต้องอ่านหนังสือ ต้องพยายามอะไรอีกมากมาย เช่นเรียนกวดวิชา พอโตขึ้นมาอีกเริ่มมีแฟน คนนั้นชอบเรา คนนี้ไม่ชอบเรา เราชอบคนที่เขาไม่ชอบ เขาชอบเราเราไม่ชอบเขา เรื่องอะไรๆ ก็เยอะแยะไปหมด

สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่คู่กับโลกจริงๆ สอบเข้ามหาวิทยาลัย อยากเข้าคณะนี้ติดคณะนั้น อยากได้คณะนั้นติดคณะนี้ เพื่อนที่มาด้วยกัน เอ้า! ไม่ติดไปติดที่อื่นไม่ได้อยู่ด้วยกัน แยกกันไป

คนละทิศคนละทาง ก็ได้เพื่อนใหม่แตกต่างกันออกไป ต้องปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ ๆ มีเรื่องอบายมุขเข้ามามีทั้งเหล้า บุหรี่ การพนัน ความทุกข์ทั้งนั้นที่เข้ามา

สอบแต่ละครั้งได้บ้างไม่ได้บ้างก็ทุกข์อีก หรือว่าจะต้องให้ได้ที่หนึ่งตลอดก็ทุกข์อีก เคยได้ ๔ มาตลอด ได้ ๓.๙๖ ก็ทุกข์อีก จบมาแล้ว หาที่จะไปเรียนต่อจะไปที่ไหนดี จะทำงานที่ไหนดี ก็ทุกข์อีก เข้างานได้ เอ้า! ปรับตัวเข้ากับสถานที่ทำงาน ก็ทุกข์อีก มีอะไรที่เป็นสุขบ้าง แม้แต่ไปเรียนต่างประเทศ ไปก็ดีใจ เอ้า! มีปัญหาอีก ไหนจะปรับตัวให้เข้ากับภาษาเขา การเรียนรู้ การรู้จักเพื่อนใหม่ ๆ การเรียนใหม่ ๆ ก็ต้องปรับตัว เหนื่อยยากทรมานและทุกข์อีก จบมาอยากจะได้ดี ๆ สอบให้ได้ที่ ๑ ตั้งใจสอบดูหนังสือจนไม่สบายเจ็บป่วยก็ทุกข์อีก จบแล้วจะต้องได้ทุนไปเรียนต่อที่อื่น พยายามสอบให้ได้ทุน กว่าจะได้ก็แทบตายแล้วไม่ทุกข์หรือ

จบกลับมาทำงาน เอ้า! การปรับตัวเข้ากับสถานที่ทำงานใหม่ก็ทำให้เป็นทุกข์ ทำงานดีก็มีชื่อเสียง แต่ในขณะที่มีชื่อสียงก็มีนินทามีคนว่าอย่างนั้นว่าอย่างนี้ ทำงานดีอย่างไรก็ตาม มันก็ต้องมีพลาดก็มีทุกข์อีก ตลอดชีวิตเราพิจารณาดูได้ทุกคน ไม่จำเป็นต้องมีทุกข์แต่เราคนเดียวหรอก มีกันทุกคน ๆ ที่อยู่ในโลกนี้แหละมีทุกข์ด้วยกันทั้งนั้นจะมองเห็นหรือไม่มองเท่านั้นเอง

ตั้งแต่เกิดมาเป็นเด็กจนโตนี่ มีอะไรที่สุขจริง ๆ บ้าง แล้วทุกข์ล่ะมีแค่ไหน โลกธรรม ๘ ที่พระพุทธเจ้าท่านสอนไว้เดี๋ยวมีสุขเดี๋ยวมีทุกข์เดี๋ยวมีลาภเดี๋ยวเสื่อมลาภ มียศมีตำแหน่งหน้าที่การงาน เดี๋ยวเสื่อมไป เปลี่ยนไป ก็จะเป็นอย่างนี้ไปตลอด คนใด

ที่รู้ไม่เท่าทันก็ทุกข์มากหน่อย นี่คือการพิจารณาที่ครูบาอาจารย์สอนให้นำกลับมาใช้กับตัวเอง เห็นความเป็นไปกับตัวเอง ปัญญาซึ่งเกิดขึ้นกับตัวเองนี่แหละที่จะทำให้จิตเข้าใจแต่ไม่ใช่การอ่านหรือการจำ เช่นจำได้ว่ากระดูกมีกี่ท่อนอย่างนั้นอย่างนี้ ถ้ามันไม่เข้าถึงใจมันคงไม่ได้หรอก ต้องถึงใจต้องเข้าใจ จิตต้องเรียนรู้ด้วยตัวของมันเอง เมื่อรู้ก็เกิดความเบื่อหน่ายเกิดความละวาง นอกจากนี้ครูบาอาจารย์ ยังสอนไว้อีกว่า ให้มองซิว่าเกิดแก่ เจ็บตาย นี่มันมีสุขตรงไหน เราเกิดตาย เกิดตาย ไม่รู้กี่ชาติแล้ว เห็นชาตินี้ชาติเดียวก็ทรมานจะตาย ทุกข์จะตาย จะเกิดอีกเป็นมนุษย์หรือเปล่าก็ไม่รู้ ที่ผ่านมาเป็นมนุษย์หรือเปล่าก็ไม่รู้

ท่านบอกว่าถ้าเอาโครงกระดูกของเรานี่ตั้งแต่ต้นจนเดี๋ยวนี้นี่มากองรวมกัน แผ่นดินนี้ไม่รู้จะมีที่ว่างแค่ไหน กองเป็นภูเขาเลากา อาจเห็นเป็นสัตว์บางชนิดที่เราไม่รู้จักมาก่อนก็ได้ เพราะมันนานมากที่เราเวียนว่ายตายเกิดผ่านมาแล้ว แม้ชีวิตนี้ชีวิตเดียวที่เรียกว่าดีแล้วนี่ เรายังทุกข์ตั้งนานทุกข์แทบตายที่ผ่านมา ๔๐ กว่าปีนี่ แล้ว ก็ไม่รู้จะอยู่ต่อไปอีกกี่ปี รับทุกข์อีกกี่ปี ชาติหน้าเกิดโชคดีเกิดเป็นคนอีก ก็ยังต้องทุกข์เพราะกายนี้อีกเพราะสังขารนี้อีก ทุกข์เพราะเรื่องเดิมๆ เกิด แก่ เจ็บ ตาย นี้อีก ทุกข์เพราะโลกธรรม ๘ อีก นี่เรียกว่าดีแล้วหรือ?

ถ้าตกต่ำกว่านั้นไปเป็นสัตว์เดรัจฉาน โอย! รอบข้างเราจะเอา ตัวอะไร เวลาจิตมันสงบ มันเหมือนสัมผัสความรู้สึกของสัตว์เหล่านั้นได้ สัญชาตญาณใหญ่ๆ ที่เห็นชัดเจนก็คือ กิน กาม กลัว ต่างกับมนุษย์เราที่ติดอยู่ใน กิน กาม เกียรติ กินเพราะ

ท้องหิวตลอดเวลา เก็บอาหารไว้ที่ไหนก็ไม่ได้ เช้าตื่นมาก็ต้องวิ่งหาอาหาร พักนิดหนึ่ง ไปเป็นเรื่องอะไรของเขานั่นแหละ **กาม**บ้างอะไรบ้าง เดี๋ยวก็ต้องกินอีกแล้ว เพราะมันหิวอีกแล้ว หิวอยู่ตลอดเวลา แล้วก็**กลัว** กลัวคนทำร้ายบ้าง กลัวสัตว์ด้วยกันทำร้ายบ้าง กลัวเขาจะมาแย่งคู่ครองของตัวเองบ้าง กลัวเขาจะมาเอาของเอาพื้นที่ของตัวเองออกไป โอ๊ย! แสนจะทรมานเป็นสัตว์ นี่คือสิ่งที่เขาพยายามแสดงให้เห็น แต่น่าแปลกที่สัตว์ทุกตัวในความรู้สึกของเขา เขาภาคภูมิใจที่เป็นตัวเขา ซึ่งก็คงจะไม่ต่างจากพวกเราซึ่งภาคภูมิใจเป็นนักหนาว่า เราเกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วก็หวังว่าจะเกิดมาเป็นมนุษย์อีก ชาติแล้วชาติเล่าซึ่งความเป็นจริงเป็นได้ยากจริง ๆ

พระพุทธเจ้าท่านสอนไว้ว่า การจะเป็นมนุษย์ได้อย่างน้อยศีล ๕ ต้องครบ ผู้ที่ครบบริบูรณ์ โอกาสเกิดเป็นมนุษย์มีมาก ผู้ที่ไม่ครบมีบ้างไม่มีบ้างก็อาจจะเป็นได้ขึ้นกับกรรมที่จะนำเกิดขณะสิ้นชีวิต แต่ถ้าขาดมาก ๆ โอกาสที่จะเกิดเป็นสัตว์นรกค่อนข้างมาก แต่ถ้าขาดไม่มากขณะที่จะตายไปจิตดวงที่ส่งตอนก่อนจะตายที่เขาเรียกว่าชนกกรรมที่จะนำเกิด ถ้าประกอบด้วย โลภ โกรธ หลง เช่น คนป่วยที่ทรมานมาก ๆ อยากจะได้ยา อยากจะได้คนเอาใจทำอะไรต่าง ๆ ให้ แต่ไม่ได้อย่างใจแล้วตายลงในเวลานั้น มีทั้งโลภะ โทสะ โมหะอยู่ โอกาสเกิดไปเป็นสัตว์เดียรัจฉาน หรือเป็นเปรตมีมากจริง ๆ

ถ้าใครห่วงบ้านห่วงของที่ตัวเองเพิ่งได้มาใหม่ ห่วงของอะไรต่าง ๆ ของตัวเอง จิตมันก็จะวิ่งไปทันทีที่ออกจากร่างไปหา

สิ่งเหล่านั้น พอไปถึงบ้านเห็นตัวอะไรเข้า เช่น เห็นตุ๊กแกจิ้งจก จิตก็จะไปทันที ไปอยู่เป็นจิ้งจกเป็นตุ๊กแกเป็นแมลงสาบเป็นหนูเฝ้าบ้านอยู่ หรือไม่ก็ไปตามที่ตัวเองต้องการอยากจะไปอยู่ อยากจะไปดูแล ไปอยู่กับลูกไปอยู่กับสามีภรรยา แสนจะทรมาน แล้วไม่รู้จะเป็นอย่างนี้ไปอีกนานเท่าไหร่ เมื่อเป็นสัตว์แล้วความรู้สึกที่อยากจะเป็นสัตว์ก็มีอีก กว่าจะเปลี่ยนภพชาติได้ก็ไม่รู้กี่ร้อยกี่พันชาติ

แต่ถ้าตกลงไปเป็นสัตว์นรกกว่าจะขึ้นจากสัตว์นรกมาเป็นคนอีกนานมหาศาล ผ่านจากสัตว์นรกก็มาเป็นสัตว์ จากสัตว์ก็มาเป็นสัตว์ที่ดีขึ้นกว่านั้นแล้วจึงอาจมีโอกาสเกิดมาเป็นคนได้

นอกจากจะพิจารณาว่า กายนี้ประกอบด้วยอะไร อย่างที่ครูบาอาจารย์สอนให้มองเห็นว่าเป็นชั้น ๆ ลงไป จากผิวหนังลงไปถึงเนื้อ เอ็น กระดูก หรือพิจารณาว่าเวทนาในการเกิดมาเป็นมนุษย์ครั้งหนึ่ง ๆ ในชีวิตนี้มีอะไรบ้าง จิตดวงที่ส่งให้เราเป็นสัตว์ เป็นมนุษย์ เป็นสิ่งต่าง ๆ นั้นเป็นอย่างไร ก็ยังมีการพิจารณาอีกหลายเรื่อง เช่น การพิจารณาว่าร่างกายและขันธ์ห้าเป็น **ธาตุสี่** ในบทสวดก็จะมีอาการสามสิบสอง ทำให้เราเห็นได้ชัดเจนว่า ส่วนไหนที่เป็นธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม ธาตุไฟ ยกตัวอย่างเช่น

ธาตุดิน ได้แก่ กระดูก เนื้อ เอ็น หนัง มันสมอง ปอด ตับ ไต ไส้ อวัยวะต่าง ๆ ที่เป็นเนื้อแน่น ๆ นะครับ พวกเป็นชิ้น เป็นอันเหล่านี้เป็นธาตุดิน

ธาตุน้ำ ได้แก่ เสลด น้ำตา น้ำลาย น้ำมูก น้ำย่อย น้ำปัสสาวะ สารคัดหลั่งต่าง ๆ

ธาตุไฟ ได้แก่ ความร้อนในร่างกาย ความร้อนที่เผาผลาญอาหาร ความร้อนที่ทำให้ร่างกายมีชีวิตอยู่ ความร้อนที่ทำให้ร่างกายป่วยไข้ นี่ก็เป็นธาตุไฟ

ธาตุลม ได้แก่ ลมหายใจ ลมที่อยู่ในลำไส้ ลมที่พัดขึ้นจากข้างล่างขึ้นข้างบน ข้างบนลงข้างล่างนะครับ

ถ้าเราพิจารณาสิ่งเหล่านี้ได้ เราก็จะเห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างประกอบด้วยธาตุสี่เช่นเดียวกัน ไม่ว่าอาหารที่เรารับประทาน ร่างกายของเรา สรรพสิ่งทั้งหลายในโลกก็ประกอบด้วยธาตุสี่ ทำให้เรารู้สึกถึงว่า เรามีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับสิ่งต่าง ๆ เราไม่ได้แตกต่างจากเขา เขาก็ไม่ได้แตกต่างจากเรา สิ่งที่เรายึดมั่นนั้น ไม่ใช่ไม่จริงอย่างที่เราคิดเรานึกยึดมั่นอยู่จริง ๆ

ครูบาอาจารย์ท่านยังสอนให้พิจารณาต่อไปเรื่องการที่สังขารประกอบด้วย**สิ่งปฏิกูล** ตั้งแต่ขี้รังแค (หนังศีรษะ) ขี้ตา ขี้หู น้ำมูก น้ำลาย ตามอวัยวะต่าง ๆ ตามทวารต่าง ๆ ปัสสาวะ อุจจาระ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เห็นว่าเรามีความสกปรกเป็นที่ตั้ง ร่างกายนี้เปื่อยเน่าผุพังไปอยู่ตลอดเวลา เสื้อผ้าซึ่งอยู่ในตู้ แขวนได้เป็นปีเป็นเดือน แต่พอมาอยู่กับเราวันเดียวสองวันก็ต้องซักเพราะเหม็นทั้งเหงื่อ ขี้ไคลต่าง ๆ ที่ออกมาถ้าเราหมั่นพิจารณาอย่างนี้จริง ๆ เราจะเห็นว่าร่างกายนี่เป็น**อสุภะ** เป็นสิ่งที่ไม่สวยงาม เป็นสิ่งปฏิกูล เป็นสิ่งที่เน่าเปื่อยผุพังไปอย่างช้า ๆ หรือที่เราเรียกว่า ความชรา หรือความแก่เฒ่า

นอกจากนี้ยังมีความเจ็บไข้ได้ป่วย เป็นเรื่องธรรมดาของร่างกาย เราทำบุญมาไม่ได้สมบูรณ์กันทุกคน เพราะฉะนั้น

โอกาสที่เราจะเจ็บป่วย ปวดหัว ตัวร้อน เป็นไข้ ก็เป็นเรื่องธรรมดา นิดๆ หน่อยๆ ก็เป็นหวัด คนที่มีกรรมมีวิบากต่างๆ อาจต้องรับ เช่น การปวดหลัง เป็นก้อนในตัว เนื้อตัวพิการ อวัยวะต่างๆ ผิดปกติ ร่างกายผิดปกติ ความคิด สมองผิดปกติ สติสัมปชัญญะไม่สมบูรณ์ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้เห็นกฎแห่งกรรมได้ชัดเจนมาก ครูบาอาจารย์ ท่านก็ชี้ให้เห็นสิ่งเหล่านี้ เมื่อเราเห็นสิ่งเหล่านี้ เห็นความชรา เห็น ความเกิดแก่เจ็บตาย ท่านให้พิจารณา**อริยสัจสี่**เนืองๆ มองให้เห็น ทุกข์ว่า เกิดแก่เจ็บตายเป็นทุกข์อย่างไรเป็นต้น

การอยู่ในโลก การประสบกับสิ่งที่ไม่รักเป็นทุกข์ การพลัด พรากจากสิ่งที่รักเป็นทุกข์ ได้สิ่งที่ไม่พอใจเป็นทุกข์ ไม่ได้สิ่งที่ พอใจเป็นทุกข์ เสื่อมลาภเสื่อมยศ เสื่อมสรรเสริญ นินทา เป็นทุกข์ ท่านให้พิจารณาความทุกข์ในสิ่งต่างๆ เหล่านี้อยู่เนืองๆ ท่านเปรียบ ว่าร่างกายที่กำลังชราเสื่อมถอยลงนี้เหมือนกับ**บ้านเรือนซึ่งกำลัง ไหม้ไฟอยู่** เราเป็นผู้อาศัย เราควรจะทำอย่างไรที่จะเอาของมีค่าออก จากเรือนนี้ให้ได้ หลายคนแทนที่จะเอาของมีค่าออกจากเรือน กลับสนุกสนานอยู่กับเรือนนั้น นอนหลับใหลไม่รู้เรื่อง หรือว่า กำลังต่อเติม บ้านส่วนที่ไม่ได้ไหม้ไฟ แต่งเติมโน่นทาสีนี่ บ้าน เรือนนี้เหมือนกับร่างกาย สังขารที่เราอยู่ ผุผังไปทุกวัน เราต้อง รู้จักใช้เขาให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด ส่วนเราผู้อาศัยก็คือ จิต ที่ต้องคอยเวียนว่ายตายเกิดตามผลแห่งกรรมนั้นเอง

ท่านบอกให้เอาแก้วแหวนเงินทองออกไป สิ่งมีค่าก็ได้แก่ อริยทรัพย์ ทำทรัพย์ปัจจุบันให้เป็น อริยทรัพย์ เช่นทำบุญสุนทาน ทำกุศล ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ตั้งแต่ ทาน ศีล ภาวนา สิ่งเหล่านี้

จะติดตัวเราไปทุกภพทุกชาติ อยู่กับจิตของเรา แต่ถ้าเราคอยแต่จะไปดูแลแต่งเนื้อแต่งตัว ทำผม ทาปาก ซื้อเสื้อผ้าใหม่ มันก็เหมือนกับเราแต่งบ้านนี้ อีกไม่นานมันก็จะผุผังไป จะแต่งตัวไปได้อีกสักกี่ปี ทุกคนอยู่ในโลกก็สูงสุดได้สักร้อยปี การจะมีชีวิตอยู่อย่างเป็นสุข มีความสุขจริงๆ ในโลกนี้ก็จะมีได้ ๕๐-๖๐ ปี หลังจากนั้นก็เริ่มเจ็บป่วยออด ๆ แอด ๆ ไปไหนไม่ได้ กินอะไรไม่ได้ไปเที่ยวไม่ได้ กำลังวังชาที่จะขยับกายใช้ร่างกายนี้อย่างเป็นประโยชน์ตามความต้องการของเราก็น้อยลง ๆ แล้วเรายังจะหลงยึดมั่นในตัวตน ในร่างกายอยู่อีกหรือ

ถ้าเราสามารถละกายนี้ได้ก่อนที่จะตาย ก็จะเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะเราสามารถใช้กายนี้ได้อย่างเต็มที่ ทำคุณทำประโยชน์ให้กับตัวเองและผู้อื่น ทั้งส่วนรวม ส่วนตน สร้างอริยทรัพย์เก็บไว้ภายหน้า พัฒนาจิตของตนเองให้สะอาด ละกิเลสออกไปละสิ่งที่ทำให้จิตมัวหมอง ปิดบังจิตให้ไม่เห็นของจริงออกไป สอนจิตของเราให้รู้จักความเป็นจริงจนเขาสามารถเห็นได้เองและละวางได้เอง ถ้าทำได้ก็จะมีประโยชน์อย่างยิ่งใหญ่ พ่อแม่ครูบาอาจารย์ท่านยังเตือนผมว่าสิ่งที่ผมทำอยู่ก่อนมาบวชถึงแม้ว่าจะดูดีแต่ก็**แค่ดึงเอาเศษฟางออกจากบ้านที่กำลังไฟไหม้** ท่านชี้ให้เอาแก้วแหวนเงินทองออกไป นั่นคือ การเจริญภาวนา ท่านชี้ให้แล้วทำได้ก็จงทำเสีย

หลวงพ่อชาเคยพูดถึง**แก้วน้ำ** มีคนเอาแก้วน้ำอย่างดีมาให้โดยเฉพาะสมมุติว่าเป็นลูกเรา เราก็ดีใจ โอ้ลูกเอามาให้นะ รักถนอมมากบางคนไม่ใช้เลย เก็บใส่ไว้ในตู้อย่างดีกลัวจะแตกกลัว

จะหาย ก็เลยไม่ได้ใช้ประโยชน์จากแก้วนั้น บางคนใช้แก้วนั้นอย่างไม่พิจารณา ใช้ตลอดเวลา พอแตกไปก็เสียดาย นี่ลูกเขาจะว่าไหมนะ เดี๋ยวลูกกลับมาเขาจะว่าหรือเปล่า พอกลับมาจริงๆ ลูกว่าไม่เป็นไร เดี๋ยวซื้อให้ใหม่นะก็จบไป บางคนอาจจะว่า โอ๊ยแม่ไม่ดูแลเลยหรือ ว่ากันอีก ไม่พอใจ โกรธกันอีก ทุกข์กันอีก

แต่คนที่รู้หรือคนที่มีธรรมะก็จะรู้ว่าแก้วนี้ต้องแตกไป เห็นความจริงของธรรมชาติ ก็สามารถใช้แก้วนั้นเป็นประโยชน์ได้อย่างมาก เช่น ใส่น้ำร้อน น้ำเย็น น้ำแข็ง ดื่มเพื่อบรรเทาความหิวกระหาย เมื่อมันอยู่ก็ใช้อย่างเป็นประโยชน์ ใช้มันให้คุ้มค่า เมื่อมันแตกก็รู้ว่ามันต้องแตกก็ปล่อยวางมัน ใช้ใบใหม่ไป ใช้ของอย่างอื่นแทนไป นี่คือคนที่รู้จริง คนที่มีธรรมะ นี่คือสิ่งที่เรามาเรียนธรรมะกัน นี่คือบทพิจารณาที่ครูบาอาจารย์สอน แล้วก็ใช้ในการพิจารณาอยู่ที่นี่ เป็นระยะเวลาพอสมควรทีเดียว

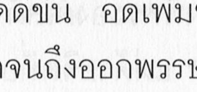
การพิจารณาเหล่านี้ไม่ใช่ว่าทำครั้งเดียวแล้วจบ ต้องหมั่นพิจารณาแล้วพิจารณาอีก ลองพิจารณาครั้งที่หนึ่งมันอาจจะตื้นๆ ต่อไปก็ลึกขึ้น แตกกิ่งก้านสาขา พิจารณาย่อยลงไปทีละนิดๆ ทำให้เกิดปัญญาขึ้นทีละน้อยๆ ผมเองกว่าจะเริ่มทำอะไรได้บ้างก็เข้าไปอาทิตย์ที่สาม อาทิตย์ที่สี่ ทั้งๆ ที่อยู่ในสภาวะที่ดีและสงบอย่างยิ่งแล้วก็ตาม

ต่อมาการเดินการนั่งเริ่มมีเวทนาน้อยลง เริ่มเจ็บน้อยลงหลังจากที่ครูบาอาจารย์ท่านชี้แนะว่าให้มีสติกำกับ เราก็เริ่มได้เห็นอะไรชัดเจนขึ้น จิตเริ่มสงบ มีสติมากขึ้น ค่อยๆ พิจารณาและมีสติด้วย อาทิตย์ที่สองได้เห็นว่า การที่เราเดินจงกรม ขาขวาพุท

ขาซ้ายโธ กับการหายใจเข้าออกตอนนั่งนี่มันไม่ประสานกัน พอ อาทิตย์ที่สามก็เลยเปลี่ยน ขณะเดินจงกรมก็จับลมหายใจเข้าออก ขณะนั่งก็จับลมหายใจเข้าออก ขณะนอนก็จับลมหายใจเข้าออก เวลาเมื่อยยืนก็จับลมหายใจเข้าออกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ขณะทำข้อวัตรก็จับลมหายใจเข้าออก ขณะเดินบิณฑบาตก็จับลมหายใจเข้าออก

อาทิตย์ที่สี่เป็นอาทิตย์ที่ดีมาก เริ่มภาวนาได้ดี มีสติต่อเนื่องนานขึ้นๆ การพิจารณาก็ได้แตกแขนง ได้ปัญญารู้เห็นจริงตามครูบาอาจารย์สอนมากขึ้นๆ จิตเริ่มสงบ แรกๆ ใครคุยด้วยก็ไม่อยากคุย โทรศัพท์ก็ไม่อยากรับ อาทิตย์ที่สามพอจะรับได้บ้าง แต่ว่า รีบๆ วาง อาทิตย์ที่สี่นี้คุยได้โดยที่มีสติควบคุมอยู่ เริ่มดีขึ้นแต่ก็ยังมีความผิดปรกติของธาตุขันธ์อยู่บ้าง ยังรู้สึกการง่วง การฉันอาหาร อาจจะมากไป ตอนนี้ครูบาอาจารย์ท่านก็แนะอีกว่าให้ลองอดอาหารดู เผื่อจะเหมาะกับธาตุขันธ์ ท่านบอกอดนอนน่ะภาวนาไม่ค่อยดี หัวตื้อ แต่อดอาหารรู้สึกจะดี ท่านเองก็ใช้อยู่ พระเณรหมู่เพื่อนในวัดก็นิยมปฏิบัติตาม

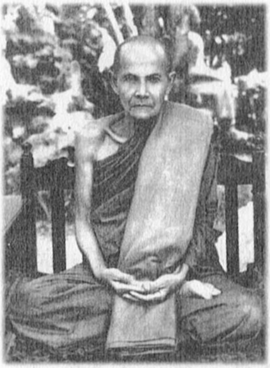
แต่จริงๆ ปรกติแล้ว ผมจะนอนอยู่สักสองชั่วโมง ก็ประมาณสักห้าทุ่มตื่นตีหนึ่งทุกวัน หลังๆ นี้ก็ตื่นเร็วขึ้น มีสติรู้ขึ้นไม่ค่อยง่วงอยู่แล้ว แต่ท่านบอกให้ลองทำ ผมก็ทำดู เริ่มอดอาหารตั้งแต่อาทิตย์ที่สาม วันพุธกับวันศุกร์ก่อน พองดอาหารไปก็ภาวนาดีขึ้น เริ่มอดอาหารสติก็ตามรู้ได้ดีขึ้น อดเพิ่มขึ้นจนเหลือเวลาออกไปฉันแค่อาทิตย์ละวัน ตลอดจนถึงออกพรรษา

นิมิต

พอเดือนที่สองวันที่หนึ่งกันยายน อธิษฐานจิตอดอาหารตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๓ ก็ฉันอาทิตย์ละครั้งในวันเสาร์แล้วก็ตั้งใจไว้ว่าถ้าหากเรามีบุญเก่าที่ทำไว้ ก็ขอให้ได้พบได้เห็นนิมิตที่ชี้ให้เรามีแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง ขอให้ครูบาอาจารย์ที่เรานับถือหลวงปู่มั่น พ่อแม่ครูบาอาจารย์ได้มาสอน ได้มาชี้แนะเราด้วยเถิด

วันที่หนึ่งกันยายน มีฝนตกตลอดวัน เดินจงกรมบนทางเดินจงกรมไม่ได้ก็ต้องเดินบนกุฏิ วันนั้นก็อดอาหาร ไม่ได้ฉันทั้งวันฉันน้ำปานะบ้างนิดหน่อย กลางคืน น่าจะประมาณสักหนึ่งทุ่มหรือสองทุ่ม เดินจงกรมบนกุฏิ การเดินจงกรมบนกุฏินี่จะยากกว่าเดินจงกรมข้างล่างบนทางจงกรม เพราะว่ากุฏิเล็กแคบเดินได้ไม่ไกลนัก เดินเร็วๆ จะเวียนหัวก็เลยต้องหยุดยืนภาวนา เป็นระยะๆ ขณะที่ยืนภาวนาอยู่และหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ก็มีนิมิตเห็นพระพุทธองค์เสด็จมากับหมู่พระอริยสาวก ไม่ทราบจำนวนเป็นสายยาวมาตลอดทางในป่า พระพุทธองค์ทรงฉายพระฉัพพรรณรังสีเปล่งประกาย ทราบว่าทางที่เสด็จผ่านมานี่เป็นทางคดเคี้ยวอยู่ในป่า พระพุทธองค์ทรงบาตรด้วย เมื่อเสด็จมาถึงพระองค์ก็ทรงเหลียวพระพักตร์มาทางขวา ในนิมิตทราบว่าตัวเองนั่งอยู่ตรงขวามือข้างทางที่พระองค์เสด็จผ่าน แล้วพระพุทธองค์ก็มีรับสั่งว่า **"ตามเรามาซิ"** แต่ด้วยจิตที่อยากรู้ ก็เลยนึกพยายามไปมองว่า เอ๊ะ! เรานั่งอยู่ตรงไหน เราเป็นอะไร พอยิ่งพยายามคิด

มีความตั้งใจเกิดขึ้นนิมิตก็หายไป ก็ไม่เป็นไร ภาวนาต่อเดินจงกรมต่อไป

คืนนั้นนั่งภาวนาถึงเช้า รู้สึกจะหลับไปคืออยู่ในท่านอนนี่ประมาณสักครึ่งชั่วโมงได้ เพราะว่าจิตมันมีสติต่อเนื่องไม่ค่อยอยาก จะนอนสักเท่าไหร่ มันคิดพิจารณาทั้งบทความซึ่งครูบาอาจารย์สอนพยายามจับลมหายใจเข้าออก มีบทภาวนาเป็นที่ตั้ง การนอนลงก็เพื่อผ่อนคลายบ้างเล็กน้อยเท่านั้น

เช้ามืดของวันที่สองก็คือ คืนวันที่หนึ่งนั่นเอง ก็นิมิตเห็นหลวงปู่มั่นมายืนอยู่กลางที่โล่งแจ้งแห่งหนึ่ง เราก็เข้าไปกราบ ท่านเหมือนมองไม่เห็น สักพักหนึ่งที่เราเงยขึ้นมามองหน้าท่าน ก็เห็นมีพระอีกรูปหนึ่งเดินเข้ามาข้างหลังพอเข้ามาใกล้ก็เห็นเป็นหลวงตามหาบัวเดินเข้ามาใกล้ ๆ แล้วก็บอกว่า เอ้า! กราบหลวงปู่มั่นเสียซิ เราก็กราบอีกที ตอนนี้หลวงปู่มั่นก็หันมามอง เราเงยหน้ามอง ท่านก็ยิ้ม ๆ ทั้งสององค์ สำหรับเราแล้วก็นับว่าเป็นนิมิตที่ดียิ่ง เป็นกำลังใจที่ดีสำหรับการภาวนาต่อไป

หลังจากนั้นผมก็เริ่มอดอาหารมากขึ้น ฉันอาทิตย์ละวันเฉพาะวันเสาร์ ต่อ ๆ มาการภาวนาก็ไปได้อย่างดี รุดหน้าไปเรื่อย ๆ คำว่ารุดหน้าหมายถึงว่า มีสตินะครับ ไม่ใช่แบบว่า รู้เห็นสิ่งโน้น สิ่งนี้ที่เห็นจริง ๆ ก็มีนิมิตอยู่แค่นี้ละครับ

จิตสงบ

หลังจากเดือนที่สองผ่านไป ขณะที่ทำข้อวัตรปฏิบัติในตอนเช้าก็มีสติมากขึ้น แทบจะรู้อิริยาบถในการขยับเนื้อขยับตัวมากขึ้น แก้วน้ำไม่เคยตก จานช้อนเวลาเช็ดไม่เคยมีเสียงดัง ทำได้อย่างแคล่วคล่องขึ้น เริ่มคล้ายกับพระรุ่นพี่ๆ ที่ท่านทำกัน การเดินบิณฑบาตมีความสุขมาก มีปีติทุกครั้งที่เดินบาตร สายลมพัดผ่านเย็นๆ บางครั้งมีฝนตกพรำๆ เดินบาตรภาวนาพุทโธไว้ในใจ เป็นสภาวะที่มีความสุขจริงๆสิ่งที่เข้ามากระทบเริ่มรู้เริ่มสัมผัสได้เหมือนกับมีสติรับรู้ตลอดเวลา กายกระทบพื้น กระแสลมพัดเข้ามากระทบตัว เสียงต่างๆ เช่นเสียงสัตว์ร้อง เสียงรถที่วิ่งผ่านไป ภาพคนเดินผ่านทุกอย่างเข้ามาแล้วก็ผ่านไป ได้ยินรับรู้แล้วก็วาง มีปีติอย่างมากขณะที่เดิน บทธรรมต่างๆ ที่พิจารณาขณะเดินบาตรก็ชัดเจนแตกกระจายไปโดยที่ไม่หลงอย่างที่เคย คือไม่หลงไปในความคิดพิจารณาเสร็จก็ยังมีสติรู้อยู่ รู้กาย รู้ใจ รู้ใจ รู้กาย อยู่ตลอดเวลา

ขณะเดินจงกรมเริ่มรู้สึกว่าเวลามันยาวขึ้นกว่าเดิม ๑ ชั่วโมงเหมือนกับ ๒ ชั่วโมงรู้สึกว่าเป็นเวลาที่ยาวนานต่อเนื่อง คล้ายภาพต่อเนื่องในฟิลม์ภาพยนตร์ มีสติต่อเนื่อง รู้กายรู้ใจ รู้ว่าความคิดตัวเองกำลังคิดอะไรอยู่ อารมณ์ที่เกิดขึ้นเป็นยังไง ก่อนที่มันจะเกิดขึ้นของอารมณ์ ภาษาที่เข้ามากระทบคืออะไร ปรุงแต่ง

อย่างไร เป็นอารมณ์อย่างไร วางอย่างไร บางครั้งไม่ทันถึงอารมณ์ พอเกิดขึ้นมาก็วาง

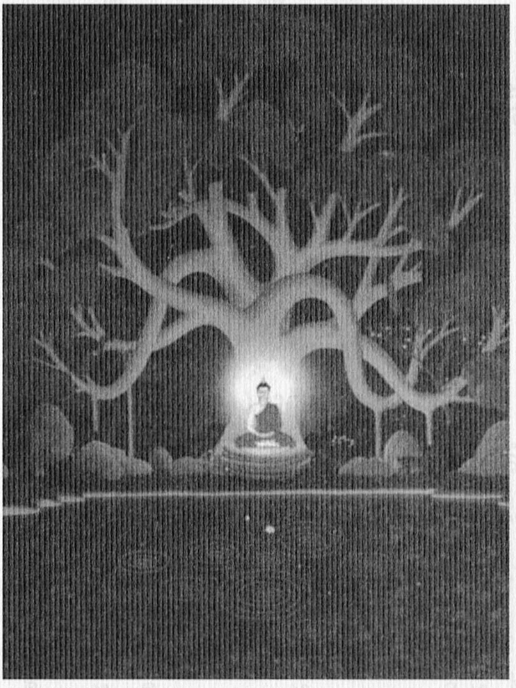
ยิ่งกลาง ๆ เดือนที่สองนี่ รู้สึกเหมือนกับสิ่งที่เข้ามากระทบและสภาวะต่าง ๆ มันเกิดถี่ยิบ โดยเฉพาะตอนฝนตก นั่งสมาธิอยู่เห็น แสงจากสายน้ำที่ตกลงมาวับ ๆ เสียงจากน้ำที่กระทบดังเปาะ ๆ ๆ แปะ ๆ ๆ แล้วก็หายไป การเกิดดับนี่มันคล้าย ๆ กับสิ่งทั้งหลายนี้เข้ามากระทบใจเรา เกิดขึ้นมากมายทั้งภายในใจและสัมผัสภายนอกที่มากระทบทางกาย เช่น เห็นเป็นความคิดนั่นความคิดนี่ที่ค่อย ๆ ผุดขึ้นมา มันผุดขึ้นมาก็หายไป ๆ แม้แต่ประสาทสัมผัสที่กระทบทางกาย เช่น ลมบ้าง มดบ้าง ความรู้สึกร้อนหนาวบ้าง

ครั้งแรก ๆ ความรู้สึกและความคิดเกิดดับไปเรื่อย ๆ ต่อ ๆ ไปเมื่อคล้ายกับเวลามันยาวนานขึ้น ทุกอย่างที่เกิดขึ้นช้าไปหมดรู้สึกแล้วก็ต่อเนื่องกันไปจนคล้ายกับเป็นภาพทีละภาพมาต่อกัน ดูก็รู้อยู่ว่าหนาวว่าร้อน ว่าจิตมันกระเพื่อมอยู่ ไหวอยู่ ยังไม่สงบ เพราะบางครั้งเวลานั่งสมาธิก็ยังรู้สึกว่าอยากให้จิตมันรวมอย่างที่เคยเป็น ก็เลย รู้สึกว่า เอ๊ะ! จะทำอย่างไรดี ได้ไปถามครูบาอาจารย์ท่านหนึ่งซึ่งสนิทกัน ท่านก็บอกว่าอยากมันไม่ได้หรอก มันไม่แตกต่างกันหรอกนะ ที่เคยทำระหว่างเป็นฆราวาสกับเป็นพระ จะเอากำหนดการของเวลาหรือความเป็นพระหรือฆราวาส สิ่งเหล่านี้มากำหนดกฎเกณฑ์ทำไม ทำไปอย่างธรรมดา ๆ วางเฉยไว้ ต้องเป็นกลาง ให้มีสติ เป็นตัวยึด อย่าให้มีความอยาก

คืนนั้นกลับมาก็ทำใจสบาย ๆ ขณะที่ไม่ค่อยสบายด้วยซ้ำ

ไปคือเป็นหวัด แต่ก็ไม่ได้มีเวทนามากนักและไม่ได้ทรมานอะไร หลังจากเดินจงกรมก็ขึ้นมานั่งบนกุฏิ ตั้งแต่สองทุ่ม ตั้งใจว่าเดี๋ยวก็จะนอนพักเสียหน่อยเพราะเพลียแล้ว แต่จิตมันไม่ให้พักเลย มันภาวนาอยู่อย่างนั้นไปเรื่อย ๆ จำได้ว่าผ่านห้าทุ่มไป พอเที่ยงคืนก็ตั้งใจจะพักแป๊บหนึ่ง ก็คิดว่าจะนอน แต่รู้สึกตัวอยู่ ยังรู้สึกตัวเต็มที่ ยังตื่นตัวเต็มที่ ก็เลยภาวนาต่อ ออกมาเดินจงกรมข้างล่างกุฏิที่ทางจงกรมอยู่สักพักหนึ่งตอนห้าทุ่มถึงเที่ยงคืน แล้วก็กลับมานั่งว่าง ๆ สักตีหนึ่งได้ รู้สึกว่าจิตค่อย ๆ รวมตัวลง ลมหายใจหายไป พุทโธหายไป มีปีติ มีความสุข สิ่งต่าง ๆ ยังรับรู้อยู่ ยังได้ยินเสียงภายนอก แต่มันรู้สึกไกล ๆ ห่างไกลไปมากกว่าเดิม จากที่รู้สึกใกล้ ๆ ก็ไกล ๆ หวิว ๆ และสักพักก็เหมือนหล่นวูบ เหมือนกับเราเล่นอะไรสักอย่าง แบบรถไฟเหาะหรืออะไรอย่างนั้น มันตกวูบลงมา แล้วก็ดิ่งลง รวมสว่างไปทั้งกาย มีความสุขอยู่อย่างนั้นเฉย ๆ รู้พุทโธอยู่สักพัก ไม่ได้รู้ลมหายใจอะไรแล้วเพราะจับลมไม่ได้ แต่รู้ว่ามันสว่างอยู่อย่างนั้น ก็ดูมันอยู่เรื่อย ๆ อย่างนั้น พุทโธหายไปเมื่อไหร่ก็ไม่รู้ ไม่รู้นานเท่าไร เพียงแต่รู้สึกในความว่าง เฉยนิ่งอยู่อย่างนั้น

จนรู้ตัวอีกทีก็มีเสียงไก่ขัน แล้วค่อย ๆ ได้ยินชัดขึ้น ๆ แต่ก็ไม่ยอมออกจากสภาวะนั้นเพราะรู้สึกว่ามีความสุขอยู่ก็เลยนิ่ง ๆ อยู่อย่างนั้น มีสิ่งที่สัมผัสเข้ามากระทบ เริ่มรู้สึกตัว มีคล้าย ๆ เป็นเหน็บ ขึ้นมา ค่อย ๆ รู้ทีละนิด ๆ ๆ กายขยับตรงไหนก็รู้ ใจรู้สึกคิดอะไร คล้าย ๆ ได้ยินใจตัวเองคิด ทำอะไรก็รู้ ก็เลยอยู่

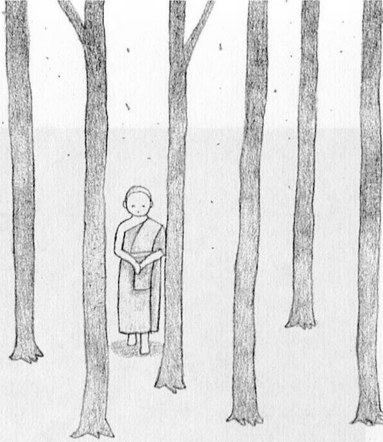

อย่างนั้นไปสักพักหนึ่ง จนเช้า แสงสว่างเข้ามาที่กุฏิก็ถอยออกมา รู้สึกมีชีวิตชีวาสดชื่นมาก หวัดที่เป็นหายไปหมด เช้านั้นไม่ได้บิณฑบาต สรงน้ำแต่เช้า แล้วก็เดินภาวนาต่อ รู้สึกโลกทั้งโลกนี้สวยสดงดงาม รู้สึกวันเวลาที่มีความรับรู้อยู่นี้มีค่ามากๆ จำได้ว่าวันนี้เป็นวันที่ ๑๖ กันยายน เป็นครั้งหนึ่งซึ่งมีความสุขจริงๆ แล้วก็ภาวนาต่อไป

การภาวนาหลังๆ นี้ดีขึ้นกว่าเดิมเรื่อยๆ จิตสงบลงเร็วขึ้น มีเรื่องอะไรก็วาง ไม่ฟุ้ง จะพูดจะคุยกับเพื่อนๆ ก็ไม่ได้ฟุ้งเลย จิตสงบ ไม่อยากปรุงแต่งอะไร ไม่อยากคิดอะไร มีธรรมดาภาวนาอยู่ไม่เดินก็นั่ง บิณฑบาตก็เป็นสุข ฉันก็น้อยลง แทบจะไม่ค่อยได้ฉันอะไรแม้พูดคุยบ้างก็วางลงไปไม่เอามาเป็นอารมณ์ต่อไป

วันสารท
เดือนสิบ

ปลายเดือนที่สอง วันที่ ๒๗ กันยายน ขณะที่เดินภาวนาอยู่บนทางเดินจงกรมรู้สึกมีกลิ่นเหม็นมากรอบตัวตรงบริเวณต้นไม้ใหญ่ สุดทางเดินจงกรม ก็นึกว่าสัตว์ตายหรือเน่าอยู่ในบริเวณนั้น เดินออกมาสักพักกลิ่นเหม็นก็ตามมา ตลอดทางเดิน ๕๐-๖๐ ก้าวที่เราเดิน จะเหม็นมากจากต้นไม้ใหญ่ไปทั่วทางเดินในเวลาเพียงประมาณครึ่งชั่วโมง พอหลังจากทางเดินมันเหม็นมากขึ้น ผมก็ เอ๊ะ! ทำอย่างไรดีก็เลยแผ่เมตตา ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร ตอนนั้นคิดถึงดวงวิญญาณที่ตายไปแล้วเขาอาจจะมาหาเรามาแสดงให้เรารับรู้เพื่อขอส่วนบุญเรากระมัง เพราะว่าครูบาอาจารย์เคยบอกว่าคนที่จะมาขอส่วนบุญเราได้ ส่วนใหญ่มักจะเป็นญาติของเรา จึงได้ตั้งจิตอธิษฐาน ถึงญาติของเราทุกภพทุกชาติ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็ตามที่มีโอกาสมารับส่วนบุญจากเรา ขอจงได้มารับส่วนบุญที่เราบวชในครั้งนี้ ในการปฏิบัติครั้งนี้ของเรา ขอให้เขาเหล่านั้นมีความสุขสงบความเจริญ ร่มเย็น นอกจากจะให้ตอบแทนบุญคุณของบิดามารดาในทุกภพทุกชาติ รวมทั้งชาตินี้แล้ว ก็

อธิษฐานให้ภรรยา ครอบครัว ผู้มีพระคุณเคยเกื้อหนุนเรามา เคยช่วยเหลืองานเรามาในชาตินี้ ในทุกๆ ภพ ทุกๆ ชาติ เจ้ากรรมนายเวร เพื่อนร่วมงาน เพื่อนฝูง เพื่อนสนิท มิตรสหาย ลูกน้องบริวาร คนไข้ของเรา รวมทั้งญาติในทุกๆ ภพ ทุกชาติ เทพที่ดูแลเราหรือว่าคนที่ไม่ได้รู้จักเราเลย เพื่อนสรรพสัตว์ ทั้งหลาย ที่เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น ขอให้มีส่วนในผลบุญที่เราทำ แต่เราคิดว่าน่าจะเป็นญาติเราหรือว่าคนที่เรารู้จักมาหา เราก็เลยแผ่ส่วนบุญไปให้ หลังจากแผ่ส่วนบุญ อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้ แผ่เมตตาให้สักพักหนึ่งกลิ่นนั้นก็หายไป

เดินจงกรมต่ออีกประมาณสักชั่วโมงหนึ่งเห็นจะได้ รู้สึกว่ามีกลิ่นหอมของอะไรสักอย่าง คิดว่าเป็นดอกไม้ แต่ไม่รู้ดอกไม้อะไร หอมเย็นๆ อบอวลไปหมดแต่ไม่ฉุน หอมสดชื่นมาก ฟุ้งไปทั้งบริเวณกุฏิและทางเดินจงกรม เราก็เดินจงกรมต่ออีกประมาณสักชั่วโมง ก็ยังมีกลิ่นเหล่านั้นอยู่ ไม่รู้จะทำอย่างไรดี แผ่เมตตาให้ก็แล้วคุยกันติดต่อกันก็ไม่ได้ ก็เลยกลับขึ้นมาที่กุฏิ ตอนนั้นก็ยังมีกลิ่นเข้ามาในห้อง เลยนั่งภาวนาต่อ รู้สึกว่าจะเคลิ้มหลับไปสักพักตื่นขึ้นมาก็ไม่มีกลิ่นนั้นอีกแล้ว

วันรุ่งขึ้นวันที่ ๒๘ กันยายน เป็นวันสารทขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๑๐ ก็คุยกับหมู่เพื่อน ครูบาอาจารย์ ท่านบอกว่าคงจะเป็นญาติมารับจริงๆ หลังจากที่เขาได้บุญกุศลไป เขาก็ผ่านภพภูมิขึ้นไปเป็นภพภูมิที่ดีกว่า เขาเลยแสดงให้เห็นเป็นรูป รูปนี้มีทั้งแสงสีที่เราเห็น

เป็นภาพทางตาแม้แต่กลิ่นนี้ก็เป็นรูปเหมือนกัน รูปทางจมูก เขาก็แสดงให้เห็นว่าเขาอยู่ในภพภูมิที่ดีขึ้นแล้วและมาขอบคุณเรา เราก็อนุโมทนากับเขา วันนั้นก็แผ่ส่วนบุญตั้งแต่เช้าให้กับทุก ๆ คนที่มีส่วนร่วมกับเรา ขอให้บุญกุศลที่เราทำในวันนี้และสิ่งที่เคยทำมาก่อน หน้านี้แล้ว ทุกคนจงได้รับส่วนบุญส่วนกุศลนั้น เพื่อนฝูง เจ้าบุญ นายคุณ ผู้มีส่วนร่วมกับเราทั้งหมด ผู้มาร่วมในพิธีบวชของเราขอโปรดอโหสิให้กับสิ่งที่เรากระทำให้ไม่พอใจในกาลก่อน ๆ นี้ เราขอให้ทุก ๆ คนจงมีส่วนร่วมในบุญกุศลที่เราทำด้วยเถิด

รู้สึกว่าเช้านั้นมีปีติมาก แต่ก็รู้สึกหวั่นใจหลายอย่างถึงโยมมารดาที่ป่วยอยู่ทางกรุงเทพฯ วันรุ่งขึ้นก็ได้รับข่าวว่าโยมมารดาไม่สบายมาก เลยบอกว่าถ้ามีอะไรให้โทรศัพท์มาบอกนะ ผมก็สังหรณ์ใจ เริ่มเก็บข้าวเก็บของบางอย่างที่จำเป็นไว้ ในกรณีที่ต้องกลับไปหาท่านโดยด่วน

สัตตาหะ

วันที่ ๒ ตุลาคม มีโทรศัพท์มาบอกว่าโยมมารดาไม่รู้ตัว เพ้อแล้วก็ตกเตียงลงมา เป็นแผลที่ขา ผมก็บอกให้พาไปเข้าโรงพยาบาลเลย โทรศัพท์ติดต่อไปถึงอาจารย์แพทย์ที่โรงพยาบาล ขอให้ช่วยรับโยมมารดาเข้าโรงพยาบาล ผมเองก็วิ่งเต้นขอให้โยมที่วัดช่วยหาตั๋วเครื่องบินให้ ไปกราบเรียนครูบาอาจารย์ขอสัตตาหะลากลับไปดูแลโยมมารดา ทุกคนก็ช่วยเป็นอย่างดีภายในเวลาไม่กี่นาทีทุกอย่างก็เรียบร้อย โยมมารดาไปถึงโรงพยาบาลสี่โมง ผมก็ไปถึงโรงพยาบาลสี่โมงเช่นกันสี่โมงเย็นเอาเข้าตึกผู้ป่วยได้รับการดูแลทันเวลา โยมมารดาก็เริ่มรู้ตัวบ้างแต่ว่ามีไข้ ผลปรากฏว่าโซเดียมต่ำ โปรตีนต่ำ มีไข้ แต่ไม่สูงมากนัก ประมาณ ๓๘ องศาเซนติเกรด และขาดน้ำ ผมไปดูแลท่านอยู่สักพัก ท่านก็รู้ตัวดีขึ้นแต่หอบมาก หายใจไม่ออก บอกท่านว่าท่านเป็นปอดอักเสบ จริงๆ เนื้อปอดจากฟิล์มเอ็กซเรย์เหลือน้อยมาก ทำให้ท่านหอบอย่างทรมาน น้องที่มาดูซึ่งเป็นแพทย์ทางด้านทางเดินหายใจบอกให้พ่นยาขยายหลอดลมทุกชั่วโมง ท่านก็ดีขึ้นบ้างแต่ว่าอาการหอบยังไม่หายไป ก็เลยต้องเพิ่มเป็นสเตอร์ลอยด์โดยให้แบบฉีด เช้ากลางวันเย็น ทุก ๖ ชั่วโมงอาการหอบก็เริ่มลดลง อาทิตย์หนึ่งผ่านไปก็ดีขึ้น

อาทิตย์ที่สองผมต้องกลับไปที่วัด แล้วก็สัตตาหะลากลับมาใหม่ตามพระวินัยอนุญาตให้ในพรรษาลาไปได้ครั้งละไม่เกิน ๗ วัน

ท่านก็ดีขึ้นกว่าเดิม และก็ค่อยๆ ดีขึ้น แต่หน้าก็ยังแดงจากไข้ มีหอบเหนื่อย อาการหอบนี้ไม่ได้ลดลง คือ หอบน้อยๆ อยู่เสมอ ลุกจากเตียงไม่ได้ไม่มีแรง อุจจาระ ปัสสาวะก็ต้องบนเตียง ทุกอย่างทำบนเตียงหมด มีสติบ้างในตอนเช้า

ผมนั่งเฝ้าโยมมารดาทั้งคืนไม่ได้นอน นอกจากไม่ไหวจริงๆ ก็ขอกลับวัด ไปจำวัดอยู่ที่วัดมกุฏฯ บ้าง คืนหนึ่งแล้วก็กลับมา หรือบางทีเพียงแค่ไปตอนบ่ายแล้วก็กลับมาตอนเย็น กลางคืนก็เฝ้ากันทั้งคืน ตื่นขึ้นมาก็ต้องเห็นหน้าผม คอยพ่นยาให้ คอยดูแลให้ยา ท่านก็ดีขึ้นแต่ก็ไม่มากเท่าไหร่

ตอนเช้าผมออกไปบิณฑบาตรอบๆ โรงพยาบาล ได้อาหารมาก็ให้โยมมารดาถวายเป็นสังฆทาน โดยก่อนถวายก็ให้กราบระลึกถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ขอไตรสรณคมน์ อธิษฐานจิตขอพรจากการถวายสังฆทานแล้วก็รับพรจากพระสงฆ์ หลังจากถวายเสร็จแล้วผมก็ให้ท่านกรวดน้ำ เพื่อแผ่ส่วนบุญส่วนกุศลให้เจ้ากรรมนายเวรและสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้โอกาสให้ท่านได้ทำบุญทำกุศลแม้ขณะป่วยอยู่บนเตียงในโรงพยาบาล

ตอนบ่ายก็ได้นำธรรมะบทใดบทหนึ่งที่นึกขึ้นมาได้อธิบายให้ท่านฟัง โดยเฉพาะบทโพชฌงค์ เพราะรู้ว่ามีอาจารย์ท่านหนึ่งมาจากโรงพยาบาลจุฬาฯ มาสวดโพชฌงค์ให้ท่านฟัง ท่านก็คิดว่าการสวดนี้ทำให้ท่านหายได้ ท่านก็เลยขอให้ผมสวด ผมบอกท่านว่าจริงๆ แล้วการสวดนี้ก็ดีอยู่หรอกเพราะว่าทำให้จิตสงบ แต่ถ้าไม่เข้าใจ บทสวดเลยก็แทบจะไม่มีประโยชน์เท่าไหร่ นอกจากถ้า

ผมสวดได้ดีๆ ถูกต้อง เทพเทวดาได้ฟังแล้วได้ประโยชน์จากบทสวดนั้น ก็จะอวยพร ให้เราก็ได้ผลทางอ้อม

ทำไมท่านไม่สวดบทสวดนั้นเองให้สมกับที่เป็นบทสวดมนต์หรือมนตรา เป็นบทธรรมะคำสอนของพระพุทธเจ้าที่รวมไว้ย่อไว้ให้สวดให้ท่องจำจะได้นำมาใช้พิจารณาได้ง่ายขึ้น ท่านก็ยังไม่ค่อยเข้าใจ ผมจึงอธิบายโพชฌงค์ให้ฟังว่า โพชฌงค์นี่เป็นบทสวดที่พระพุทธเจ้า เคยตรัสให้กับพระโมคคัลลานะกับพระมหากัสสปะตอนที่พระมหากัสสปะอาพาธป่วยไข้ ทรงตรัสแล้วทั้งสององค์ได้ฟังก็พลันหายจากการอาพาธเจ็บไข้ได้ป่วย แม้แต่ตัวพระพุทธองค์เองเวลาทรงประชวร ก็ยังให้พระมหาจุนทะสวดถวายให้พระองค์ทรงฟังแล้วพระพุทธองค์ก็หายจากอาการประชวร

โพชฌงค์ มาจากคำว่า โพธิ + องค์ คือ องค์ประกอบแห่งการตรัสรู้หรือโพธิญาณ มีธรรมะอยู่ ๗ ข้อด้วยกัน ข้อที่ ๑ ก็คือ **สติ** การเจริญสติให้มั่น จะช่วยในการเจ็บป่วยนี้ให้ดีขึ้น เพราะเมื่อมีสติก็ระลึกรู้ตัวอยู่ ไม่หลงไปกับเวทนาต่างๆ ไม่หลงไปกับกิเลสต่างๆ เมื่อมีสติแล้ว เมื่อพิจารณาสร้างให้เกิดสติได้แล้ว ท่านให้พิจารณาธรรมะ เรียกว่า **ธัมมวิจยะ**

บทธรรมะต่างๆ เช่น กายนี้ไม่ใช่ของเรา เป็นของเปื่อยผุพังไป สิ่งทั้งหลายทั้งปวงไม่เพียงเป็นทุกข์ร่างกายนี้เป็นอสุภะ เป็นปฏิกูล ให้รู้ว่าอริยสัจ ๔ คือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นความปรกติของสัตว์ทั้งหลาย ไตรลักษณ์นี้เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ทุกอย่างเป็นทุกข์ เป็นอนัตตา เป็นอนิจจัง ไม่เที่ยง พิจารณาอยู่

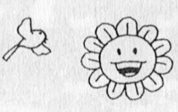
เนื่องๆ จิตก็จะดีขึ้นต่อไป ท่านบอกว่าไม่ใช่ทำเพียงแค่เล็กน้อยนะ ต้องทำแล้วทำอีก ทำแล้วทำอีก ต้องมีความเพียรหรือที่เราเรียกว่า **วิริยะ** คือ ความกล้าหาญต่อสู้ ทำอยู่บ่อยๆ พิจารณาอยู่เนืองๆ รู้เมื่อไหร่พิจารณา รู้เมื่อไหร่พิจารณา มีสติอยู่ตลอดทุกเมื่อ ทำมากเข้าๆ

ท่านบอกว่า ธรรมะขั้นต่อไปคือ **ปีติ** ปีติ คือ อาหารของใจ ให้หมั่นพิจารณา ให้หมั่นคิดถึงกุศลผลบุญที่เราทำ ใจเราก็จะมีปีติหล่อเลี้ยง เมื่อมีปีติหล่อเลี้ยงก็จะมีความสุข ใจมีความสุข พิจารณาธรรมะอยู่เนืองๆ มีสติทำต่อเนื่องไปเรื่อยๆ สิ่งที่ตามมาทั้งใจ ทั้งกาย ก็จะคลายหรือเรียกว่า **ปัสสัทธิ** พยาธิในกายก็เริ่มคลายลง ความทุกข์ในกายก็เริ่มคลายลง ตอนนี้คนไข้ก็จะมีความสุขมากขึ้น แล้ว เมื่อใจคลาย กายคลาย สิ่งที่จะตามมาก็จะเป็น **สมาธิ** จิตใจก็เริ่มตั้งมั่น เมื่อจิตเป็นสมาธิ กำลังของจิตที่เป็นสมาธิก็จะทำให้ความเจ็บป่วย ทั้งกาย ทั้งใจ คลายลง กายหายเจ็บ ใจหายป่วย มีสมาธิ ถ้ามีสมาธิตั้งมั่นได้มากๆ จิตก็จะรวมเป็นหนึ่ง มีความสุข มีเอกัคคตา เมื่อมีความสุขแล้ว มีเอกัคคตา จิตเริ่มรวมเป็นหนึ่งแล้ว สิ่งที่ตามมาก็คือ **อุเบกขา** วางเฉย พยาธิในกายก็คลาย ใจก็หมดทุกข์ นี่คือโพชฌงค์ที่ท่านให้สวด ให้พิจารณาอยู่เนืองๆ นี่คือสิ่งที่เป็นใจความสำคัญของคำว่าโพชฌงค์ ก็ไม่ทราบว่าคนที่สวดกันอยู่จะเข้าใจ แค่ไหน แต่โพชฌงค์ก็คือสิ่งเหล่านี้เอง ถ้าเราทำได้ก็เป็นทางเดินสู่อริยมรรค ทางเดินสู่โพธิธรรม หรือทางเดินสู่การตรัสรู้ แม้คนไม่ได้ป่วยก็เหมือน ป่วยเพราะเรามีความทุกข์

ในกายในใจอยู่เสมอ ไม่ว่าคนเจ็บป่วยอยู่ในโรงพยาบาลหรือภายนอกก็ตาม ถ้าหมั่นพิจารณาโพชฌงค์อยู่เนือง ๆ ก็จะมีความสุขจากการละทุกข์กาย ทุกข์ใจได้เหมือนกัน

นี่คือหน้าที่ของบุตรที่ทำให้กับบิดามารดา ได้ดูแลกาย ดูแลใจ เมื่อไม่มีสัมมาทิฐิให้มีสัมมาทิฐิ ไม่บริจาคทานให้หันมาให้ทาน ไม่รักษาศีลให้รักษาศีล ไม่ภาวนาก็ให้ภาวนา ไม่รู้ธรรมะก็ให้รู้ธรรมะ เพราะฉะนั้นผมก็ได้ทำให้บ้างแล้ว ให้ทานทุกวันเมื่อถวายสังฆทาน ให้ตั้งอยู่ในสัมมาทิฐิ ให้ตั้งอยู่ในธรรมและพิจารณาธรรมอยู่เนือง ๆ

ตอนนั้นพอดีเป็นวันพระ โยมมารดาจึงตัดสินใจบอกให้ไปเรียกช่างตัดผมมาจะโกนผม จะขอรับศีล จะรักษาศีลอยู่บนเตียง ผมตื่นเต้นมาก เพราะว่าโยมมารดาเป็นคนรักสวยรักงามมาก ไม่ยอมโกนผม ชวนหลายครั้ง มากเป็นสิบเป็นร้อยครั้ง แต่ครั้งนี้ท่านคิดได้ ท่านโกนผมทั้งหมด พอโกนผมเสร็จ เช้าวันรุ่งขึ้นก่อนที่จะถวายสังฆทาน ผมก็ให้ท่านรับศีล ๕ รับอยู่บนเตียง ไหว้พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ระลึกนะโมถึงพระพุทธเจ้า รับศีล รับไตรสรณคมน์ ถวายสังฆทาน แผ่เมตตา แล้วก็ให้รักษาศีลอยู่บนเตียงนอนของท่านตลอดเวลาที่อยู่โรงพยาบาล

เรื่อง อัศจรรย์

แล้วผมก็กลับไปวัดที่ต่างจังหวัด กลับมากรุงเทพฯ อีกครั้งวันที่ ๑๗ ตุลาคม ทราบว่า สมเด็จพระสังฆราชมีรับสั่งให้เข้าเฝ้า จะพระราชทานพระบรมสารีริกธาตุให้ เพราะมูลนิธิดวงแก้วอยู่ในพระสังฆราชูปถัมภ์และตอนจะบวชครั้งนี้ก็ได้กราบทูลท่านว่าจะบวชเป็นเวลาหนึ่งพรรษา รวมทั้งขอพระราชทานพระบรมสารีริกธาตุเพื่อจะมาประดิษฐาน ณ วัชรธรรมสถาน และจะนำไปประเทศภูฏานที่มูลนิธิได้ไปทำผ่าตัดให้กับเด็กๆ ที่นั่นเมื่อต้นปีที่ผ่านมา เราเลยต้องเตรียมการกันวุ่นวาย

ในวันที่ ๑๘ ก็ได้ไปเข้าเฝ้าพระองค์ท่าน พระใหม่อย่างผมก็ทำผิดโน่น ผิดนี่ ห่มจีวร ก็ไม่ค่อยถูก สังฆาฏิก็ไม่ค่อยเรียบร้อยไปรับพระราชทานจากพระองค์ท่าน ได้กราบทูลรายงานว่าจะลาสิกขาบท หลังจากบวชครบพรรษาในปลายเดือนนี้ และจะนำ

พระบรมสารีริกธาตุไปประดิษฐาน ณ ธรรมสถานที่ได้สร้างขึ้น ณ อำเภอ นครชัยศรี และอีกส่วนหนึ่งก็จะนำไปประดิษฐาน ณ พระพุทธมหาวิหารที่สร้างถวายพระพุทธองค์ ณ ประเทศภูฏาน โดยจะได้นำไปถวายให้กับพระราชินีภูฏาน ซึ่งทรงเป็นประธานมูลนิธิธารายานะแห่งประเทศภูฏาน พระองค์ก็ทรงรับฟังเป็นอย่างดี และทรงยิ้มแต่มิได้มีรับสั่งแต่ประการใด

หลังจากกลับมาตอนเย็นก็อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุไปให้โยมมารดาได้มีโอกาสสักการะที่ห้องพักผู้ป่วยในโรงพยาบาล ท่านอธิษฐานอยู่เกือบ ๑๐ นาที เสร็จแล้วผมจึงนำพระบรมสารีริกธาตุไปประดิษฐานไว้ที่วัชรธรรมสถาน ในเย็นวันนั้นเอง

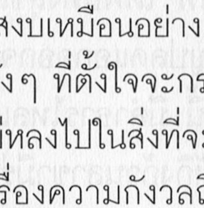
เป็นเรื่องที่น่าอัศจรรย์มาก เพราะหลังจากวันนั้นเป็นต้นมา โยมมารดาท่านรู้สึกตัวดีขึ้น รับประทานอาหารได้ ไข้ค่อยๆ ลดลง อาการหอบก็น้อยลงเป็นอย่างมาก จนแทบจะไม่ต้องพ่นยาขยายหลอดลม ๒-๓ วันต่อมาท่านก็ดีขึ้นมาก กลางคืนที่นั่งเฝ้าแทบจะไม่ค่อยมีอาการหอบให้เห็น ผมก็เลยตั้งใจว่าอยากจะให้ท่านถวายผ้าถวายหมวกกันหนาวและผ้าห่มกันหนาวแด่พ่อแม่ครูบาอาจารย์ ซึ่งเป็นที่รัก ที่เคารพของท่านและ ถวายผ้าพระกฐิน

ดังนั้นก่อนจะกลับมาวัด ผมจึงได้เตรียมองค์กฐินไปถวาย ณ วัดป่าที่ผมจำพรรษาอยู่ที่หนึ่ง เป็นปัจจัย เครื่องอุปโภคบริโภค และผ้าห่มกันหนาวถวายพระในวัดทั้งหมดและถวายผ้าพระกฐิน รวมทั้งปัจจัยสร้างโรงครัว ที่วัดป่าสุคะโตจังหวัดชัยภูมิอีกแห่งหนึ่ง และถวายปัจจัยสร้างศาลาปฏิบัติธรรม ศาลาอเนกประสงค์ที่วัดป่าดงสามขา จังหวัดอุบลราชธานีอีกที่หนึ่ง เมื่อผมกลับมาถึงที่วัดก็ได้นำผ้าห่มไปถวายพ่อแม่ครูบาอาจารย์ พร้อมกับหมวกกันหนาว (ผ้าห่มที่พยายามจะหาแต่ก็หาไม่ได้ แต่ก็แปลกที่มีญาติผู้ป่วยท่านหนึ่ง อยู่ใกล้ ๆ ห้องโยมแม่เอามาถวาย เป็นผ้าซึ่งคล้าย ๆ กับที่พ่อแม่ครูอาจารย์เคยใช้อยู่ จึงเป็นโอกาสดีที่ได้นำมาถวายท่านได้ดั่งใจนึก) ผมได้นำผ้าไปกราบถวายที่กุฏิ ท่านก็กรุณาใช้ผ้าห่มและหมวกกันหนาว ส่วนที่เหลือก็แจกจ่ายพระในวัด นับว่าเป็นความเมตตาของท่านเป็นอย่างมาก เพราะว่าปกติแล้วท่านจะไม่ค่อยเปลี่ยนของใช้ถ้าไม่จำเป็นเช่นเมื่อมีการชำรุดเสียหายไปเป็นต้น แต่ที่ท่านกรุณานำไปใช้ให้เพราะว่าท่านเมตตาโยมมารดาคงจะต้องการให้โยมมารดาได้อานิสงส์จากทานที่กระทำ

เมื่อกลับไปวัดแล้วผมยังได้ทำบุญสร้างศาลาที่วัดป่าดงสามขาอีกสองแสนบาท ที่วัดป่าที่อยู่พักอยู่ก็ถวายทองอีก ๑๐ บาท ถวายข้าวสารอาหารแห้งอีกจำนวนหนึ่ง ถวายผ้าห่มอีกส่วนหนึ่งสำหรับ พระที่วัดสาขาในต่างจังหวัดที่ทุรกันดาร และถวายปัจจัยสำหรับพ่อแม่ครูอาจารย์ในการช่วยสร้างอาคารผู้ป่วย ณ โรงพยาบาลหลายแห่ง ด้วยกันเป็นจำนวนเงินหนึ่งแสนบาท เพราะฉะนั้นด้วยการกระทำทั้งหมดนี้แทนโยมมารดาท่านจึงได้มีโอกาสทำบุญ

ทำทานที่เป็นมหากุศล ได้รักษาศีลเจริญภาวนาครบดังที่ผมได้ตั้งใจไว้

ผมได้กลับมาอยู่ที่วัดป่าอีกครั้งหนึ่งจนออกพรรษา ระหว่างที่กลับมาที่นี่ สิ่งหนึ่งที่รู้สึกเป็นอย่างมากก็คือ ขณะที่กลับกรุงเทพฯ ไปทำหน้าที่ของการเป็นลูกนั้น ผมพบกับภาระเรื่องงานต่างๆ ที่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องมากมาย ถึงแม้จะเป็นพระก็ต้องเข้าไปช่วยทำงานด้วย ทั้งงานของมูลนิธิ และงานต่างๆ ที่ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ มีโอกาส ได้พบปะเพื่อนฝูงและสนทนากัน นำข้อธรรมะที่ได้เรียนรู้มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน ได้แวะไปดูสถานปฏิบัติธรรมบ้าง ได้พบเห็นสิ่งต่างๆ ซึ่งขาดตกบกพร่องบ้างเรียบร้อยดีบ้าง เกิดความพอใจ และไม่พอใจ อารมณ์ที่เคยสงบเริ่มเปลี่ยน สติซึ่งเคยตั้งมั่นอย่างต่อเนื่องเริ่มหายไป อารมณ์ซึ่งไม่ค่อยจะฟุ้งก็เริ่มฟุ้ง จิตไม่สงบเหมือนอย่างเดิมแล้ว ผมใช้คำว่า**สอบตก** หลังกลับกรุงเทพฯ ทั้งๆ ที่ตั้งใจจะกระทำในสิ่งที่ดี ตั้งใจจะมีสมาธิ มีสติตลอดเวลา ไม่หลงไปในสิ่งที่จะมากระทบจากภายนอก แต่ก็หลง ไม่ว่าจะหลงเรื่องความกังวลถึงโยมแม่ ความห่วงใยเรื่องสถานปฏิบัติธรรม ห่วงเรื่องงานมูลนิธิ ห่วงเรื่องคนไข้ต่างๆ ทำให้หลงไปกับสิ่งเหล่านี้ กิเลสได้เข้ามาเยือนเราอีกครั้งหนึ่ง แต่ก่อนนี้ผมอยู่กับกิเลสตัวเล็กๆ ในวัดป่า เดี๋ยวนี้พ่อแม่มันมาแล้ว กิเลสตัวใหญ่ๆ มากันเต็มไปหมด จะทำอย่างไรดีนะ...

ปลดแอก

กลับมาที่วัดก่อนที่จะออกพรรษา ได้พิจารณาธรรมะบทหนึ่ง คือ ธรรมะของโค โค คือ สัตว์เทียมเกวียน มีแอกอยู่บนหลัง อุปมาอุปมัยดั่งตัวเราเองคล้ายโคซึ่งมีเกวียนบรรทุกของหนักบ้าง เบาบ้าง มีสารถีเป็นเจ้านาย คือกิเลสตัวใหญ่ ทั้งความโลภ ความโกรธ และความหลง อยู่บนเกวียน คอยเอาแซ่ตีให้เราเดินไปตามเส้นทางต่างๆ เป็นเวลากว่า ๔๖ ปีที่ผ่านมา ผ่านร้อน ผ่านหนาว ผ่านฝน ผ่านแดด ผ่านทางขรุขระ ผ่านทางเรียบ ผ่านเมืองใหญ่ ผ่านเมืองน้อย ผ่านชนบท ได้พบทั้งสุขและทุกข์ แต่ปัจจุบันนี้เรากลับมาถึงบ้าน มีผู้ใจบุญปลดแอกออกจากไหล่ทั้งสอง พักเกวียนไว้ชั่วคราว ณ บ้านแห่งนี้ มีลำธารไหลเย็น มีสรรพสัตว์น้อยใหญ่เป็นเพื่อน มีต้นไม้ใหญ่ให้กิ่งก้านสาขามีร่มเงาเย็นสบาย มีลมเย็นๆ พัดผ่าน มีทุ่งหญ้าเขียวๆ มีอาหารอร่อยๆ กินหญ้าเคี้ยวเอื้องสบายๆ เรานอนพักใต้โคนต้นไม้ใหญ่ลมเย็นๆ ที่พัดผ่านทำให้เราหลับอย่างเป็นสุข อยากกินน้ำก็ลงไปกิน อยากแช่น้ำก็ได้แช่ในลำธารอันเย็นชื่นใจ ในสวรรค์น้อยๆ แห่งนี้

สามเดือนแห่งการอยู่ในสวรรค์นี้ ผมบอกเพื่อนฝูงเสมอว่า ผมกำลังจะหมดบุญเปรียบเหมือนเทวดากำลังจะจุติแล้วกลับไปอยู่ในโลก เหมือนโคกำลังจะถูกเจ้านายคนเดิมเอาแอกมาวางบนไหล่

ทั้งสองข้าง เอาเกวียนมาเทียม ใช้ให้แบกของน้อยใหญ่ต่อไป ผมไม่รู้ว่าทางข้างหน้าจะเป็นอย่างไร ได้แต่หวังว่าคงจะมีสักวัน ที่จะได้กลับมาพักผ่อน ณ สถานที่แห่งนี้อีก

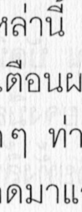
สิ่งที่ได้เขียนมาให้เพื่อนฝูงมิตรสหายทั้งหลายได้อ่าน อาจจะไม่ใช่ข้อธรรมะที่มีค่ามากมายนัก แต่ก็เป็นประสบการณ์ของคนคนหนึ่งซึ่งท่านรู้จัก เป็นคนที่ท่านเคยช่วยเหลือเกื้อกูลมาตลอดเวลา ๔๐ กว่าปี **ธรรมะน้อย ๆ ของพระบวชใหม่** อาจจะไม่มีความสำคัญกับท่านเท่าไร แต่มีค่ามหาศาลสำหรับคนนี้ อย่างไรก็ตามถ้าจะมีประโยชน์แก่ผู้ใดบ้างก็ขอให้บุญกุศลนั้นจงทำให้ท่านมีความสุขพบกับธรรมะ ได้มีโอกาสขวนขวายอริยทรัพย์จากโลกนี้พกติดตัวไปโลกหน้า ได้ทำจิตให้บริสุทธิ์ยิ่งขึ้น ได้เข้าสู่สายธารธรรมของพระพุทธองค์ต่อไป

บุญกุศลใดที่ผมได้ทำ ณ บัดนี้ และบุญกุศลอื่นที่ผมได้ทำไว้ก่อนหน้านี้ ขอให้ท่านทั้งหลายจงมีส่วนบุญนั้น จงมีความสุขกายสุขใจ รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้น กรรมใดที่เคยทำร่วมกันมาผมขออโหสิให้กับทุกผู้ ทุกคนและทุกท่าน ไม่คิดแค้นคิดทวงกรรมนั้นอีกต่อไป ขอท่านอย่าได้รับผลจากกรรมที่ทำไว้กับผมเลย และกรรมใดที่ผมได้ทำต่อท่านไว้ ผมขออโหสิ ท่านจะให้หรือไม่ให้ก็ตาม ขอให้ท่านมีความสุข ขอให้มีส่วนในบุญที่ผมได้ทำ ณ บัดนี้ บุญกุศลใดที่ผมได้กระทำในการบวชในครั้งนี้ ขออานิสงส์นั้น จงส่งให้ท่านทั้งหลายได้มีความสุข ขอให้ท่านได้ตั้งอยู่ในไตรสรณคมน์ทุกภพ ทุกชาติ ตั้งอยู่ในสัมมาทิฏฐิ ตั้งอยู่ในอริยมรรคมีองค์

๘ เสมอ ตราบจนเข้าสู่กระแสธรรมของพระพุทธองค์ ขอให้สัตว์ทั้งหลายจงมีความสุข ความสุข เถิด ขอให้สัตว์ทั้งหลายจงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ อยู่ในความสุขสงบเถิด

เมื่อมีโอกาสผมจะเร่งทำบุญทำกุศล ประพฤติปฏิบัติธรรมให้มากขึ้นกว่าเดิม และถ้ามีโอกาสก็จะได้ชักชวนท่านทั้งหลายได้ร่วมทางเดินนี้ไปด้วยกัน หลังจากนี้แล้วถ้าผมผิดพลั้งประการใด มีโมหะ โทสะ โลภะเกิดขึ้น ขอให้ท่านทั้งหลายซึ่งรู้จักผมได้ชี้แนะได้ตักเตือน ถ้าผมเห็นได้ในสิ่งนั้นๆ และแก้ไขปรับตัวได้ ก็จงเป็นบุญของท่าน ถ้าผมมองไม่เห็น และทำกิริยาอาการที่ไม่เหมาะไม่ควรต่อท่าน ก็ขอให้อโหสิแก่ผมผู้หลงมัวเมาในกิเลสตัณหาต่างๆ นั้นเถิด เพราะหลังจากนี้ หลังจากที่ต้องกลับเข้าไปในวังวนของกิเลสตัณหาอีก เพียงไม่กี่เดือนความรู้สึกดีๆ เหล่านี้ประสบการณ์ที่มีค่าต่างๆ เหล่านี้ อาจจะลบเลือนไป ผมจึงขอให้ท่านทั้งหลายได้ชี้แนะได้ตักเตือนผมด้วย สุดท้ายนี้ขอให้ทุกท่านจงมีความสุข ขอขอบคุณทุกๆ ท่านที่ได้ช่วยเหลือกิจการงานของมูลนิธิฯ และตัวกระผมตลอดมาและหวังว่าเราคงจะได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกันตลอดไป

และแล้ววันออกพรรษาก็ใกล้เข้ามา โยมมารดาจะเป็นอย่างไรบ้าง ผมจะเป็นอย่างไรบ้าง มีแต่ผมเท่านั้นที่รู้ มีแต่ท่านเท่านั้นที่เห็น ขอขอบพระคุณทุกท่านอีกครั้งหนึ่ง

การจากไปของ คุณแม่

เมื่อลาสิกขาบทออกมาจากวัดแล้ว คุณแม่ก็ดีวันดีคืน แข็งแรงขึ้นพอจะช่วยตัวเองได้บ้าง เดือนพฤศจิกายน ผมได้รับเชิญไปบรรยายเรื่องหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ที่ประเทศญี่ปุ่นหนึ่งสัปดาห์ ในฐานะศิษย์เก่าดีเด่น หลังจากกลับมาก็ต้องทำผ่าตัดและดูแลผู้ป่วยที่รอไว้ตั้งแต่ตอนบวชเป็นจำนวนมาก เดือนธันวาคมสองสัปดาห์แรก คุณแม่ดูแข็งแรงจนคล้ายกับปกติไม่ได้เป็นอะไร คุณแม่บอกให้ฟังบ่อย ๆ ว่าฝันเห็นคุณตาคุณยาย และเพื่อน ๆ ที่ตายไปแล้วมาเยี่ยม ก่อนวันคล้ายวันเกิดคุณแม่ได้สองสามวันประมาณวันที่ ๒๕ ธันวาคม คุณแม่บอกว่าแม่จะไปแล้วนะ ดูแลตัวเองดี ๆ และฝากดูแลพี่ ๆ และทางบ้านด้วย ผมยังคิดว่าคุณแม่พูดเล่นหรือเปล่า ยังบอกคุณแม่ ว่าหลังปีใหม่คุณแม่คงจะได้กลับบ้านแล้วเพราะดีขึ้นมากจนจะหายแล้ว ยังคุยกันว่าวันคล้ายวันเกิดคุณแม่วันที่ ๒๘ ธันวาจะพาคุณแม่ ไปทำบุญที่วัดอโศการาม ที่คุณตาพาคุณแม่ไปทำบุญตั้งแต่เล็ก ๆ พอวันที่ ๒๖ คุณแม่เริ่มมีไข้และไอเป็นเลือดบ้างเล็กน้อย วันนั้นเกิดคลื่นยักษ์สึนามิทางใต้ มีคนบาดเจ็บล้มตายกันเป็นจำนวนมาก วันที่ ๒๗ เราได้ออกไปซื้อของมาจัดเป็นชุด ๆ เป็นจำนวนมากทั้งยา ของกิน ของใช้ เสื้อผ้าซึ่งเป็นของใหม่ทั้งหมดประมาณได้เกือบสามตัน ใส่รถบรรทุกหกล้อใหญ่คอนเทนเนอร์ของพี่วรรณา เตรียมออก

เดินทางในวันรุ่งขึ้น วันที่ ๒๘ วันคล้ายวันเกิดคุณแม่ผมยังรู้สึกเสียใจอยู่มากที่ไม่ได้พาคุณแม่ไปวัดอโศการามในวันนั้น แต่ก็ได้นิมนต์ท่านเจ้าคุณเทพปัญญากวีมารับสังฆทานและแสดงธรรมให้ท่านฟังแทน เสร็จแล้วก็นั่งเครื่องบินตามรถบรรทุกและคณะของคุณวรรณาซึ่งออกเดินทางไปก่อนแล้ว พวกเราไปถึงกระบี่ตอนเย็นได้ออกไปช่วยผู้ป่วยที่ รพ. กระบี่ และนำของไปมอบให้ผู้เดือดร้อนในคืนนั้นเอง เช้าก็เดินทางไปช่วยพวกเขาต่อที่พังงาและบริเวณเขาหลัก ผมกลับมาถึง รพ. วันที่ ๓๐ ตอนเย็น คุณแม่สำลักเลือดที่ออกมาจากปอดจนเกิดติดเชื้อไข้ขึ้นสูงและเริ่มไม่ค่อยจะรู้ตัวแต่ก็ได้เล่าให้คุณแม่ฟังว่าไปทำอะไรมาบ้างท่านก็อนุโมทนาด้วยวันรุ่งขึ้นท่านก็ไม่รู้ตัวแล้ว ในขณะนั้นเราได้รับการติดต่อให้ไปช่วยผู้ประสบภัยจากคลื่นยักษ์สึนามิที่ประเทศศรีลังกา ซึ่งมีผู้บาดเจ็บล้มตายจำนวนมากกว่าทางใต้ของเราหลายสิบเท่า ผมตัดสินใจอยู่นานเหมือนกันเพราะทราบแน่ว่าคุณแม่กำลังจะจากผมไปเร็วๆ นี้ ใจหนึ่งอยากอยู่กับท่านจนวินาทีสุดท้าย อีกใจก็ตัดสินใจว่าอยู่ที่นี่ก็ช่วยคุณแม่ไม่ได้และการไปครั้งนี้คงมีโอกาสได้ช่วยเหลือผู้เดือดร้อนอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งถ้าผมไม่ไปทั้งคณะคงจะไม่ได้ไปด้วย และการที่ผมไม่อยู่ยังทำให้เป็นโอกาสสำหรับทั้งพี่ชายและพี่สาวจะได้ดูแลคุณแม่อย่างใกล้ชิดเป็นครั้งสุดท้ายอีกด้วย เพราะปกติการที่เราเป็นแพทย์เราจึงมีโอกาสดูแลคุณแม่ได้มากกว่าพี่ๆ ตลอดมา เมื่อตัดใจแล้วจึงเร่งเตรียมการจัดซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค อาหารการกิน เครื่องครัว เสื้อผ้า ยารักษาโรคและของที่จำเป็นอีกเป็นจำนวนกว่าห้าตันส่งไปทางเครื่องบิน

สายการบินไทยสองตันกว่าและสายการบินศรีลังกาอีกสามตันโดยได้รับความร่วมมือจากทุกคนด้วยดีเป็นอย่างยิ่งและขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงถ้าไม่ได้ทุกท่านช่วยผมคงทำงานนี้ไม่สำเร็จเป็นแน่เพราะใจก็แทบจะไม่เหลือกำลังอยู่แล้ว คิดแต่เพียงขอทำบุญให้คุณแม่เป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่ท่านจะจากไปเท่านั้น คณะทำงานของเรามีทั้งแพทย์พยาบาลและอาสาสมัครจำนวน ๑๕ ท่าน เมื่อไปถึงศรีลังกาคณะของเราได้รับการต้อนรับอย่างดีจากรัฐบาลศรีลังกาและสมาคมหอการค้าไทยศรีลังกา เราได้รับเลือกให้เข้าไปในเขตพวกทมิฬซึ่งต่อสู้อยู่กับฝ่ายรัฐบาลและเป็นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิมากที่สุด มีคนตาย บาดเจ็บและหายไปเป็นจำนวนมาก คณะของเรามีโอกาสไปช่วยเหลือในค่ายผู้อพยพประมาณ ๒๒ ค่าย เข้าไปตรวจรักษาดูแลผู้ป่วย และบาดเจ็บรวมทั้งทำอาหารเลี้ยงผู้อพยพและนำของไปมอบเป็นกำลังใจให้ผู้ที่เดือดร้อนอีกเป็นจำนวนมาก มีแพทย์ชาวลังกามาช่วยเป็นล่ามให้พวกเราด้วย การเดินทางลำบากมาก ถนนหนทางเสียหายอย่างหนัก เราได้ที่พักใกล้ๆ กับค่ายอพยพแต่ที่หลับที่นอนไม่พอ

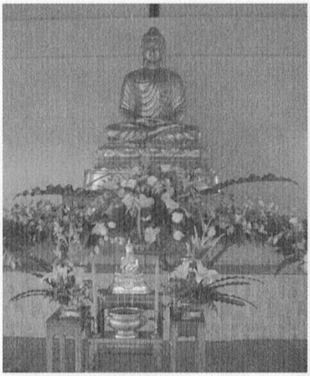

แต่ก็อยู่กันได้ ทุกวันต้องออกทำงานแต่เช้าทำอาหารทานกันในคณะและนำไปเลี้ยงพวกเขาด้วย กว่าจะกลับมาที่พักก็เย็นมากทุกวัน อาบน้ำทานอาหารเสร็จก็ต้องช่วยกันจัดยาและของที่จะนำไปแจกในวันต่อไปกว่าจะเสร็จก็ตีสองตีสามทุกคืน คณะที่ไปอยู่กัน ๑๔ วัน ผมกลับมาก่อนสามวัน วันที่ ๑๐ มกราคม ขณะอยู่ที่ค่ายอพยพที่ Arugum Bay ผมได้รับโทรศัพท์ว่าคุณแม่อาการหนักมากขึ้นอาจจะเสียได้เร็ว ๆ นี้ ผมตัดสินใจกลับก่อนคณะโดยมีเพื่อนชาวศรีลังกาขับรถมาส่งใช้เวลา ๑๒ ชม. จากที่พักกลับมาสนามบิน

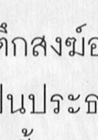
ผมกลับมาถึง รพ. ประมาณเที่ยงวันที่ ๑๑ มกราคม เข้าไปกราบคุณแม่ ท่านลืมตาดูผมนิดหนึ่ง ผมถามท่านว่าภาวนาอยู่หรือเปล่าคุณแม่พยักหน้าแล้วก็หลับตา ท่านจากพวกเราไปตอนห้าโมงเย็นวันนั้นเอง ผมจึงได้จัดเตรียมงานศพให้ท่านที่วัดมกุฏฯ เตรียมหนังสือ ซีดีรูปท่านกับบทเพลงธรรมประกอบที่คุณแม่ชอบ เพื่อนๆ ช่วยกันคนละไม้คนละมือจนเราแทบไม่ต้องทำอะไรเลย ไม่มีน้ำตาสักหยดที่เราต้องเสียกับการจากไปของท่าน การบวชเรียนสอนให้เรารู้จักธรรมมากขึ้นกว่าเดิม และทำให้เห็นธรรมดาของชีวิตที่ต้องจากกันสักวันไม่ว่าจะเป็นใครก็ตาม แต่ในใจก็นึกอยู่ว่าจะทำบุญอะไรให้ท่านดี ทำอะไรก็ดูจะน้อยเกินไปสำหรับผู้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตนี้แก่เรา ผมจึงอธิษฐานขอโอกาสสร้างวัดให้คุณแม่สักแห่งถวายเป็นพุทธบูชา ผมจึงวางกล่องไว้ที่หน้างานศพท่านเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมทำบุญกับคุณแม่ หลายคนถามว่าจะทำจริงหรือ? เพราะการสร้าง วัดในปัจจุบันคงไม่เป็นการง่ายเท่าใดนัก เราตั้งศพสวดอภิธรรมให้คุณแม่ ๗ วันและเก็บศพไว้ ๑๐๐ วัน ทุกเย็นหลังเลิกงานผมจะไปนั่งทำงานที่หน้าศพคุณแม่ เปิดซีดีธรรมให้ท่านฟังและทำบุญสวดอภิธรรมให้ท่านทุกสัปดาห์จนถึงวันพระราชทานเพลิงศพในวันที่ ๑ มีนาคม ทั้งนี้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเป็นธุระจัดการเรื่องน้ำอาบศพไฟพระราชทาน รวมทั้งให้ผู้แทนพระองค์มาทอดผ้าบังสุกุลให้คุณแม่อีกด้วย ปลายปีนั้นเองในวันคล้ายวันเกิดคุณแม่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๘ เราก็ได้จัดพิธีวางศิลาฤกษ์ สร้างวัดป่า

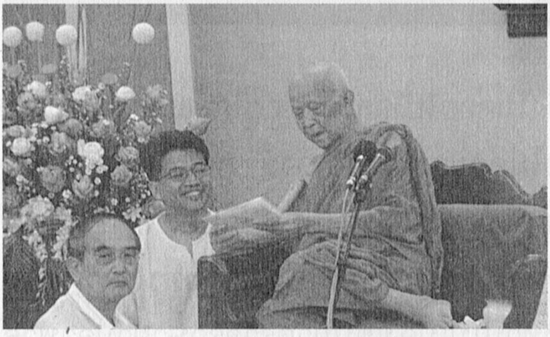
กตัญญูตาราม ณ อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ใช้เวลาหนึ่งปีเต็ม ในการจัดสร้างอุโบสถ ศาลาอเนกประสงค์ โรงอาหาร โรงครัว คลังสงฆ์ กุฏิ ขุดบ่อเก็บน้ำ ทำถนน ทางระบายน้ำ ที่เก็บน้ำกินน้ำใช้ ปลูกป่า สร้างห้องน้ำ ห้องสุขาหญิงชาย จัดหล่อพระประธานพระพุทธรัตนประทีป ชื่อที่คุณแม่เคยตั้งไว้ให้เมื่อตอนจัดสร้างวัชรธรรมสถานแต่ยังมิได้ใช้เพราะได้รับพระราชธานพระนามมาก่อนจึงได้มีโอกาสสร้างให้ท่านและใช้ชื่อที่ท่านตั้งไว้เองอีกด้วย ด้วยงบประมาณ ๑๑ ล้านรวมกับที่เพื่อนฝูงและญาติมิตรมาร่วมด้วยอีกเป็นจำนวนมาก จนเสร็จเรียบร้อย และได้รับพระราชทานผ้าพระกฐินในการทอดกฐินครั้งแรกจากสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เมื่อครบหนึ่งปีเราได้ทำพิธีมอบวัดนี้ถวายเป็นเสนาสนะทานแด่คณะสงฆ์สายวัดหนองป่าพง เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๙ หลังจากนั้นผมก็มีโอกาสสร้างวัดให้หลวงพ่อของผมอีกวัดหนึ่งในปี ๒๕๕๐ ชื่อ วัดพุทธปัญญา ที่ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ในปีนี้เองผมตัดสินใจจัดสร้างที่พักสงฆ์ "ธรรมวิภาวัน" ตามที่ท่านเจ้าคุณเทพปัญญากวี พระอุปัชฌาย์ของผมเป็นผู้ตั้งชื่อให้ มีความหมายตามชื่อว่าธรรมที่เจริญ รุ่งเรืองในป่า แต่ท่านหมายถึงให้สร้างป่าในใจอยู่ที่ใดก็เหมือนอยู่ในป่า คงเป็นเพราะท่านเห็นผมชอบปฏิบัติกับพระป่ากระมัง ปกติผมมักจะต้องหลีกไปปฏิบัติธรรมในวัดป่าที่สงบ ๆ ในต่างจังหวัดเป็นประจำแต่ระยะหลังร่างกาย

เริ่มจะไม่ค่อยแข็งแรงจึงไม่ค่อยไปไกลได้แต่อยู่ใกล้แถวชลบุรีนี้เอง ปีที่ผ่านมาขับรถไปยังไม่ค่อยจะไหวขับลงข้างทางไปหลายครั้ง จึงคิดว่า การสร้างที่พักสงฆ์แห่งนี้ก็เพื่อเป็นที่ปฏิบัติสำหรับตนเอง และยังเป็นประโยชน์สำหรับครูบาอาจารย์ที่มาจากต่างจังหวัดจะได้มาพักทำกิจธุระของท่านในเมืองเช่นมาตรวจรักษายามอาพาธ หรือมาโปรดญาติโยมในเมืองเป็นต้น และยังหวังว่าคงจะใช้เป็นที่อาราธนาครูบาอาจารย์มาแสดงธรรมโปรดญาติพี่น้องใกล้เคียงอีกด้วย ทั้งนี้ได้ทำการมอบถวายสงฆ์เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน โดยมีท่านอาจารย์อินทร์ถวาย วัดป่านาคำน้อยเมตตามาเป็นประธาน และรับผ้าป่าสมทบทุนสร้างตึกสงฆ์อาพาธ ณ รพ. ศรีนครินทร์ จังหวัดขอนแก่น ที่ท่านเป็นประธานจัดสร้างอีกหนึ่งล้านบาท หวังว่าต่อไปที่พักสงฆ์แห่งนี้คงเป็นประโยชน์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอีกแห่งหนึ่ง

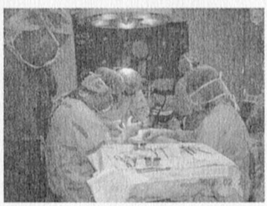

มูลนิธิดวงแก้ว

บทส่งท้าย

การเดินทางของชีวิตหนึ่งมักเป็นเช่นนี้เอง เกิดขึ้นมาแล้วก็แก่เจ็บตายไป ชีวิตหนึ่งนั้นแสนสั้นนัก แต่มีค่ายิ่ง เวลาในโลกใบนี้ทำดีได้ ทำไม่ดีก็ได้เช่นกัน แล้วแต่ใครจะแสวงหากำไรหรือใช้ชีวิตให้ขาดทุน ทุก ๆ คนมีสิทธิเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเกิดมาในฐานะเช่นไร สำหรับผมการที่ได้พยายามค้นหาคำตอบของคำถามที่ว่า "เกิดมาทำไม" นั้นสำคัญยิ่ง คำตอบนี้อาจแตกต่างไปในแต่ละบุคคล แต่ละเวลา และประสบการณ์ของชีวิตรวมทั้งการเข้าถึงธรรมในแต่ละระดับด้วย บางคนอาจใช้ชีวิตไปวันหนึ่ง ๆ โดยไม่สนใจว่าชีวิตนี้มีค่าเพียงใด การเกิดมาเป็นมนุษย์นั้นมีโอกาสน้อยมากเพียงไหน บางคนบอกว่าเกิดมาใช้กรรม บางคนต้องการเกิดมาสร้างความดีทำตนให้มีประโยชน์เป็นที่ยอมรับของสังคม แต่ในหลักธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระบรมศาสดา สอนให้เราละเว้นการกระทำที่เป็นอกุศล กระทำแต่สิ่งอันเป็นกุศล และพัฒนาจิตของเราให้หลุดพ้นจากกิเลสหรือบ่วงของมารคืออวิชชาที่เป็นตัวขวางกั้นมิให้เรามองเห็นและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง ทำให้เราติดอยู่ในความพอใจไม่พอใจต่าง ๆ และเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนี้ สรรพสัตว์ทั้งหลายต่างมีจุดประสงค์เดียวกันคือต้องการความสุข แต่ความสุขของสัตว์ทั้งหลายติดอยู่ในกามสุขและโลกธรรมที่เรียกว่าโลกียสุขซึ่งไม่ถาวรและเจือไปด้วยความทุกข์ ยิ่งปรารถนายิ่งไขว่

คว้ายิ่งได้มา ก็ยิ่งทุกข์ ความสุขแม้มีอยู่บ้างก็เพียงเล็กน้อยเทียบกันมิได้เลยกับความทุกข์ที่ได้รับ มนุษย์และสัตว์ทั้งหลายจึงต้องวนเวียนอยู่ในความทุกข์ที่ตนสร้างขึ้น พระบรมศาสดาทรงค้นพบวิธีการออกจากทุกข์ ทรงสร้างทางอันประเสริฐและชี้นำพวกเราสู่ความสุขอันถาวรและนิรันดร์ ที่แห่งบรมสุขนั้นคือพระนิพพาน ทางแห่งการพ้นทุกข์ซึ่งได้แก่ อริยมรรค ที่ย่อลงแล้วคือ ทาน ศีล ภาวนา สำหรับฆราวาสเราๆ ท่านๆ งานของเราคือการทำให้ยิ่ง ทำให้มากขึ้น เมื่อโลกธรรมมากระทบก็ให้รู้ทันและวางใจไว้ให้ดี อย่างที่พ่อแม่ครูอาจารย์ได้สอนไว้ เช่น "อะไรมันก็ไม่แน่" หรือ "มันเป็นเช่นนั้นเอง" ทุกสิ่งเป็นไปตามกรรมไม่มีใครหนีพ้นกรรมไปได้ เราเป็นผู้สร้างเหตุเราต้องเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น ซึ่งก็ทำให้เราสามารถยอมรับผลของเหตุในอดีตได้อย่างเต็มใจ และทำให้มีกำลังใจที่จะสร้างเหตุเพื่อรับผลในอนาคตด้วยการทำปัจจุบันให้ดีที่สุด คนฉลาดจึงเลือกเดินตามทางที่พระพุทธองค์ทรงชี้แนะไว้ให้ เพื่อไปสู่ความสุขอันนิรันดร์ เมื่อมีศรัทธาอันมั่นคงในพระรัตนตรัยแล้ว ใจเราย่อมไม่ทุกข์ ชีวิตนี้จะมีแต่ความสุขสงบตลอดไป ธรรมย่อมคุ้มครองดูแลผู้ประพฤติธรรมเสมอ และนี่คือหนทางแห่งชีวิตเป็นแนวทางที่เราควรจะดำเนินไปสู่ความสุขที่แท้จริง

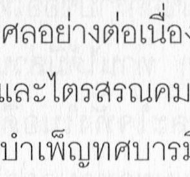
การงานทุกอย่างที่ผมได้พยายามกระทำมาโดยตลอด ตามหนทางแห่งชีวิตน้อยๆ ชีวิตหนึ่งที่แสวงหาคำตอบว่า "เกิดมาทำไม" ตั้งแต่อายุน้อยด้วยการแนะนำสั่งสอนของพ่อแม่ครูอาจารย์คงจะต้องจบลงอีกไม่นานเท่าใด บุญกุศลใดที่สามารถกระทำไปแล้ว

สำเร็จได้ก็เป็นเพราะท่านทั้งหลายได้กรุณาให้ความเกื้อหนุนโดยแท้จริง ผมขอขอบพระคุณทุกท่านด้วยใจจริง การงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริจาคทาน การช่วยเหลือผู้พิการและด้อยโอกาส การส่งเสริมพระพุทธศาสนาเพื่อให้ท่านทั้งหลายได้มีโอกาสศึกษาภาวนาและปฏิบัติธรรมนั้น ผมถือว่าการส่งเสริมการปฏิบัติภาวนาเป็นสิ่งสำคัญสูงสุดที่มนุษย์สามารถที่จะมอบให้แก่กันได้ แต่จะมีค่าก็ต่อเมื่อท่านนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในชีวิตอันแสนสั้นนี้เท่านั้น การเข้าอบรมปฏิบัติธรรมเพียงครั้งสองครั้งแต่ไม่ได้นำไปปฏิบัติคงจะช่วยอะไรท่านไม่ได้มากเท่าใด ผมเพียงหวังว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้กระทำลงไปคงมีประโยชน์แก่ทุกท่านบ้างไม่มากก็น้อย ด้วยการส่งมอบสิ่งที่ดีที่สุดด้วยความรัก ความปรารถนาดีและมิตรไมตรีจากใจน้อยๆ ดวงนี้ ที่กระทำอย่างต่อเนื่องมาตลอดจนรวมกันตั้งเป็นมูลนิธิฯ ขึ้นเมื่อยี่สิบปีที่ผ่านมานี้ เกิดได้เพราะความช่วยเหลือสนับสนุนจากท่านทั้งหลายที่เป็นญาติมิตรที่รักยิ่งของผม ผมทราบดีว่าบางครั้งผมได้กระทำผิดต่อท่านทั้งกาย วาจา และใจ ด้วยเจตนาก็ดี ไม่เจตนาก็ดี ผมขอกราบขออโหสิกรรมต่อท่านไว้ ณ ตรงนี้ และขออธิษฐานจิตให้ทุกๆ ท่านได้มีส่วนในบุญกุศลที่ผมได้กระทำแล้วด้วยกาย วาจา และใจทั้งในอดีตและปัจจุบัน กรรมใดที่ผู้หนึ่งผู้ใดกระทำไว้กับผมขอท่านอย่าได้ต้องรับผลกรรมนั้นเลย ผมขออโหสิให้ท่านด้วยความเต็มใจ ขอให้ท่านทั้งหลายมีความสุข คิดปรารถนาสิ่งใดในทางธรรมแล้ว ขอให้สำเร็จสมประสงค์ทุกประการ ด้วยบุญกุศลที่พวกเราทั้งหลายได้กระทำร่วมมากันแล้วทั้งในอดีต

พระปิยพุทธบรมไตรโลกนาถ

และปัจจุบัน ขอให้พวกเราทั้งหลายได้เข้าสู่กระแสแห่งธรรมมีดวงตาเห็นธรรมและได้เข้าถึงพระนิพพานในเวลาอันไม่นานนี้ด้วยเถิด ตราบใดที่ยังมิอาจเข้าถึงพระนิพพาน ขอให้พวกข้าพเจ้าทั้งหลายได้มีโอกาสสร้างบุญกุศลอย่างต่อเนื่องอย่าได้ตกไปในบาปอกุศล ขอให้ได้ตั้งอยู่ในสัมมาทิฐิ และไตรสรณคมน์ ดำรงตนอยู่ในอริยมรรค ทรงศีล ทรงธรรม มีโอกาสบำเพ็ญทศบารมีให้ยิ่งขึ้นในทุกภพทุกชาติ ตราบจนถึงพระนิพพานเทอญ

มูลนิธิดวงแก้ว
ในพระสังฆราชูปถัมภ์
องค์กรสาธารณกุศล ลำดับที่ ๓๖๒

Duang - Kaew Foundation

Under the Royal Patronage of His Holiness the Supreme Patriarch

๒๒๖/๒๕ หมู่บ้านไพโรจน์ ถนนบางนา-ตราด กม.๓.๕ แขวงบางนา เขตบางนา กทม. ๑๐๒๖๐

โทร/โทรสาร ๐-๒๘๓๖-๕๓๙๙ E-mail : dforhap@gmail.com

www.duangkaew.org

จากการให้สิ่งที่ดีที่สุดจากใจของพวกเราทุกคนกับเขาเหล่านั้น.... จะทำให้ดวงแก้วน้อยๆ ดวงนี้สามารถส่องประกายฉายแสงอันบริสุทธิ์ เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ต้องการความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ทั้งใกล้และไกลได้กว้างขวางยิ่งขึ้นแม้จะเป็นการมุ่งหวัง ให้กระทำในสิ่งที่เหมือนจะสุดเอื้อม แต่ด้วยก้าวเท้าเล็กๆ ก้าวแรกแห่งการให้ไมตรีอันบริสุทธิ์จากใจนี้จะทำให้เราพร้อมที่จะมุ่งไปสู่การดำเนินตามทางที่ทรงคุณค่า เพื่อความร่วมมือร่วมใจที่จะสร้างสรรค์ให้สังคมนี้สวยงามและน่าอยู่ยิ่งขึ้น...**ความฝันที่ดูเหมือนจะสุดเอื้อมก็อาจจะเป็นจริงขึ้นมาได้สักวัน.......**

มูลนิธิดวงแก้ว

ความเป็นมา

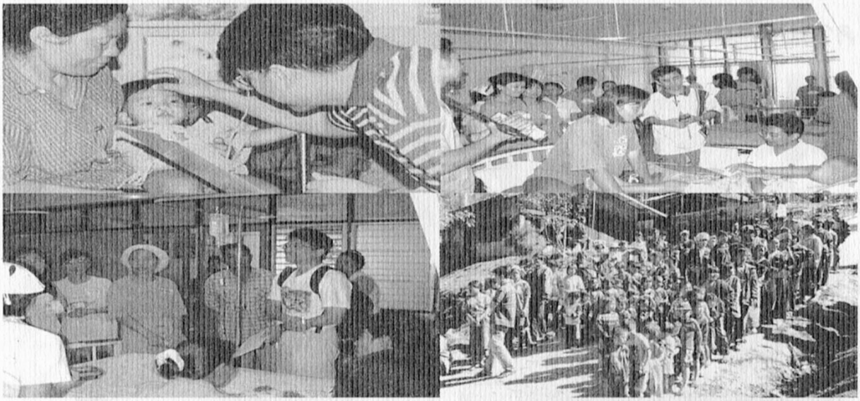

เมื่อปลายปี ๒๕๓๑ ได้มีคณะศัลยแพทย์ตกแต่งกลุ่มหนึ่งได้ออกไปร่วมทำผ่าตัดแก้ไขความพิการให้กับผู้ป่วยปากแหว่ง เพดานโหว่ รวมทั้งความผิดปกติอื่นๆ ของร่างกายที่สามารถแก้ไขได้ ร่วมกับแพทย์จากมูลนิธิ หู คอ จมูก ชนบท โดยออกทำการในพื้นที่ ทุรกันดารตามจังหวัดต่างๆ ต่อมาศัลยแพทย์กลุ่มนี้เริ่มที่จะจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ออกทำงานเองบ่อยขึ้น ทั้งงานผ่าตัดแก้ไขความพิการในชนบท และช่วยเหลือเด็กๆ นักเรียนที่ขาดแคลนและด้อยโอกาสในพื้นที่นั้นๆ ด้วยโครงการโรงเรียนอุปถัมภ์ โครงการโรงเรียนในฝัน และอาหารกลางวัน มีการนำอุปกรณ์การเรียน การกีฬาต่างๆ ไปแจกจ่ายให้พวกเขาอีกด้วย

นอกจากนี้ ยังทำงานด้านส่งเสริมและทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาด้วยวิธีต่างๆ เช่น การทอดผ้าป่า ทอดกฐิน จัดกลุ่มฝึกอบรม สมาธิ วิปัสสนา ฯลฯ เป็นต้น เป็นเวลาหลายปีผ่านไป ที่การทำงานลักษณะนี้ได้เริ่มขยายตัวออกจากกลุ่มคนเพียงไม่กี่คนจนมีเพื่อนฝูง ญาติสนิท มิตรสหาย และคนรู้จักใกล้ชิดได้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมด้วยมากขึ้น ได้มีโครงการต่างๆ ที่ดำเนินอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด เพื่อที่จะสามารถทำงานได้เป็นระบบ และมีระเบียบมากขึ้น เช่น การบริหารการเงิน ค่าใช้จ่ายสิ่งของ และทำงานในลักษณะขององค์การได้สะดวกขึ้น จึงได้ตัดสินใจจัดตั้งมูลนิธิฯ อย่างเป็นทางการ โดยใช้ชื่อ **มูลนิธิดวงแก้ว**

ดวงแก้ว หรือ **รัตนอันประเสริฐ** จะชี้ส่องประกายแห่งความรัก ความปรารถนาดี และมิตรไมตรีจากใจของพวกเราทุกคนให้กระทำแต่สิ่งที่ดีงามมีค่าต่อตนเองและผู้อื่นเพื่อเพื่อนมนุษย์ในสังคมที่ด้อยโอกาสทั้งทางร่างกาย จิตใจ และฐานะทางสังคมโดยเฉพาะเด็กๆ และคนพิการในชนบท

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ คือช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ได้รับความเดือดร้อนทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้สังคมนี้น่าอยู่และมีความสุขยิ่งขึ้น ด้วยกิจกรรมหลากหลายที่เป็นสาธารณประโยชน์ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ๓ ประการ คือ

๑. เพื่อช่วยเหลือเด็กและผู้ด้อยโอกาส
๒. เพื่อส่งเสริมการวิจัยทางการแพทย์
๓. เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ถ้าท่านเป็นผู้หนึ่งที่อยากจะเข้ามาร่วมงานกับเรา ช่วยกันสานต่อความฝันของพวกเราให้สมบูรณ์ เพื่อสังคมที่สุขสงบ เพื่อโลกที่งดงามน่าอยู่ เต็มไปด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกันอย่างแท้จริง เรากำลังรอคอยท่านอยู่เสมอ

กิจกรรมหลักของมูลนิธิฯ

๑. โครงการต่อต้านความพิการในชนบท (รอยยิ้มเพื่อพ่อ)
๒. โครงการโรงเรียนอุปถัมภ์/โรงเรียนในฝัน
๓. โครงการสถานปฏิบัติธรรม "วัชรธรรมสถาน"
๔. โครงการส่งเสริมวิจัย/การศึกษาของแพทย์ในชนบท

๑. โครงการต่อต้านความพิการในชนบท

ในพื้นที่ชนบทห่างไกลมีเด็กจำนวนไม่น้อยที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับความผิดปกติของร่างกาย อาทิ เพดานโหว่ ปากแหว่ง เนื้องอก ปานขนาดใหญ่ หรือเกิดรอยแผลเป็นต่างๆ จากการศึกษาพบว่า อัตราเด็กเกิดใหม่ ๑,๐๐๐ ราย จะเป็นโรคปากแหว่ง เพดานโหว่ประมาณ ๑- ๒ คน (ร้อยละ ๐.๒) จากการวิจัยทางการแพทย์ ยังไม่มีหนทางป้องกันสาเหตุต่างๆ ที่ทำให้เกิดโรคนี้ได้ แต่จากสถิติทำให้อนุมานได้ว่า อาจเกิดจากกรรมพันธุ์และปัจจัยสิ่งแวดล้อม

การรักษาความผิดปกติดังกล่าวรวมทั้งเนื้องอก แผลไฟไหม้ แผลดึงรั้งตลอดจนความผิดปกติบนร่างกายลักษณะอื่นๆ สามารถทำได้โดยศัลยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ แต่ปัญหาที่พบคือโรงพยาบาลในชนบทไม่มีศัลยแพทย์ประจำ ประกอบกับปัญหาความยากจน ทำให้ผู้ป่วยไม่มีโอกาสเข้ารับการรักษาผ่าตัด และการขาดความรู้ความเข้าใจ ทำให้เด็กเหล่านี้ต้องเผชิญกับความพิการและเป็นปมด้อยในการดำรงชีวิตในสังคม มูลนิธิฯ ได้กำหนดโครงการดังต่อไปนี้

• ออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่รักษาผ่าตัดผู้ป่วยในพื้นที่ชนบทห่างไกล เดือนละประมาณ ๑-๒ ครั้ง ครั้งละ ๓-๔ วัน เป้าหมาย รักษาผ่าตัดผู้ป่วย จำนวนประมาณ ๑,๐๐๐ คน/ปี ค่าใช้จ่ายต่อคนไข้ ๑ คน ประมาณ ๖,๐๐๐ - ๘,๐๐๐ บาท

ออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ในต่างประเทศที่ต้องการความช่วยเหลือจากมูลนิธิฯ ปีละ ๑-๒ ครั้ง

• การรักษาต่อเนื่องคนไข้ในสังกัด สำรวจหาผู้ป่วย ช่วยดูแลผู้ป่วยก่อนและหลังการผ่าตัด รวมทั้งการส่งผู้ป่วยเข้ามารับการรักษาในโรงพยาบาลที่เหมาะสม

• ฝึกการออกเสียงพูด จัดอบรม ครู ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติช่วยเหลือเด็กพิการ ปีละ ๒-๓ ครั้งในกรุงเทพฯ และจัดทีมร่วมไปกับการออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ทุกครั้งในชนบท

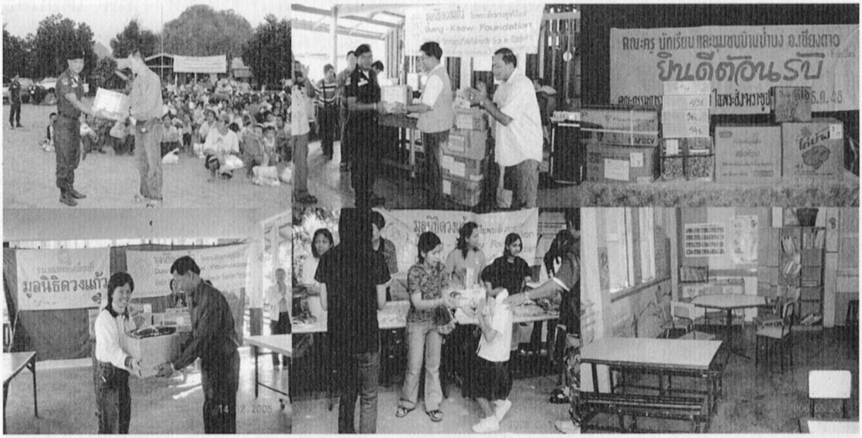
• อบรม GROUP THERAPY ค่ายเยาวชนเด็กพิการ ฝึกการมีส่วนร่วมในสังคม โดยเชิญวิทยากร นักจิตวิทยา แพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ พระภิกษุ ปีละ ๑-๒ ครั้ง ครั้งละ ๓๐-๕๐ คน ระยะเวลา ๑-๒ วัน

รายละเอียดในการสมัครขอรับการรักษาในโครงการ "รอยยิ้มเพื่อพ่อ"

๑. จดหมายบอก ชื่อ-สกุล อายุและน้ำหนักของผู้ป่วย (ถ้าเคยผ่านการรักษามาแล้ว กรุณาเขียนรายละเอียดเกี่ยวกับการรักษามาด้วย-จากที่ไหน, ผ่าตัดอะไร)
๒. บอกข้อมูลเกี่ยวกับ รายได้/เดือน เท่าไหร่
๓. ความจำเป็นที่จะขอรับการรักษา
๔. รูปถ่ายที่สามารถมองเห็นความผิดปกติได้อย่างชัดเจน
๕. สำเนาทะเบียนบ้านที่มีชื่อผู้ป่วย
๖. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้สะดวก (บ้าน / ที่ทำงาน) พร้อมเบอร์โทรศัพท์

(กรุณาส่งมาตามที่อยู่ตามปกหลัง)

๒. โครงการโรงเรียนอุปถัมภ์ / โรงเรียนในฝัน

เด็กนักเรียนในชนบทโดยส่วนใหญ่ยังขาดโอกาสที่จะได้รับสิ่งจำเป็นพื้นฐานและสิ่งดี ๆ ในชีวิตอีกมากมาย ทั้งที่พวกเขา คือ รากฐานของการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต ถ้าพวกเขาขาดโอกาสที่จะเรียนรู้โอกาสที่จะสร้างเสริมศักยภาพแห่งชีวิตให้กับตัวเองให้ดีที่สุด แล้วประเทศไทยก็จะขาดกำลังสำคัญในการพัฒนาสร้างสรรค์ไปอย่างน่าเสียดาย โครงการโรงเรียนในฝันได้จัดสร้างอาคารเรียนและอาคารอเนกประสงค์ต่าง ๆ ให้ตาม ร.ร. ที่ขาดแคลนในชนบท ส่วนโครงการโรงเรียนอุปถัมภ์ มุ่งสร้างความฝันให้กับเด็กนักเรียนในชนบท โดยสนับสนุนทุนการศึกษา และช่วยให้ฝันนั้นเป็นจริง พัฒนาเด็ก ๆ ทางด้านร่างกาย จิตใจ และความรู้ความสามารถต่าง ๆ โดยประสานพลังทั้งจากภาครัฐ เอกชน ครู ผู้ปกครอง และตัวนักเรียนเอง ซึ่งมีโครงการย่อยต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑ โครงการเกษตรอาหารกลางวัน

• ฝึกสอนนักเรียนปลูกแปลงผักสวนครัวและสวนเกษตร และช่วยเหลือด้านการเงินในการลงทุนแรกเริ่ม เมื่อได้ผลผลิตก็จะนำไปจัดสรรเป็นอาหารกลางวัน หรือจัดซื้ออุปกรณ์การศึกษาตามความเหมาะสม

• การดำเนินการจัดแบ่งรายได้ร้อยละ ๖๐ เป็นค่าอาหารกลางวันของนักเรียน ร้อยละ ๒๐ จัดเป็นเงินทุนหมุนเวียน ร้อยละ ๑๐ เป็นค่าตอบแทนเด็กนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ ๑๐ เป็นค่าจัดการโครงการ

๒.๒ โครงการฝึกอาชีพ

• จัดวิทยากรทั้งจากส่วนกลางและในท้องถิ่น ฝึกอาชีพให้กับนักเรียน ตามลักษณะสภาพแวดล้อม และความต้องการของท้องถิ่นนั้น เช่น โรงงานอุตสาหกรรมผลผลิตการเกษตร การเจียระไนพลอย ช่างสาขาต่าง ๆ ช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพ สามารถช่วยเหลือตนเองและครอบครัวตลอดจนมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อขั้นต่อไป

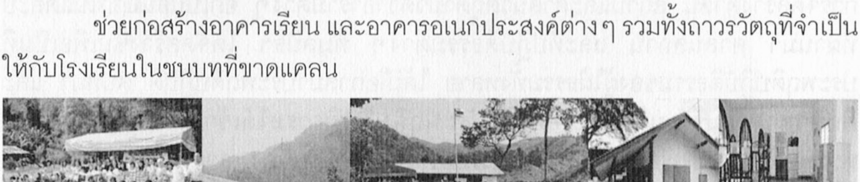
๒.๓ โครงการพัฒนาศาสนาและจริยธรรมในโรงเรียน

• นำนักเรียนในโรงเรียนเข้าค่ายอบรมพระพุทธศาสนาร่วมกับพระสงฆ์ ครู และผู้ปกครองระยะสั้น ๆ ในวันหยุด

• บ่มเพาะจิตใจของนักเรียนให้อยู่ในศีลธรรมอันดีงาม เข้าใจชีวิตและสังคม มีความพอเพียงและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสุขสงบ โดยการจัดเป็นค่ายอบรมจริยธรรมภาคฤดูร้อน ค่ายอบรมการปฏิบัติธรรม การบวชลูกแก้ว

๒.๔ โครงการโรงเรียนในฝัน

ช่วยก่อสร้างอาคารเรียน และอาคารอเนกประสงค์ต่าง ๆ รวมทั้งถาวรวัตถุที่จำเป็นให้กับโรงเรียนในชนบทที่ขาดแคลน

๓. โครงการจัดสร้างศาสนสถาน / เผยแผ่พระพุทธศาสนา

ความเป็นมา

ในทุกๆ ครั้งที่ออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ พวกเราได้มีโอกาสที่จะไปทำบุญทำกุศลร่วมกัน ณ วัดวาอารามต่างๆ ในระหว่างทาง พวกเราตระหนักถึงความสำคัญทางด้านจิตใจว่าแท้จริงแล้วความสุขสงบของจิตใจที่ปราศจากความเร่าร้อน ความโลภ และความทะยานอยากต่างๆ นั้น คือความสุขที่แท้จริง พวกเราไม่อาจจะหยิบยื่นความสุข... ให้กับพวกเขาเฉพาะเพียงแค่การผ่าตัดรักษาแต่ร่างกายภายนอกเท่านั้น ถึงแม้พวกเขาจะหายจากความพิการ พวกเขาเหล่านั้นก็ยังคงมีความทุกข์เรื่องอื่นๆ ต่อไปอย่างไม่จบสิ้น การที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของพวกเขาในชนบทที่ห่างไกล ณ ที่มีความด้อยโอกาสในสังคม การพัฒนาทางวัตถุอย่างเดียวนั้น... ไม่อาจช่วยพวกเขาได้เลย แต่การนำแก่นพุทธธรรมอันบริสุทธิ์จากพุทธศาสนาไปมอบให้พวกเขาเหล่านั้น จะสร้างหลักยึดเหนี่ยวจิตใจพวกเขาไว้ได้ด้วยธรรมะอันบริสุทธิ์นี้ ถึงพวกเราเองก็จะได้พบความสุขสงบของจิตใจเช่นกัน ลาภ ยศ ชื่อเสียงที่ได้มามากเท่าใดก็ยังไม่เพียงพอ ทั้งยังจะสร้างความทุกข์ทรมานแก่ตนเองและผู้อื่นต่อไป วัดและสถานปฏิบัติธรรมเป็นสถานที่ที่สำคัญแห่งหนึ่งที่เป็นแหล่งรวมของชุมชนเพื่อที่จะพัฒนาจิตใจ และสังคมของพวกเขาไว้ได้เป็นอย่างดี ทางมูลนิธิฯ ได้มีกิจกรรมมากมายเพื่อที่จะช่วยทำนุบำรุง และเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทั้งในเมืองและชนบทตลอดมา

ในวโรกาสอันเป็นมงคล เช่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมายุครบ ๗๒ พรรษา เราได้จัดสร้างวัดป่าเฉลิมพระเกียรติ ที่ อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน และวัชรธรรมสถาน สถานปฏิบัติธรรม ณ อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม ในวโรกาสที่พระองค์ทรงครองราชย์ครบ ๖๐ ปี เราได้สร้างวัดป่ากตัญญุตาราม ที่ อ.คลองหาด จ.สระแก้ว และที่พักสงฆ์ธรรมวิภาวัน อ.เมือง จ.สมุทรปราการ ในวโรกาสที่พระองค์ทรงจริญพระชนมายุครบ ๘๐ พรรษา เราได้จัดสร้างวัดพุทธปัญญา อ.โพธาราม จ.ราชบุรี และกำหนดว่าจะจัดสร้างวัดป่าเฉลิมพระเกียรติ ที่ อ.ทับลาน จ.ปราจีนบุรี อีกด้วย นอกจากนี้เรายังได้มีส่วนช่วยหลือในการจัดสร้างศาสน สถานและศาสนวัตถุตามวัดวาอารามต่างๆ อีกเป็นอันมากในแต่ละปีที่ผ่านมา ศาสนสถาน และที่ปฏิบัติธรรมต่างๆ ที่มูลนิธิฯ ได้จัดสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ประพฤติปฏิบัติธรรมของผู้ใฝ่ธรรมทั้งหลาย ได้มีโอกาสมาประพฤติปฏิบัติ สนทนา และศึกษาหาความรู้ร่วมกันและเพื่อให้ผู้ประพฤติปฏิบัติธรรมได้เข้าใจในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เรียนรู้แนวทางในการปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างหมาะสม ก่อเกิดความสุขต่อตนเองและผู้อื่น ส่งผลให้สังคมมีแต่ความร่มเย็น ประเทศชาติสุขสงบในที่สุด

๓.๑ *ระเบียบการสมัครเข้าอบรมปฏิบัติธรรม ณ วัชรธรรมสถาน*

๑. ส่งใบสมัครอย่างย่อระบุ ชื่อ-นามสกุล, อายุ, โรคประจำตัว, ที่อยู่, เบอร์โทรศัพท์ / โทรสาร และต้องการอบรมหลักสูตรใด เมื่อใด ทางโทรสารที่ โทร./โทรสาร ๐-๒๘๗๖-๕๓๙๙ ก่อนการอบรม อย่างน้อย ๑-๔ เดือน (รับหลักสูตรละไม่เกิน ๕๐ คน)

๒. ถ้าท่านได้รับให้เข้าอบรมได้ เจ้าหน้าที่จะส่งใบตอบรับไปถึงท่าน กรุณาส่งใบยืนยันการเข้าอบรมกลับมาที่มูลนิธิดวงแก้วฯ ทางโทรสารภายใน ๒ สัปดาห์ก่อนการอบรม เอกสารจริงเก็บไว้ตอนลงทะเบียนในวันเข้าอบรม

๓. การลงทะเบียน ณ วัชรธรรมสถาน ในวันอบรมระหว่าง ๐๘.๐๐ - ๐๙.๐๐ น. ผู้สมัครจะต้องใช้

๑.) ใบตอบรับ ๒.) สำเนาบัตรประชาชน ๓.) รูปถ่าย ๑ นิ้ว ๒ รูป

๔. ผู้ที่จะเข้าอบรมในหลักสูตรพิเศษจะต้องผ่านการอบรมจากวัชรธรรมสถานมาแล้ว และพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด เช่น ในการฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ที่สุสาน หรือการเดินธุดงค์ต่างๆ เป็นต้น ซึ่งผู้ปฏิบัติต้องนำ เต้นท์, ผ้ารองนั่ง, ผ้ากันฝน/กันหนาว, ร่ม, ไฟฉาย และยาประจำตัว ไปด้วย

๕. เมื่อลงทะเบียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่จะมอบของใช้ประจำตัว (ผ้าปูที่นอน ผ้าห่ม ปลอกหมอน ป้ายชื่อ) ให้ท่าน ซึ่งท่านจะต้องนำมาคืนในวันสุดท้ายของการปฏิบัติ

ปัจจุบัน วัชรธรรมสถาน ณ อ.นครชัยศรี เปิดหลักสูตรปฏิบัติธรรม ๓, ๕, ๗ และ ๑๐ วัน ทุกเดือนๆ ละ ๒-๓ ครั้ง ผู้สนใจติดต่อขอเข้าอบรมได้ที่

โทร / โทรสาร ๐-๒๘๗๖-๕๓๙๙ E-mail : dforhap@gmail.com

รายละเอียดการอบรมและระเบียบปฏิบัติตนสามารถดูได้ทาง www.duangkaew.org

๓.๒ *เชิญร่วมถวายภัตตาหารและปฏิบัติธรรม ณ ที่พักสงฆ์ "ธรรมวิภาวัน"*

เลขที่ ๑/๒ ซ.เทศบาล ๒๓ ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ วันอาทิตย์สัปดาห์ที่ ๒

ดูตารางและรายละเอียดได้ที่ **www.duangkaew.org Tel. ๐๒-๓๙๔-๒๖๔๗**

๓.๓ *เชิญร่วมฟังบรรยายธรรม "ธรรมจากพระโอษฐ์"* พฤหัสบดี ๑๘.๐๐-๒๐.๐๐ น.

ณ ห้องประชุม ชั้น ๘ รพ.จักษุรัตนิน แยกอโศกตัดเพชรบุรี โทร. ๐-๒๖๓๙-๓๓๓๓

ผู้มีความประสงค์จะสนับสนุนโครงการวัชรธรรมสถาน, ธรรมวิภาวัน และธรรมจากพระโอษฐ์ สามารถบริจาคโดย

๑. เช็คหรือธนาณัติ สั่งจ่ายในนาม นอ.ปิโยรส ปรียานนท์
(วัชรธรรมสถาน) ปณ.สำเหร่ รพ.สมเด็จพระปิ่นเกล้า
๕๐๔ ถ.ตากสิน บุคคโล ธนบุรี กทม. ๑๐๖๐๐

๒. โอนเงินผ่าน ธนาคารทหารไทย สาขา รพ.สมเด็จพระปิ่นเกล้า
บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๐๔๐-๒-๓๓๖๒๔-๒ ชื่อบัญชี "วัชรธรรมสถาน"
บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๐๔๐-๒-๓๘๐๑๕-๘ ชื่อบัญชี "ธรรมวิภาวัน"

ตารางอบรมปฏิบัติธรรม ณ วัชรธรรมสถานประจำปี ๒๕๕๑

มกราคม	๗-๑๔	จาริกบุญประเทศอินเดีย	ธรรมจากพระโอษฐ์
	๑๘-๑๙-๒๐	พระ อ.มิตซูโอ๊	วช.
กุมภาพันธ์	๑-๒-๓	สวนโมกข์	วช. + สุสาน*
	๑๕-๑๖-๑๗	พระ อ.สนอง	วช. Gr. ทร.
มีนาคม	๗-๘		ธรรมวิภาวัน
	๑๔-๑๕-๑๖	พระ อ.ปริญญา	วช. Gr. ทร.
เมษายน	๔-๕-๖	พระ อ.มิตซูโอ๊	วช. + สุสาน*
พฤษภาคม	๒-๓-๔	พระ อ.มหา ธีระนาถ	วช.
	๒๐-๒๔	พระ อ.มานพ	วช. Gr. TG.
มิถุนายน	๗-๑๑	กรรมฐาน	ธรรมวิภาวัน
	๑๔-๑๖		วช. Gr.
	๒๐-๒๑-๒๒	พระ อ.อำนาจ	วช.
กรกฎาคม	๒-๖	อ.มานพ	เชียงใหม่**
	๑๑-๑๒-๑๓	พระ อ.บุญกู้	วช.
สิงหาคม	๑-๒-๓	สวนโมกข์	วช.
	๙-๑๐		ธรรมวิภาวัน
	๑๕-๑๖-๑๗	พระ อ.มิตซูโอ๊	วช.
กันยายน	๕-๗-๘	พระ อ.อำนาจ	วช. Gr. V-fit
	๑๙-๒๐-๒๑	พระ อ.อุทัย	วช.
ตุลาคม	๓-๔-๕	พระ อ.บุญกู้	วช. + สุสาน*
	๑๗-๑๘-๑๙	พระ อ.ทรงศิลป์	วช. + สุสาน*
พฤศจิกายน	๑-๒	กฐิน	
	๑๔-๑๕-๑๖	ท่านเจ้าคุณโพธิ์	วช.
ธันวาคม	๔-๑๔	จาริกบุญประเทศอินเดีย	ธรรมจากพระโอษฐ์
	๒๑-๒๔	เยี่ยม รร.+มอบของขวัญปีใหม่	ผู้ด้อยโอกาส
	๒๗-๒๘		ธรรมวิภาวัน

หมายเหตุ * หมายถึงการปฏิบัติที่สุสานใตลอดคืนวันเสาร์ รับเฉพาะสมาชิก

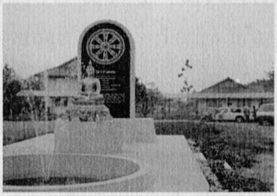
** หมายถึงการปฏิบัตินอกสถานที่ ณ จังหวัดชียงใหม่ เดินทางเองเฉพาะสมาชิก

Gr. หมายถึงรับกลุ่มเฉพาะไม่ได้รับบุคคลทั่วไปโดยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง

รายละเอียดและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ สามารถดูได้ที่ www.duangkaew.org

วัชรธรรมสถาน อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม

วัดป่าเฉลิมพระเกียรติ อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน

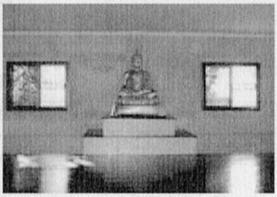

วัดป่ากตัญญุตาราม อ.คลองหาด จ.สระแก้ว

วัดพุทธปัญญา อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

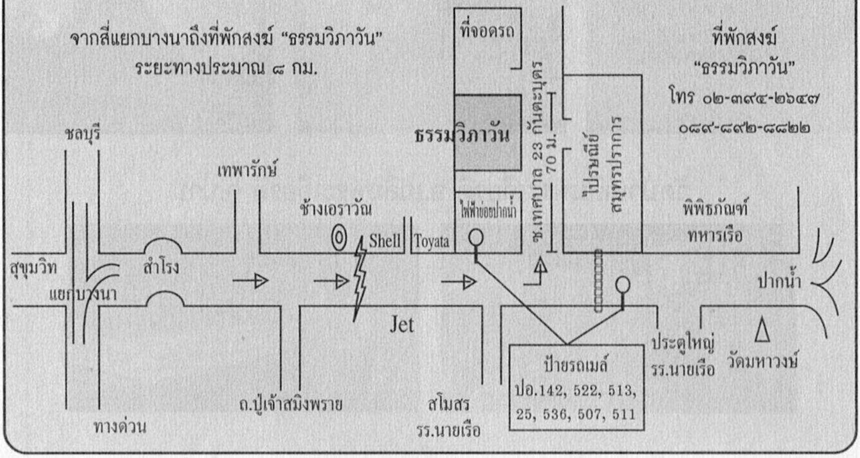

ที่พักสงฆ์ “ธรรมวิภาวัน” อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

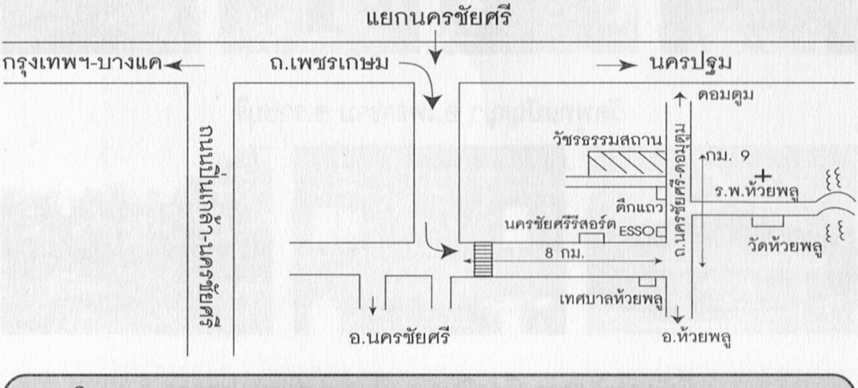

ที่พักสงฆ์ "ธรรมวิภาวัน"

เลขที่ ๑/๒ ซ.กันตะบุตร (๒๓) ถ.สุขุมวิท ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ ๑๐๒๗๐ โทร ๐๒-๓๙๔-๒๖๔๗

วัชรธรรมสถาน

๒๑๓/๓๑ หมู่ ๑ ถนนนครชัยศรี-ดอนตูม กม.๙ ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี
จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๒๐ โทร ๐๒-๘๗๖-๕๓๙๙

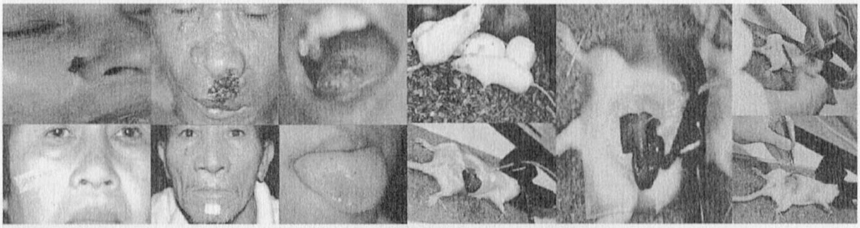
การเดินทาง

• รถตู้โดยสารสาย ต.๑/๔ ปิ่นเกล้า-นครชัยศรี ขึ้นได้ที่หน้าห้างเมอรี่คิงส์ ปิ่นเกล้าไปสุดสายที่ อ.นครชัยศรี (ถ้ามาจากถนนเพชรเกษม ลงที่สามแยกท่านาเข้า อ.นครชัยศรี) และต่อรถบัส (สีส้ม) นครปฐม-ดอนตูม หรือ นครปฐม-บางพระ ลงที่หน้า วัชรธรรมสถาน

๔. โครงการส่งเสริมงานวิจัย/การศึกษาของแพทย์

ส่วนใหญ่จะเป็นการให้ทุนสนับสนุนโครงการวิจัยทางการแพทย์ที่มีประโยชน์ แต่ขาดทุนวิจัย รวมทั้งงานวิจัยอื่นๆ ที่ทางมูลนิธิฯ มีส่วนรับผิดชอบอยู่ เช่น งานวิจัยทางด้านการรักษาโรคมะเร็ง การรักษาเนื้องอกของเส้นเลือด (Haemangioma) งานวิจัยโรคปากแหว่ง เพดานโหว่ Cleft Lip & Cleft Palate และงานวิจัยรักษาโรคมะเร็งด้วยเลเซอร์ Photo Dynamic Therapy เป็นต้น

นอกจากนี้ มูลนิธิฯ ยังจัดสรรทุนอีกส่วนหนึ่งให้แพทย์ที่ทำคุณประโยชน์ให้กับผู้พิการและด้อยโอกาสในชนบทได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานเพิ่มเติมในต่างประเทศ และรับแพทย์จากต่างประเทศที่เราได้ออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่มาศึกษาดูงานในประเทศไทยอีกด้วย

เชิญร่วมบริจาค เพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส บำรุงศาสนา เป็นเงินสมทบทุนการผ่าตัด การศึกษา และสิ่งของที่ใช้แล้วแต่สภาพดี หรือของใหม่ ดังรายการ เช่น...

- หนังสือเรียน ชั้น ป.๑-ป.๖
- หนังสือประกอบการเรียนชั้นประถมฯ
- สมุด / ดินสอ / ปากกา / ยางลบ / ไม้บรรทัด
- อุปกรณ์การกีฬา เช่น ลูกฟุตบอล ปิงปอง หมากกระดาน ฯลฯ
- เสื้อยืด กางเกงขาสั้น / ยาว กางเกงวอร์ม รองเท้า ถุงเท้า กระเป๋าหนังสือ
- เครื่องอุปโภค และบริโภค
- แปรงสีฟัน ยาสีฟัน สบู่ ยาสระผม แป้งฯ
- ผ้าห่ม เสื้อกันหนาว
- เครื่องสังฆทาน เครื่องใช้สำหรับพระสงฆ์ วัด และการปฏิบัติธรรม

ผลงานของมูลนิธิดวงแก้วที่ให้ความช่วยเหลือผ่านโครงการต่าง ๆ **(๒๕๓๑-๒๕๕๐)**

(๒๐ ปี มูลนิธิดวงแก้ว)	ช่วงเวลา	จำนวนครั้ง	จำนวนผู้ได้รับความช่วยเหลือ (โดยประมาณ)
โครงการรณรงค์ต่อต้านความพิการในชนบท			
- หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ผ่าตัด	๒๕๓๑-๒๕๔๙	๒๔๖	๗,๓๐๐ คน
แก้ไขความพิการในชนบท	๒๕๔๙-๒๕๕๐	๑๑	๕๕๐ คน
โครงการช่วยเหลือเด็กและผู้ด้อยโอกาสในชนบท			
- ตำราเรียน อุปกรณ์การศึกษา	๒๕๓๒-๒๕๔๙	๒๑๐	๔๓,๐๐๐ คน
กีฬา เสื้อผ้า	๒๕๔๙-๒๕๕๐	๔	๗,๐๐๐ คน
- อาหารแห้งและทุนทรัพย์ช่วยเหลือ	๒๕๓๘-๒๕๔๙	๒๑	๓๒,๐๐๐ คน
ผู้ประสบภัย	๒๕๔๙-๒๕๕๐	๑	๓,๐๐๐ คน
- โครงการผ้าห่มคลายหนาว	๒๕๓๗-๒๕๔๙	๒๖	๑๙,๐๐๐ คน
	๒๕๔๙-๒๕๕๐	๓	๓,๐๐๐ คน
โครงการส่งเสริมและเผยแผ่พระพุทธศาสนา			
- หนังสือธรรมะ	๒๕๓๔-๒๕๔๙	๒๔	๑๘๐,๐๐๐ เล่ม
	๒๕๔๙-๒๕๕๐	๙	๕๐,๐๐๐ เล่ม
- ทอดกฐิน	๒๕๓๒-๒๕๔๙	๒๗	๑๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	๒๕๔๙-๒๕๕๐	๓	๔,๕๐๐,๐๐๐ บาท
- ทอดผ้าป่า	๒๕๓๒-๒๕๔๙	๓๘๙	๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	๒๕๔๙-๒๕๕๐	๑๑	๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท
โครงการ "รอยยิ้มเพื่อพ่อ" ๑,๒,๓			
- จัดสร้างสถานปฏิบัติธรรม "วัชรธรรมสถาน"	๒๕๔๐-๒๕๕๐		๓๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- จัดสร้างวัดป่าเฉลิมพระเกียรติ, วัดป่ากตัญญุตาราม, วัดพุทธปัญญา, ธรรมวิภาวัน	๒๕๓๙-๒๕๕๐		๑๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- โรงเรียนในฝัน	๒๕๔๐-๒๕๕๐		๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- โครงการต่อต้านความพิการในชนบท	๒๕๔๐-๒๕๕๐		๓๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- โรงเรียนอุปถัมภ์	๒๕๔๓-๒๕๕๐		๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- โครงการวิจัยรักษามะเร็ง	๒๕๓๗-๒๕๔๕		๓,๓๐๐,๐๐๐ บาท

มูลนิธิดวงแก้ว ในพระสังฆราชูปถัมภ์

องค์ประธานโครงการรอยยิ้มเพื่อพ่อ ๓

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์

คณะกรรมการมูลนิธิดวงแก้ว

ประธานอุปถัมภ์	พล.ร.อ.สถิรพันธุ์	เกยานนท์ รน.
ประธานที่ปรึกษา	พล.ร.อ.ประเสริฐ	บุญทรง รน.
ที่ปรึกษา	นายพิสิฐ	กุศลาไสยานนท์
	มล.ปริยดา	ดิศกุล
	ศ.พิสุทธิ์	สังขะเวส
	ศ.นพ.ณรงค์	นิ่มสกุล
	อ.นพ.สุกิตติ์	เอื้อไพบูลย์
	อ.นพ.ศัลยเวทย์	เลขะกุล
	นางจิตต์สมร	อุดหนุน
	นางรัตนา	ศิริจิตร
ประธานมูลนิธิฯ	น.อ.นพ.ดร.ปิโยรส	ปรียานนท์ รน.
รองประธานมูลนิธิฯ	น.อ.หญิง สพฤดี	อุดหนุน รน.
เหรัญญิก	น.ส.อรรัตน์	ศรีกันทรกริช
เลขานุการ	น.ต.หญิง วีรวัลย์	อัมพันธ์พงศ์ รน.
คณะกรรมการ	นางสุธินี	เย็นมะโนช
	น.ส.ชนิกานต์	ศรีรัตโนภาส
	นางสุวรรณี	เจนพาณิชการ
	นางจิณห์จุฑา	กิตติศิลป์
	น.ส.ปุณฑริกา	ชูตระกูล
อนุกรรมการประชาสัมพันธ์	ภ.ญ.พรทิพย์	จงเร่งเพียร
	น.ส.พรพิมล	เจริญ
อนุกรรมการประสานงาน	นางพรรณธิดา	บุปผาคำ
อนุกรรมการโครงการโรงเรียนอุปถัมภ์	นางกรรณิการ์	หิรัญพฤกษ์
กรรมการวัชรธรรมสถาน	นางพรเพ็ญ	ปรียานนท์
	นายธนพล	เทพบันเทิง
	นายศุทธา	ศุทธภาวงษ์
กรรมการหน่วยแพทย์เคลื่อนที่	อ.นพ.ธีรสิทธิ์	ศรีพานิชกุลชัย

อนุโมทนาบุญ

ข้าพเจ้า.. ที่อยู่..

.... โทรศัพท์..

ขอบริจาคสนับสนุนกิจกรรมในโครงการต่าง ๆ ของมูลนิธิดวงแก้ว ดังนี้

- ☐ โครงการรณรงค์ต่อต้านความพิการในชนบท (RUNNING COST)
- ☐ โครงการวิจัยทางการแพทย์ ทุนการอบรม (RUNNING COST)
- ☐ โครงการช่วยเหลือผู้เดือดร้อน และด้อยโอกาส (RUNNING COST)
  ผ้าห่มคลายหนาว อุปกรณ์การเรียน ทุนการศึกษา
- ☐ โครงการส่งเสริมและเผยแผ่พระพุทธศาสนา (RUNNING COST)
  จัดสร้างศาสนสถาน กฐินและผ้าป่าประจำปี หนังสือธรรมะ
  สถานปฏิบัติธรรม
- ☐ วัชรธรรมสถาน (RUNNING COST)
- ☐ ที่พักสงฆ์ "ธรรมวิภาวัน" (RUNNING COST)
- ☐ ธรรมจากพระโอษฐ์ (RUNNING COST)
- ☐ มูลนิธิดวงแก้ว (TAX DEDUCTIBLE)

รวมเป็นเงิน..บาท

โดยส่งเงินบริจาคทาง

- โอนเงินฝาก ธ.ทหารไทย สาขา รพ.สมเด็จพระปิ่นเกล้า บัญชีออมทรัพย์ ชื่อบัญชี..
  - ☐ "มูลนิธิดวงแก้ว" บัญชีเลขที่ ๐๔๐-๒-๒๔๗๖๑-๓ (TAX DEDUCTIBLE)
  - ☐ "วัชรธรรมสถาน" บัญชีเลขที่ ๐๔๐-๒-๓๓๖๒๔-๒ (RUNNING COST)
  - ☐ "ธรรมวิภาวัน" บัญชีเลขที่ ๐๔๐-๒-๓๘๐๑๕-๘ (RUNNING COST)
- เช็ค หรือธนาณัติ สั่งจ่าย มูลนิธิดวงแก้วฯ (ปณ.สำเหร่) จ่าหน้าซองถึง
  น.อ.นพ.ดร.ปิโยรส ปรียานนท์ รน. ศูนย์วิจัยทางการแพทย์ รพ.สมเด็จพระปิ่นเกล้า
  ๕๐๔ ถ.ตากสิน บุคคโล ธนบุรี กทม. ๑๐๖๐๐

เมื่อวันที่..จำนวนเงิน..บาท

* กรุณาแจ้งชื่อ ที่อยู่ ของท่านให้ชัดเจน พร้อมเบอร์โทรศัพท์ และสำเนาใบโอนเงินทางไปรษณีย์ มายังที่ทำการมูลนิธิฯ หรือ โทรสาร ๐-๒๘๗๖-๕๓๙๙ เพื่อที่จะได้จัดส่งใบเสร็จถึงท่านได้ถูกต้องโดยรวดเร็ว และสามารถตรวจสอบยอดเงินกับทางธนาคารได้ถูกต้อง *

มูลนิธิดวงแก้ว
ในพระสังฆราชูปถัมภ์
องค์กรสาธารณกุศล ที่ ๓๖๒

๒๒๖/๒๕ ม.ไพโรจน์ ถ.บางนา-ตราด กม. ๓.๕ แขวง/เขตบางนา กทม. ๑๐๒๖๐
โทร ๐๒-๗๗๖-๔๓๑-๕๙๗ / โทรสาร ๐๒-๘๗๖-๕๓๙๙ E-mail : dforhap@gmail.com

www.duangkaew.org

เช้าวันหนึ่ง ในหมู่บ้านนาลันทา แขวงเมืองราชคฤห์ ท่านอุปติสะได้พบพระอัสสชิ และได้เรียนถามว่า "พระผู้เป็นเจ้าบวชอุทิศต่อใคร ใครเป็นศาสดาของท่าน ท่านชอบใจธรรมะของใครจึงได้บวช" และขอให้ท่านแสดงธรรม พระอัสสชิเถระจึงตอบว่า "เราเป็นผู้เพิ่งบวชใหม่ ถึงธรรมวินัยไม่นาน ไม่อาจแสดงธรรมแก่ท่านโดยพิสดารได้" ท่านอุปติสสะจึงเรียนว่า "ขอจงโปรดแสดงเถิดจะมากจะน้อยตามสติกำลังการใคร่ครวญพิจารณาเป็นภาระของข้าพเจ้า" พระอัสสชิเถระจึงกล่าวเป็นคาถาว่า "เย ธมฺมา เหตุปฺปภวา เตสํ เหตุ ตถาคโต เตสญฺจ โย นิโรโธ จ เอวํ วาที มหาสมโณ" แปลความว่า "ธรรมทั้งหลาย มีเหตุเป็นแดนเกิด เมื่อสิ้นเหตุแล้วก็ดับ พระพุทธเจ้าทรงมีวาทะตรัสสอนเช่นนี้เสมอ"

มูลนิธิดวงแก้ว
ในพระสังฆราชูปถัมภ์